

Kommunstyrelsen

kallas härmed till sammanträde **tisdagen den 6 februari 2024 kl. 08:30.**

Plats: Räddningstjänsten, Kyrkogatan 21 för att behandla följande ärenden:

Ärende	Anteckningar
1. Bokslutsinfo 2023 Smedjebackens kommun Dnr 2024/00004	
2. Uppdatering handlingsprogram LSO, Lagen om skydd mot olyckor Dnr 2024/00009	Räddningschefen deltar
3. Revidering av brandskyddspolicy för Smedjebackens kommun Dnr 2024/00010	Räddningschefen deltar
4. Granskning av krisberedskap Dnr 2023/00389	
5. Ansökan om driftbidrag 2024 för Strömsholms kanal AB Dnr 2023/00369	
6. Riktlinjer för föreningslån Dnr 2024/00012	
7. Granskning Vattentjänstplan för Smedjebackens kommun Dnr 2023/00257	
8. Remiss - Ett jämställt Dalarna 2024 - 2027 Dnr 2023/00407	
9. Revidering ägardirektiv Barken Vatten & Återvinning AB Dnr 2024/00011	
10. Uppdrag till Bärkehus AB gällande utbyggnad av Solgårdens demensboende Dnr 2024/00014	
11. Taxor och avgifter inom omsorgsförvaltningens verksamheter Dnr 2024/00018	
12. Överföring investeringsmedel från 2023 till 2024 för mark och exploatering Dnr 2024/00021	

Ärende

Anteckningar

13. Redovisning av delegationsbeslut
Dnr 2024/00039
14. Meddelanden
Dnr 2024/00040

Fredrik Rönning
Ordförande

Mona Hyttsten
Sekreterare

§ 1

Dnr 2024/00009

Uppdatering handlingsprogram LSO, Lagen om skydd mot olyckor

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Uppdaterat handlingsprogram enligt Lagen om skydd mot olyckor, LSO (2003:778) antas.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen om skydd mot olyckor, LSO (2003:778) ska samtliga kommuner besluta om handlingsprogram för räddningstjänst och förebyggande åtgärder. Aktuellt förslag innehåller handlingsprogram för kommunens räddningstjänst och förebyggande verksamhet.

Handlingsprogrammet har reviderats med bland annat nedanstående utifrån omorganisation och nya operativa förmågor:

- Räddningstjänsten ingår i kommunstyrelseförvaltningen sedan 2023 och lyder under kommunstyrelsen.
- Skärsläckarbilen har avvecklats och ersatts med mindre, smidigare pickup utan skärsläckaraggregat.
- För att minska responstiden vid larm ska pickusen användas av FIP, första insatsperson. Det är en funktion som införs 2024 och bemannas av styrkeledare som åker direkt till olycksplatsen, för att tidigare kunna förbereda/påbörja insatsen.

Generellt har dokumentet kortats ner, omformulerats och diagram och tabeller gjorts om till text.

Beslutsunderlag

Räddningschefens tjänsteskrivelse

Handlingsprogram enligt LSO 2024 Smedjebacken

Handlingsprogram

Lagen om skydd mot olyckor

Smedjebackens kommun

2024

SMEDJEBACKEN
Smedjebackens kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Beskrivning av kommunen.....	5
2.1	Befolkning och tätorter.....	5
2.2	Areal.....	5
2.3	Karakteristika.....	5
2.4	Utvecklingstendenser.....	5
3	Styrning av skydd mot olyckor.....	6
4	Risker.....	6
4.1	Övergripande.....	6
4.2	Brand i byggnad.....	10
4.3	Brand utomhus.....	11
4.4	Trafikolycka.....	11
4.5	Olyckor med farliga ämnen.....	11
4.6	Naturolycka.....	11
4.7	Drunkning.....	12
5	Värdering.....	12
5.1	Övergripande.....	12
5.2	Brand i byggnad.....	12
5.3	Brand utomhus.....	12
5.4	Trafikolyckor.....	12
5.5	Olyckor med farliga ämnen.....	12
5.6	Naturolyckor.....	13
5.7	Drunkning.....	13
5.8	Framtida utveckling.....	13
6	Mål.....	13
6.1	Nationella mål enl. LSO 2003:778.....	13
6.2	Kommunövergripande mål.....	13
6.3	Inriktningsmål.....	13
6.4	Verksamhetsmål.....	14
6.5	Säkerhets- och prestationsmål.....	14
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	14
7.1	Tillsyn enligt LSO och LBE, tillstånd enligt LBE.....	14
7.2	Stöd till den enskilde.....	14
7.3	Rengöring och brandskyddskontroll.....	15

7.4	Kommunens olycksförebyggande verksamhet.....	15
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	16
8.1	Övergripande beskrivning	16
8.2	Beskrivning per olyckstyp	20
8.3	Ledning i räddningstjänsten.....	21
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	22
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap	23
9	Uppföljning, utvärdering och lärande	23
9.1	Uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten	23
9.2	Undersökning av olycksförloppet.....	24
	Bilaga A: Dokumentförteckning	25
	Bilaga B: Beskrivning av samråd.....	26
	Bilaga C: Insatskarta för Smedjebackens kommun.....	27

1 Inledning

I enlighet med Lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor 3 kap. 3, 8 § ska kommunen upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och för räddningstjänst. Handlingsprogrammet ska beskriva mål för arbetet med skydd mot olyckor samt ta upp risker för olyckor som kan föranleda räddningsinsats.

Handlingsprogrammet är ett politiskt styrdokument som är fastställt av kommunfullmäktige och ska tydliggöra den grundläggande politiska inriktningen, målen och ramarna för räddningstjänsten.

Samhället har alltid drabbats av olyckor som medfört större eller mindre skador på människor, egendom eller miljö. För att skydda medborgarna har samhället solidariskt tagit ansvar så att en effektiv räddningstjänst ska kunna förebygga och begränsa skador i samhället. Ansvaret regleras i "Lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor" (hädanefter kallad LSO)

Kommunens behov av kompetens kan variera, bland annat på grund av förändringar av befolkning och aktuell industriell verksamhet samt variera över tid, på grund av förändringar i den lokala riskbilden.

För att skydda människors liv, hälsa, egendom och miljön ska kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga skador till följd av bränder samt verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder.

Kommunens förvaltningar ska ta vara på möjligheterna att utnyttja varandras resurser för förebyggande verksamhet. Dessutom måste åtgärder vidtas så att konsekvensen av de olyckor som trots allt inträffar blir så små som möjligt.

Den enskilde, vare sig det är en fysisk eller juridisk person, har ett primärt ansvar för att skydda liv, egendom och miljö och att inte orsaka olyckor. I första hand är det den enskilde som ska vidta och bekosta åtgärder som syftar till att förhindra olyckor och begränsa konsekvenserna av de olyckor som inträffar. Detta påverkar även kommunen i egenskap av fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Kommunstyrelsen är den nämnd som, enligt 3 kap § 7 svarar för räddningstjänsten inom kommunen.

Behovet att samhället ingriper definieras av följande kriterier:

- Behovet av ett snabbt ingripande.
- Det hotande intressets vikt.
- Kostnaderna för insatsen.
- Omständigheterna i övrigt.

2 Beskrivning av kommunen

2.1 Befolkning och tätorter

Antalet invånare i Dalarna ökar, men inte i samma takt som i Sverige i övrigt och står inför samma demografiska problem som landet i övrigt med en hög och stigande medelålder.

Befolkningen i Smedjebackens kommun har under de senaste åren upplevt en mindre befolkningsökning och hade 2023 knappt 11 000 invånare och merparten bor i tätorterna Smedjebacken och Söderbärke.

Medelåldern har ökat markant i Smedjebacken sedan 1998 och ligger idag 5 år över snittet i landet och 2,5 år över snittet i länet. Drygt en fjärdedel av befolkningen är 65 år och äldre, vilket är bland det högsta i länet. En åldrande befolkning i kombination med att drygt hälften av kommunens invånare bor utanför tätorten kan på längre sikt bli en utmaning för kommunen, något som måste beaktas inför framtiden.

Flertalet av kommunens invånare är bosatta i stråket Ludvika-Fagersta på båda sidorna av sjön Barken. Befolkningsstäthet 11,5 inv./km² (land)

2.2 Areal

Areal	1 057,81 km ²
- därav land	947,98 km ²
- därav vatten	109,83 km ²

2.3 Karakteristika

Ca 90% av arealen är skogsmark av dessa är ca 13% av den ytan vatten. Sjön Barken är störst och i dess närhet finns större delen av befolkningen och betydelsefull infrastruktur. Den fylls på med vatten från bland annat sjön Väsman via Kolbäckån. Vid hamnen i Smedjebacken startar Strömsholms kanal med sina 11 mil och 26 slussar fram till Strömsholm och Mälaren

Järnvägen och Rv66 går på diagonalen genom kommunen från Ludvika till Fagersta utmed Barken. Järnvägen trafikeras av både gods- och persontåg. Rv66 har stor andel godstrafik och under skidsäsong mycket trafik med bussar och bilar till Sälen. Länsväg 635, som går norrut från Smedjebacken mot Romme Alpin och Borlänge, belastas även den av skidbussar och bilar. Ovako Bar AB i Smedjebacken har många och tunga transporter varje dygn med in- och utleveranser.

2.4 Utvecklingstendenser

Näringslivet är stabilt med Ovako Bar AB som det största företaget och under det senaste året expanderat med Hitachi som etablerat sig på orten. Detta innebär ökade arbetstillfällen.

3 Styrning av skydd mot olyckor.

Räddningstjänsten har det övergripande ansvaret för skadeavhjälpande och förebyggande verksamheten. Rengöring och brandskyddskontroll av eldstäder utförs av upphandlad entreprenör, förnärvarande Borlänge-Smedjebacken Sotning & Ventilations AB.

Räddningschefen lämnar förslag till beslut till politiken på handlingsprogrammet som varit på remiss till berörda samverkande organisationer.

Handlingsprogrammet är fastställt av kommunfullmäktige 2024-0x-xx, Dnr Kf2024-0xx.

En del av verksamhetsuppföljningen som är särskilt utpekad i LSO är olycksundersökningar. Syftet med kravet är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Undersökningar och analyser av vardagsolyckor görs på förmansmöten veckovis. Återkoppling och ev. frågor till systemledningen sker omedelbart efter förmansmötet, i ett samverkansmöte med anslutna räddningstjänster och vakthavande befäl.

4 Risker

4.1 Övergripande

Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ LSO ska kommunen i handlingsprogrammen beskriva de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser enligt 1 kap. 2§.

Mål och syfte

Riskanalysen ska, så långt det är möjligt:

- Utgöra ett underlag för ett långsiktigt säkerhetsprogram med färre olyckor som mål.
- Belysa den totala riskbilden i kommunen.
- Ske i samverkan med de kommunala förvaltningarna samt övriga aktörer som har ett intresse av att förebyggande åtgärder kommer till stånd.
- Användas i kommunens arbete med riskhantering i planering och samhällsutveckling.

Målgrupp

Riskanalysen ska ge politiker, ansvariga tjänstemän, företag och allmänhet en så rättvisande bild som möjligt av de risker som finns i kommunen, för att kunna utföra effektiva insatser när större olyckor eller kriser inträffar, samt ge förutsättningar för en bra framtida samhällsplanering.

Arbetsprocess för riskanalysen

Smedjebackens kommuns riskanalys är baserad på samtal, insatsstatistik, scenarioanalyser och identifiering av risker bland annat med verksamhetsansvariga och övriga berörda i kommunens organisation, som har kartlagt risker inom respektive område. Även genomfört sannolikhetsbedömningar och konsekvensanalyser över eventuella skadehändelser. Detta har legat till grund för kommunens fortsatta arbete med riskanalysen.

Vardagsolyckor

Antalet räddningsinsatser har de sista 5 åren varit mellan 136-159st. Totala antalet uppdrag har sjunkit till ca 190-200, så styrkan är mer tillgänglig idag. Främsta orsaken är att IVPA-larmen sjunkit från 122 till 15.

Vardagsolyckorna är ofta orsakade av mänskliga faktorn, till exempel riskfyllt och omdömeslöst beteende, drogpåverkan, slarv. Det krävs ett långsiktigt förebyggande arbete med bland annat information och utbildning till barn och ungdomar för att ändra på det.

Kommunen har under lång tid varit förskonade från större olyckor som orsakat samhällsstörningar eller stora skador på liv, egendom och miljö. Ovako Bar AB är klassad som Sevesoanläggning, då den har två stora gasoltankar och ett rörsystem för distribution av gasolen inom industriområdet. Länsstyrelsen utför tillsyn varje år och företaget har hög säkerhetsnivå på underhåll- och arbetsrutiner. Räddningstjänsten samverkar med företagets säkerhetsorganisation med övningar, utbildningar och insatsplanering.

Identifiering av riskområden med stor konsekvens

Nedan presenteras riskområden med stora konsekvenser för allmänheten och samhället som identifierats inom det geografiska ansvarsområdet. Sannolikheten för att de inträffar är liten eller minimal.

1. Gasololycka vid gasoldepå. BLEVE med eld, tryckvåg och splitter.
2. Olyckor inom industrin. Kraftig giftig rökutveckling.
3. Dammbrott/översvämning/extremt väder. Skador på liv, egendom och miljö.
4. Skol- och turistbusstrafik. Många omkomna och skadade.
5. Förorening av vattenskyddsområden. Skador på egendom och miljö.
6. Brand i publika samlingslokaler. Skador på liv, egendom och miljö.

Olyckor som leder till räddningsinsats, vardagsolyckor

Då riskerna i ett modernt samhälle över tid förändras, måste en kontinuerlig bedömning av aktuella risker pågå, så att den olycksförebyggande och skadeavhjälpande verksamheten förändras i takt med samhällets utveckling.

7. Trafikolyckor. Inom Smedjebackens kommun går Riksväg 66 (Rv66) mellan Fagersta - Ludvika. Vägen är väl trafikerad med personbilar och tunga fordon. Årligen transporteras relativt stora mängder farligt gods genom kommunen. Längs Rv66 finns ett vattenskyddsområde och en trafikolycka med farligt gods skulle kunna medföra avsevärda konsekvenser för Fagerstas dricksvattenförsörjning. De flesta trafikolyckorna sker utmed Rv66. Inom några år startar utbyggnad av Rv66 till 2+1-väg, vilket bör minska risken för mötesolyckor. Ca 22 trafikolyckor totalt per år har skett de senaste 5 åren. 2 personer har omkommit.
8. Brand i byggnad. Ca 15st per år. 1 person har omkommit.
9. Brand ej i byggnad. Tex skog och mark, container, fordon mm. Ca 25st per år. Ingen omkommen.
10. Drunkning/tillbud. Ca 1st per år. 1 person har omkommit. Där kan en sjukdom varit orsaken.

Samtliga olyckskategorier är lite högre än riket räknat per 1000 invånare

5 Trolig	SANNOLIKHET	1	2	3	4	5	Mycket hög risk		
		1	2	8,9,10	7	5		Hög risk	
		3	2,4	3	2,4	1,6			Normal risk
		2	1,6	5	5	Låg risk			
		1	5	5	5				
		KONSEKVENSN							
		1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala			

Sannolikhet

1. Mycket osannolik
2. Osannolik
3. Sällsynt
4. Möjlig
5. Trolig

Frekvens

- Mindre än en gång per 1000 år
- En gång per 100–1000 år
- En gång per 10–100 år
- En gång per 1–10 år
- Mer än en gång per år

Konsekvens egendom

1. Mycket begränsade
2. Begränsade
3. Allvarliga
4. Mycket allvarliga
5. Katastrofala

Människors liv och hälsa

- Övergående lindriga besvär
- Enstaka skadade, varaktiga obehag
- Enstaka svårt skadade, svåra obehag
- Enstaka dödsfall, flera svårt skadade
- Flera dödsfall, 10-tals svårt skadade

Skadekostnad

- <0,1 MSEK
- 0,1–1 MSEK
- 1–5 MSEK
- 5–20 MSEK
- >20 MSEK

Övriga risker som finns i kommunen

	Het zon	Varm zon	Konsekvens
SMEDJEBACKEN	i	i meter	
	meter		
Granngården, gödningsmedel, gasol	50	100	Brand/miljö
Hagge såg, tryckimpregnering	10	50	Miljö
Hamnmacken, drivmedel	50	100	Brand/miljö
XL Bygg, gasol, Acetylen	100	300	Brand/miljö
Maserfrakt, drivmedel	50	100	Brand/miljö
Morgårdshammar, kraftstation			Dammbrott
WBAB bylandet, avloppsverk, metan	100	300	Explosion/brand
SEAB, Fjärrvärmeanläggning			Miljö
Smedjebackens kraftstation			Dammbrott
Smedjebackens rangerbangård	500	1000	Explosion/brand/miljö
Macken i Sme ´backen, drivmedel	50	100	Brand/miljö
OKQ8, drivmedel, gasol	50	100	Brand/miljö
Din-X, drivmedel	50	100	Brand/miljö
Riksväg/länsväg			Liv/miljö
Järnvägen			Liv/miljö
MV USAB, Morgårdshammar, södra	10	50	Brand/miljö
Ragn-Sells,	50	100	Brand/miljö
Ovakohallen, ammoniac	10	50	Giftigt
Ovako, Hagen gasol	300	1000	Explosion/brand/liv
Ovako, industriområde	100	500	Expl. /brand/miljö/liv
SÖDERBÄRKE			
Fjärrvärmeanläggning	10	50	Brand
Q-Star, drivmedel	50	100	Brand/miljö
TopCell, gasol	300	1000	Explosion/brand/liv
Flygbränsletank helikopterplatta	50	100	Brand/miljö

Riskhanteringsarbete

Kommunen ska aktivt bedriva arbete som syftar till att minska risker i samhället. Arbetet drivs av trygghetschefen som ordförande, representanter från tekniska kontoret, kommunala bolagen, miljö o bygg och räddningstjänsten.

Tillsammans hanterar man tekniska åtgärder som ska minska risken för olyckor, samt årligen genomföra utvändiga säkerhetsbesiktningar kring kommunala byggnader.

Sevesolagen

Sevesolagen som den ofta kallas heter egentligen ”Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor” (SFS 1999:381). Sevesolagen är en del av implementeringen av Seveso III direktivet i svensk lagstiftning. I kommunen finns för närvarande 2st företag som är klassade enligt Sevesolagstiftningen. Ett företag enligt den högre kravnivån (Ovako Bar AB) och en anläggning enligt den lägre kravnivån (Swerock AB). Räddningstjänsten medverkar som remissinstans i granskandet av Sevesoföretagets säkerhetsrapport samt deltar i de tillsyner som Länsstyrelsen utför. Räddningstjänsten reviderar, med tre års intervall, kommunens plan för räddningsinsats och planerar, genomför och följer upp övningar på Ovako Bar AB.

Vattentäkter inom Smedjebackens kommun

Inom kommunen finns vattentäkter där utsläpp av miljöfarliga ämnen kan medföra allvarliga skador. Trafiken på närliggande vägar utgör den största riskbilden.

4.2 Brand i byggnad

Analys på alla kategorier brand i byggnad är 20 år tillbaka.

Dödsbränder

3 kvinnor och 1 man har omkommit i brand i byggnad.

Brand i bostad

Villabränderna har minskat till ca 5st /år och topparna är kapade. Orsaken kan var att allt fler avvecklar ved- och oljepannan och installerar alternativa värmekällor istället. Allt fler har brandvarnare eller brand- och inbrottslarm kopplat till larmcentral.

Bränder i fritidshus och flerbostadshus ligger på ca 1st/år och typ.

Brand i vårdmiljö

Inträffar ca 1,2st/år

Brand i skola eller förskola

Inträffar ca 0,5st/år

Brand i övriga allmänna verksamheter (utom skola, förskola och vård)

Inträffar ca 1st/år

Brand i industri

Har inträffat 3,5st /år, men trenden är minskande, 2st/år senaste 5 åren.

4.3 Brand utomhus

Analys på alla kategorier brand utomhus är 20 år tillbaka.

Brand i skog eller mark

Eldning av gammalt gräs och åsknedslag är ofta orsaken. Det har inte lett till några storbränder, förutom 2005. Knappt 10st inträffar per år

Brand i fordon

Inträffar ca 5st/år

4.4 Trafikolycka

Trafikolycka, personbil

Kurvan följer tyvärr den nationella trenden till ökande antal trafikolyckor. Men i en del larm är det inte behov av räddningstjänst, inte ens sanering av vägbanan, det är mer ett bärgningsuppdrag.

Trafikolycka tunga fordon

Inträffar ca 2st/år

Spårtrafikolycka

Inträffar ca 0,2st/år

4.5 Olyckor med farliga ämnen

Inträffar ca 5st/år. De flesta är incidenter utan omkomna och vissa utan åtgärd.

4.6 Naturolycka

Översvämning

Över tid fyra mindre enstaka händelser. Idag är vattenregleringsföretagen och dammägare tidigt med och justerar flödet för att minska risken för översvämningar och dammbrott. SMHI har högre kvalitet på sina prognoser och varningar som också hjälper till.

Skyfall

Smedjebackens kommun har klarat sig från massiva skyfall. SMHI har 2023 gjort en skyfallskartering över centrala Smedjebacken

Ras eller skred

3 gånger på 20 år varav 2 av dem senaste var träd över väg och en vägtrumma som kollapsat.

2017 karterades en sträcka utmed Kolbäcksån i centrala Smedjebacken. Det är mycket osannolikt att förhållandena ska uppkomma att ett skred kan inträffa.

4.7 Drunkning

Inträffar ca 1,5st/år. Under 20 år har 3st omkommit.

5 Värdering

5.1 Övergripande

Det finns inga tydliga tendenser att antalet räddningshändelser vare sig ökar eller minskar under tidsperioden för riskanalysen. Riskerna bedöms ligga inom acceptabla nivåer.

5.2 Brand i byggnad

Det antas att antalet bränder i byggnader framöver även kommer uppgå till liknande nivåer. De flesta bränderna i byggnader inträffar i bostäder.

I ett samhälle där fler äldre personer bor kvar i eget boende ökar behovet av individanpassat brandskydd.

Antalet bränder i fordon antas komma att öka, på grund av ökat antal fordon.

Det är viktigt att räddningstjänsten arbetar aktivt med förebyggande åtgärder tillsammans med bostadsbolag och kommuninnevånarna samt har god operativ förmåga att hantera olika typer av bostadsbränder.

5.3 Brand utomhus

Det kan tänkas att antalet skogsbränder ökar framöver. Värmeböljor bedöms bli vanligare och längre i takt med att klimatet förändras, vilket ökar risken för inträffade skogsbränder och omfattningen av dessa. Gräsbrand i närhet till bebyggelse bör kunna minska om förståelsen för riskerna ökar.

5.4 Trafikolyckor

Den vanligaste typen av olycka som föranleder räddningsinsats är trafikolyckor som också är den olyckstyp som föranleder flesta personskador. Antalet trafikolyckor har ökat under de senaste åren.

Det antas att mängden trafikolyckor kommer öka framöver.

Det antas att flera olika drivmedel kommer introduceras som innebär att räddningstjänsten behöver följa utvecklingen och förstå riskerna med olika drivmedel.

5.5 Olyckor med farliga ämnen

Leder för transport av farligt gods på både bil och järnväg passerar genom kommunen vilket resulterar i risker för olyckor med kemikalier med andra farliga egenskaper, exempelvis explosiva varor eller giftiga gaser.

5.6 Naturolyckor

Stormar och översvämning har hänt, men med långt intervall, men med extremväder som blir vanligare ökar risken.

Vid översvämningar ställer samhället stor tilltro på räddningstjänstens förmåga att hjälpa. Räddningstjänsten behöver vid dessa tillfällen samverka med övriga samhället för att få så stor effekt på hjälpinsatserna som möjligt.

5.7 Drunkning

Det antas att räddningstjänsten även framöver kommer larmas om drunkning i ungefär samma omfattning som tidigare. Lyckligtvis är det sällan skarpa händelser.

5.8 Framtida utveckling

I framtiden kan olyckorna bli större och mer komplexa till följd av klimatförändringar och ett mer sårbart samhälle. Enskilda olyckor kan få omfattande konsekvenser för samhället.

Ny teknik kan leda till en förändrad riskbild, nya risker som batterier och kemikalier. Räddningstjänsten behöver följa utvecklingen av ny teknologi för att kunna hantera nya eller förändrade risker och kunna nyttja ny utrustning och nya insatsmetoder.

Personalförsörjningen av deltidbrandmän har under de senaste decennierna utvecklats till ett av svensk räddningstjänsts största problem.

Förändring av demografin och invånarantal i kommunen kan komma att påverka skatteintäkternas storlek. Kommunens ekonomi och service till medborgarna kan förändras.

Räddningstjänsten som kommunal verksamhet kommer utifrån förändrade risker i samhället och kommunernas respektive utveckling behöva bibehålla och i vissa fall få utökat ekonomiska medel för att kunna bibehålla skäligt skydd för kommuninvånaren samt möta morgondagens risker och olyckor.

6 Mål

6.1 Nationella mål enl. LSO 2003:778

- Syftar till att ge människors liv och egendom ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- Räddningstjänsten ska planeras och organiseras för snabba och effektiva insatser.

6.2 Kommunövergripande mål

- Minska olycksrisker och antalet olyckor.
- Skapa ett säkert och tryggt samhälle.
- Identifiera och begränsa riskfaktorer, främja skyddsfaktorer.

6.3 Inriktningsmål

- Skapa ett säkert och tryggt samhälle, förebygga skador och störningar.
- Förhindra eller minimera risker genom förebyggande insatser.

6.4 Verksamhetsmål

- Beredskapsstyrkan ska kunna göra livräddande insatser och begränsa skador vid händelser.
- Samverka med grannkommuner och enheter i kommunen för att effektivt begränsa skador.
- Minska responstider

6.5 Säkerhets- och prestationsmål

- Minska antal bränder och öka medborgarnas kunskap om brandsäkerhet.
- Öka trafiksäkerheten och vattensäkerheten.
- Minska konsekvenserna av naturrelaterade händelser.
- Minska mänskligt lidande vid olyckor och förbättra responstid för räddningstjänsten.
- Upprätta och revidera insatsplaner för tung industri och farlig verksamhet.

7 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Smedjebacken ska vara en trygg kommun att leva och vistas i. Antalet olyckor i kommunen ska minskas och följderna av inträffade olyckor minimeras. Kommunen ska underlätta för den enskilde att själv ta ansvar för att förebygga olyckor och ohälsa. För att nå målen har kommunen beslutat att arbeta inom följande områden:

- Brandskydd
- Trafiksäkerhet
- Brottsförebyggande
- Krishantering
- Fallolyckor
- Folkhälsa
- Vattensäkerhet

7.1 Tillsyn enligt LSO och LBE, tillstånd enligt LBE

Tillsyn enligt LSO och LBE (Lagen om brandfarliga och explosiva varor 2010:1011) ska genomföras av räddningstjänsten enligt särskild tillsynsplan. Särskild vikt läggs vid objekt med publik verksamhet, samt objekt med verksamhet där konsekvenserna av olyckor kan bli allvarliga. Tillsynen ska säkerställa ett skäligt brandskydd enligt LSO och rätt hantering och förvaring av brandfarliga och explosiva varor enligt LBE.

Tillstånd enligt LBE utfärdas av Räddningstjänsten. Kommunens olycksförebyggande verksamhet utförs av personal som ska lägga ha "Tillsyn A" eller motsvarande.

7.2 Stöd till den enskilde

Elever i grundskola ska årligen nås av brandskyddsinformation. För spridning av brandskyddsinformation används bland annat kommunens hemsida och sociala medier, informationskampanjer samt aktivt samarbete med media. Flammy upp i rök

Räddningstjänsten utbildar anställda i kommunkoncernen i rollerna ansvariga och kontrollanter för SBA-arbetet. Merparten av medarbetarna får grundläggande

brandskyddsutbildning, där de lär sig identifiera brandrisker, hur de ska agera vid en brand och hantera handbrandsläckare och brandfilt. Vi erbjuder även HLR-utbildning till medarbetarna.

Vi har öppet hus på brandstationen för allmänheten minst 2 gånger per år. Vi informerar i andra evenemang för allmänheten som till exempel mässor, träffar i bystugor med kommuninformation, med mera

Vi får frågor från enskilda på telefon och e-post, som vi hjälper direkt eller hänvisar till lämplig instans. På kommunens sociala medier kan de också få svar och råd på sina frågor.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av anordningar såsom eldstäder och imkanaler är en viktig del i det förebyggande arbetet.

Kommunen ska ansvara för att rengöring (sotning) sker enligt 3 kap 4 § i LSO.

Rengöring av eldstäder och rökkanaler samt brandskyddskontroller utförs på entreprenad.

Brandskyddskontroll utförs av lägst skorstensfejartekniker eller motsvarande.

För frågor rörande rengöring, frister samt brandskyddskontroll ansvarar Kommunstyrelsen. Handläggning av ärenden angående rengöring i egen regi, s.k. ”egensotning” sker efter skriftlig ansökan från den enskilde fastighetsägaren

7.4 Kommunens olycksförebyggande verksamhet

Kommunens olycksförebyggande verksamhet ska främja människors förmåga att skydda sig själva och andra, samt egendom och miljö.

- Badplatser och andra områden nära sjöar och vattendrag, där ett större antal personer regelbundet vistas, ska vara försedda med livräddningsutrustning.
- Rutiner för tillfällig övernattnings i kommunala lokaler fastställs av räddningstjänsten.
- Kommunen kan utfärda eldningsförbud.

Den enskildes ansvar

I LSO står ”Den som upptäcker eller på annat sätt får kännedom om en brand eller om en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön skall, om det är möjligt, varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för en brand eller en sådan olycka.”

Av lagen framgår även att ägare/nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar har ett stort och tydligt ansvar för skydd och säkerhet inte minst vid farlig verksamhet. Den enskilde åläggs dels att hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand, dels för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. Skyldigheterna anges i 2 kap. LSO.

Kommunens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för räddningstjänstens skadeavhjälpande verksamhet och att följa upp kommunens arbete enligt LSO.

Kommunstyrelsen ansvarar för tillsyn enligt LSO, tillsyns- och tillståndsfrågor enligt LBE samt kommunens sotningsärenden.

Räddningstjänsten ansvarar för informationsinsatser till allmänheten, i form av exempelvis brandkunskap och hembesök, elevutbildning såsom Flammy och Upp i rök.

Tekniska avdelningen ansvarar för livräddningsutrustningen och tillsynen av kommunala badplatser.

Statens ansvar

Lagen om skydd mot olyckor fastställer följande som statlig räddningstjänst.

- Fjällräddningstjänst
- Sjöräddningstjänst
- Flygräddningstjänst
- Efterforskning av försvunna personer i andra fall
- Miljöräddningstjänst till sjöss
- Räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen och sanering efter sådana utsläpp från en kärnteknisk anläggning.

All annan räddningstjänst är kommunal.

Smedjebackens räddningstjänst samverkar med Civo/Länsstyrelsen vid större geografiska och resurskrävande händelser då Civo/Länsstyrelsen tar över som räddningsledare eller vid utsläpp och sanering av radioaktiva ämnen.

Samverkan med Polisen kan ske vid efterforskning av försvunna personer i andra fall än fjäll-, sjö- och flygräddningstjänst. Dessa tre fall är inte aktuella i kommunen, såvida inte en flygplanolycka inträffar i kommunen.

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

8.1 Övergripande beskrivning

Den olycksavhjälpande verksamheten ska ha personal, utrustning och kunskap för att kunna genomföra räddningsinsats inom ramen för LSO.

Den skadeavhjälpande verksamheten ska genom samverkan/avtal med angränsande kommuner och organisationer bedrivas och organiseras så att uthållighet uppnås.

Tillgång till egna resurser

Arbetsuppgift	Med egen personal	I samverkan med annan räddningstjänst
Utvändig släckning av byggnad	X	
Utvändig livräddning från byggnad upp till 32 m	X	
Utvändig släckning av byggnad upp till 32 m	X	
Livräddning med rökdykare i byggnad med normal risknivå	X	
Samtidig utvändig släckning och livräddning i byggnad med normal risknivå	X	
Skogsbrand i mindre omfattning	X	
Losstagnning av skadade vid trafik- eller tågolycka eller annat nödläge	X	
Första omhändertagandet av skadad.	X	
Indikering av miljö- och hälsofarliga ämnen samt radioaktivt ämne	X	
Ytvattenlivräddning med båt.	X	
Länspumpning av enstaka byggnader och oljeskadebekämpning i mindre omfattning	X	
Transport av skadade enl. Hälso- och sjukvårdslagen i terräng enligt avtal med Region Dalarna	X	
Ledning och samordning av flera samtidigt pågående mindre räddningsinsatser. Stabsverksamhet.		X
Ledning och samordning av större räddningsinsatser. Stabsverksamhet		X
Livräddning och släckning med minst 2 rökdykargrupper		X
Livräddning med rökdykare, "hög risknivå".		X
Släckning vid utflöde av större mängd brandfarlig vätska		X
Kemdykarinsats Nivå 2 och Skyddsklass 3		X
Vattendykarinsats		X

Förmågan ska särskilt anpassas efter de mest förekommande händelserna i kommunen, nämligen brand i byggnad, brand utomhus och trafikolycka. För att utföra räddningsinsatser finns släck-/räddningsenheter, höjdenhet, tankenhet, och specialenheter.

Kommunens räddningstjänst ska ha förmåga att genomföra räddningsinsatser med egen personal eller i samverkan med andra räddningstjänster. Vi ska ha utbildad brandpersonal som ständigt finns i beredskap så att första brandbil kan lämna brandstationen inom 5 minuter. Räddningsstyrkan består av 1 styrkeledare samt 5 brandmän.

För att minska responstiden, och göra en första tidig initial insats och ytterst rädda liv, ska FIP – Första insatsperson införas. Funktionen bemannas av en person från räddningsstyrkan. Som komplement till det har Räddningstjänsten som mål att införa CIP - Civil insatsperson tillsammans med Brandskyddsföreningen.

I organisationen finns på heltid Räddningschef, Brandinspektör samt en handläggare.

Vid händelser som kräver mer resurser eller specialkompetenser begär RL dessa från LB (Larm Befäl, se avsnitt 8.3). LB kan själv ta dessa beslut och informerar det till RL.

Kompetens

I kommunen ska finnas räddningschef som ska lägst ha ledningskurs ”Insatsledare” och ”Tillsyn B” eller motsvarande äldre utbildning.

Styrkeledare ska ha lägst ledningskurs ”Styrkeledare” eller motsvarande. För att vara räddningsledare krävs dessutom delegation från räddningschefen.

Brandmän ska ha genomgått MSB:s utbildning ”Grib” eller motsvarande äldre utbildningar.

Utbildning och övning

Internutbildningen för personal i utryckningstjänst ska minst ha den omfattning som anges:

• Styrkeledare samt brandmän	50 tim/år	Allmän räddningstjänstutbildning
• Samtlig personal	6 tim/år	Sjukvård
• Styrkeledare (L1)	16 tim/år	Räddningsledning, samverkan

RDM ombesörjer övning och utbildning av Insatsledare och högre befäl för att säkerställa att befäl i respektive nivå har rätt kompetens.

Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Smedjebackens kommun har tecknat avtal om Räddningstjänstssamverkan över kommungränser med samtliga kommuner i Dalarna. Syftet med avtalet är att utan hinder av kommungränser, på snabbaste och effektivaste sätt, kunna biträda varandra vid insatser för kommunal räddningstjänst inom de geografiska områden som avses framgå av Metria framtagen täckningskarta. Dessutom har kommunen tecknat separata avtal gällande ömsesidig gränslös samverkan med räddningstjänster som gränsar till vår kommun.

Avtalet innebär att den räddningsstation som har den snabbaste insatstiden till skadeplatsen alltid blir larmad först oavsett var olyckan har inträffat.

Räddningstjänster som vi har avtal med är:

- Räddningstjänsten DalaMitt
- Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund
- Räddningstjänsten Skinnskatteberg
- Nerikes Brandkår

VB och VRC i RiS systemledning (se avsnitt 8.3) har delegation att besluta om vilka uppdrag Smedjebackens räddningstjänst ska larmas ut på. De ska även se till att beredskapen i kommunen upprätthålls antingen genom omfördelning av RiS styrkor eller kalla in ytterligare RIB i Smedjebacken.

Brandvattenförsörjning

Inom tätorterna i kommun: Smedjebacken-, Söderbärke-, Vad- samt Harnäs-området ska det finnas brandposter anslutna till kommunens vattenledningsnät. Brandpostnätet ska uppfylla kraven enligt Svenska vatten- och avloppsföreningens anvisningar, till exempel plombering av brandposten.

Tekniska avdelningen ansvarar för underhåll, provning, kontroll samt märkning av brandposterna i kommunen. Där brandpostnätet inte är utbyggt ska räddningstjänsten ha tillgång till vattentransport via egen tankbil eller med hjälp från andra räddningstjänster.

Insatstider

Insatstiden är tiden från det att beredskapsstyrka larmas, till dess styrkan påbörjar räddnings- och/eller släckningsarbetet på händelseplatsen. Beräkningar på körtider inom kommunen är framtagna, se Bilaga C

Utlarmning/Samband

SOS Alarm AB utför utlarmning av räddningstjänsten enligt avtal. Efter mottagning av inkommande 112-samtal verkställs larmet. På brandstationen finns utlarmnings-utrustning som aktiveras av SOS Alarm. Utrustningen har två av varandra oberoende larmvägar. Larmet skickas till personalen primärt via personsökare och som komplement får vakthavande grupp larmet via Daedalos Respons-app.

Som sambandssystem vid samverkan med andra myndigheter används det nationella lednings- och sambandssystemet RAKEL.

Varning och information till allmänheten

Varning till allmänheten kan ske med VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) via radio P4, SVT, VMA-anläggning i Smedjebacken (signal och tal) och sociala medier. SOS Alarm kan skicka ut talade meddelanden och SMS till telefoner inom ett geografiskt område

Information till allmänheten sker kontinuerligt på kommunens webbplats. För att nå dem med någon form av funktionsnedsättning finns det möjlighet till funktionen "Talande Webb" som ett hjälpmedel. För att nå personer med annan etnisk bakgrund finns möjlighet till "Google translate" via hemsidan. Integrationsenheten i kommunen kan hjälpa till att förmedla information till invånare med invandrabakgrund samt vid behov tolk via språktolknämnden.

När en extraordinär händelse inträffar i kommunen ska kommunens webbplats uppdateras med aktuell information om händelsen. Informationen finns även vid kommunens förutbestämda informationsplatser.

VMA beslutas av Räddningschef eller Räddningsledare och kan från 2024 delegeras till andra funktioner i kommunen.

Allmänhetens möjlighet att larma

Det ska finnas möjlighet för allmänheten att larma räddningstjänsten via en larmknapp som är placerad i ett skåp på utsidan av brandstationen.

Vid avbrott eller störningar i det allmänna telenätet ska larm till SOS kunna ske från brandstationen och/eller utposterad personal vid kommunens informationsplatser.

8.2 Beskrivning per olyckstyp

Brand i byggnad

Uppgift: Rädda liv, släcka brand, begränsa skador.

Åtgärder: Utrymning, släckning in- och utvändigt, skydda omkringliggande byggnader.

Personalens kunskaper: Släckning, rökdykning, hantering av släckvatten.

Brand utomhus

Uppgift: Rädda liv, begränsa brand, skydda miljö.

Åtgärder: Släcka startobjekt, utrymma personer och djur, förhindra brandspridning.

Personalens kunskaper: Släckning, livräddning, hantering av släckvatten.

Trafikolycka

Uppgift: Rädda liv, förhindra följdolyckor, skydda miljön.

Åtgärder: Säkra olycksplats, livräddning, samarbete med andra aktörer.

Personalens kunskaper: Släckning, losstagnning, upprätta säkerhetszoner.

Olycka med farliga ämnen

Uppgift: Rädda liv, stoppa utsläpp, minimera skador.

Åtgärder: Säkra olycksplats, livräddning, stoppa spridning av ämnen.

Personalens kunskaper: Kemdykning, personsanering, säkerhetszoner.

Naturolycka

Uppgift: Rädda liv, evakuera, minimera skador.

Åtgärder: Livräddning, samarbete, terrängtransport.

Personalens kunskaper: Terrängkörning, livräddning, säkerhetszoner.

Drunkning

Uppgift: Livräddning.

Åtgärder: Livräddning, samarbete, vatten- och terrängtransport.

Personalens kunskaper: Navigera och köra räddningsbåt, ytlivräddning, fridykning.

8.3 Ledning i räddningstjänsten

Smedjebackens kommun har avtal med Räddning i Samverkan, RiS, om gemensam systemledning. Det innehåller alla ledningsnivåerna utom Insatsledare (IL) som är avtalat med Räddningstjänsten Dalamitt.

Systemledningens bemanning

- Insatsledare (IL) har beredskap i hemmet och larmas enligt larmplan eller på begäran. Svarar på Raket/telefon inom 90 sek.
- Regional Insatsledare (RIL) är i tjänst dagtid på brandstationen i Gävle. Svarar på Raket/telefon inom 90 sek när LB/VB bedömer att behov finns.
- Larmbefäl (LB) är i tjänst 24/7 på SOS Alarm i Falun och aktiveras av SOS under larmsamtalet, där LB också har medlyssning och bistår larmoperatör.
- Vakthavande befäl (VB) är i tjänst 24/7 på SOS Alarm i Falun och aktiveras av LB om behov finns vid högre larmbelastning och stödjer Räddningsledare (RL) under och efter insats med strategiska och normativa åtgärder.
- Vakthavande Räddningschef (VRC) är i tjänst dagtid och har beredskap i hemmet övrig tid. Svarar på Raket/telefon inom 90 sek.

Övergripande ledning, VB, LB och VRC

Ansvarar för den samlade utryckningsverksamheten i RiS. Här ligger att ha överblick över samtliga pågående insatser och framförhållning och beredskap för eventuella kommande insatser. Ansvarer att systemet ”RiS” har förmåga att hantera alla aktuella händelser. Fördelning av RiS och Smedjebackens resurser till Insatsledningens behov hanteras av systemledningen.

- Beslutar om beredskapen (inom de ramar som räddningschefen har beslutat.)
- Överblick över det samlade hjälpbehovet och riskbilden.
- Stödjer Insatsledningen med resurstilldelning.

Ska alltid eftersträva att arbeta i en längre tidsaxel än Insatsledningen.

Insatsledning, IL

Ansvarar för att leda en insats och för att hjälpbehovet inom en händelse tillgodoses. I RiS ligger normalt räddningsledarskapet på denna ledningsnivå.

- Beslutar om den enskilda insatsens mål och taktiska genomförande.
- Beslutar om och fördelar arbetsuppgifter.
- Samordnar den enskilda insatsens genomförande.
- Rapporterar till SOS Alarm och samverkar med systemledning.
- Begäran av resurser sker via systemledning.

Ska alltid eftersträva att arbeta i en längre tidsaxel än Uppgiftsledningen.

Uppgiftsledning, SL

Ansvarar för att leda och genomföra enskilda, tilldelade arbetsuppgifter och för att delar av det totala hjälpbehovet tillgodoses. Exempel på detta är en sektorchef vid en större insats.

- Rapporterar till Insatsledningen.

Ledningsstöd

Ett ledningsstöd utgör stöd till någon av ledningsnivåerna. Utgörs ibland av en enskild person, ibland av en stab.

- Kan till exempel arbeta med analys, planering, mediahantering, uppföljning av beslut och effekt.

Kan också ge mer ”direkt” hjälp så som till exempel samband, plottning, dokumentation, etcetera

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Vid vissa samtidiga eller omfattande händelser är Smedjebackens resurser inte tillräckliga. RiS övergripande ledning har då mandat och förmåga att genom förstärkningslarm anpassa förmågorna utifrån behoven att kunna hantera vissa typer av händelser.

Större olyckor kräver förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Genom att använda RiS totala förmågor och resurser genom samverkan med andra kommuner, myndigheter och organisationer finns en förmåga och uthållighet att klara av både större olyckor och flera olyckor som hanteras samtidigt. Samverkan ger också möjlighet till en större uthållighet vid långvariga insatser.

Samtidiga räddningsinsatser

Inom kommunens geografiska område inträffar samtidiga larm till räddningstjänstuppdrag eller annat uppdrag, 0–2 ggr/år. Om fler larm inkommer larmas resurser från närmast angränsande station.

Olyckor som kräver nationella och internationella resurser

Olyckor med katastrofala följder inträffar mycket sällan men har så stora konsekvenser att samhället måste ha en viss förmåga. Vid denna typ av olyckor kan även nationella och internationella resurser krävas.

Med införandet av CIVO (Civilförvarsområde), sker det en omstrukturering av ansvaret för civilförvars- och räddningsinsatser. CIVO är tänkt att samordna och stärka räddningsinsatser på en större regional eller nationell nivå, vilket kan innebära en mer centraliserad ledning och resurshantering i större kriser eller katastrofsituationer.

I detta nya system kommer Länsstyrelsen att spela en viktig roll, men dess funktion kan förändras. Länsstyrelsen kan komma att fungera som en länk mellan kommunerna och CIVO, och bidra med sin regionala kunskap och erfarenhet. Detta kan innebära att länsstyrelsen arbetar med att koordinera information, resurser och stöd mellan kommunerna och CIVO, samt att se till att riktlinjer och beslut från CIVO implementeras effektivt på den lokala och regionala nivån.

Länsstyrelsen kan även ha en viktig roll i att övervaka och utvärdera räddningstjänstens beredskap och insatser på den regionala nivån, samt att arbeta proaktivt med risk- och sårbarhetsanalyser för att förbereda för och förebygga framtida kriser.

Vid omfattande eller speciella olyckor finns även ett antal nationella resurser vilka ger räddningstjänsten tillgång till ytterligare förstärkningsresurser. Förstärkningsresurserna samordnas av MSB och finns strategiskt placerade över landet.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Det civila försvaret skall värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga. Kommunal räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret.

Kommunkoncernen genomför utbildning, övning och andra nödvändiga förberedelser för ökad förmåga i civilförsvaret. Utöver normala fredstida uppgifter ska räddningstjänsten även anpassas att ansvara för:

- utmärkning och röjning av farliga områden
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel
- lokalisering av instängda personer samt utföra räddningsinsats i rasområden, skyddsrum mm. Detta görs till exempel tillsammans med räddningshundgrupper
- deltagande i åtgärder för första hjälpen och transport av skadade samt allmänt befolkningsskydd.

Enligt LSO 8 kap. 4§ kan dessutom personal inom räddningstjänsten tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen.

Organisationen vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess ansvarsområden. Utifrån planeringsinriktningar från centrala myndigheter inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser. Planeringsarbete genomförs utifrån den nu gällande kommunöverenskommelsen för civilt försvar som omfattar arbete med krigsorganisation, kompetenshöjande åtgärder samt säkerhetsskydd.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

9.1 Uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten

Kommunen ska genom egenkontroll följa upp och utvärdera den egna verksamheten. Smedjebackens kommun gör detta genom ett internkontrollreglemente fastställt av kommunfullmäktige. Begreppet internkontroll innebär att man på ett strukturerat sätt håller ordning på sin verksamhet. Kontroll sker årligen av ett antal utvalda rutiner.

Kommunens revisorer gör årligen stickprovskontroller av dokumentationen. Räddningstjänstens verksamhetssystem Daedalus, samt skrivna instruktioner används som underlag vid egenkontrollen.

Varje vecka vid beredskapsbyte träffas befälen för att reflektera över senaste insatserna, vad gäller förlopp, orsak och genomförande med rutiner, metoder och utrustning. Det leder ibland till ändrade rutiner och metoder, ny utrustning som snarast införs och övas av räddningsstyrkorna.

9.2 Undersökning av olycksförloppet

Räddningstjänsten i Smedjebacken ansvarar för att alla olyckor som föranlett räddningsinsats undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Det görs bland annat genom att samtliga räddningsinsatser registreras i ett händelserapporteringssystem och skickas till MSB.

Vid insatser som anses extra intressanta ur någon aspekt genomförs särskild olycksundersökning.

Dessa kan vara:

- Olyckor med dödsfall.
- Brand i byggnad. (VB i samverkan med RL bedömer).
- Trafikolycka med svåra personskador.
- Misstanke om anlagd brand.
- Insatser där egen personal skadas.
- När VB beslutar om undersökning.

Bilaga A: Dokumentförteckning

20 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet ange en förteckning över relevanta avtal som kommunen träffat med anledning av det som kommunen beskriver i sitt handlingsprogram. De avtal som anges ska vara de som gäller vid tidpunkten för varje handlingsprogramms fastställande.

21 § Kommunen ska i bilaga till handlingsprogrammet ange till handlingsprogrammet närliggande, relevanta dokument och vem som har beslutat dessa och när. De dokument som anges ska vara de som gäller vid tidpunkten för varje handlingsprogramms fastställande.

RDM-avtal

RiS-avtal

Övriga RTJ Gränslös räddningstjänstsamverkan Dalarna, Skinnskatteberg, Nerike
Räddningstjänst.

IVPA

RVR

Krisstöd och FRG

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Samråd skickas till:

Räddningstjänsten DalaMitt

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund

Räddningstjänsten Skinnskatteberg

Nerike Brandkår

Region Dalarna

Länsstyrelsen Dalarna

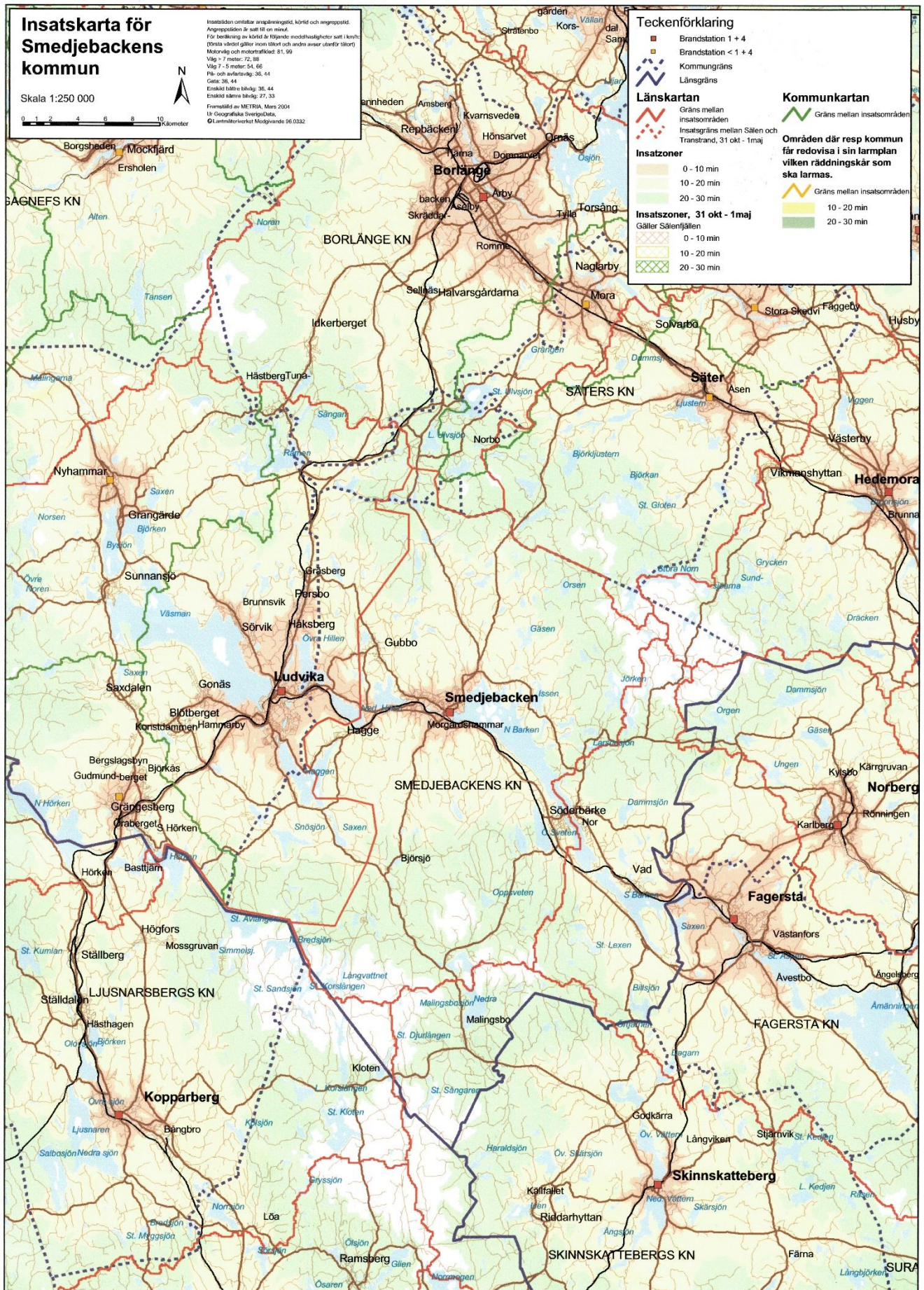
MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Kommunal Smedjebacken

Vision Smedjebacken

Brandmännens Riksförbund Smedjebacken

Bilaga C: Insatskarta för Smedjebackens kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 2

Dnr 2024/00010

Revidering av brandskyddspolicy för Smedjebackens kommun

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Reviderad brandskyddspolicy antas.

Ärendebeskrivning

Översyn av brandskyddspolicy har genomförts.

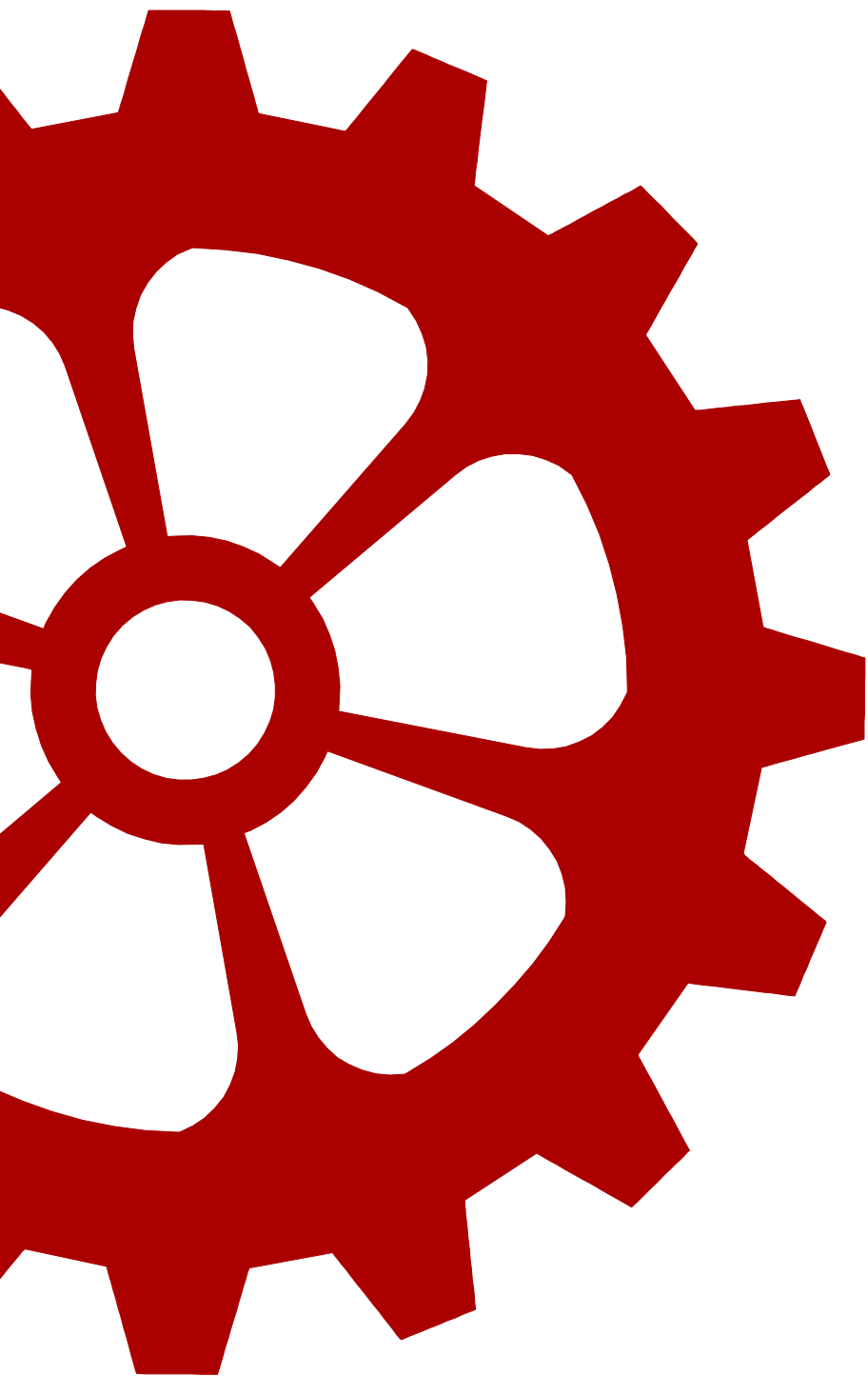
Förslaget till ny policy har omformulerats, förkortats för att bli tydligare och mer lättöverskådlig. Särskilda SBA-rutiner har tagits fram och lyfts över till eget dokument, som beslutas av kommunchefen enligt gällande delegationsordning. Nya SBA-rutiner bifogas i ärendet.

Beslutsunderlag

Räddningschefens tjänsteskrivelse

Brandskyddspolicy

SBA-rutiner

Brandskyddspolicy
SMEDJEBACKEN
Smedjebackens kommun

Brandskyddspolicy i Smedjebackens kommun

Brandskyddspolicyn för Smedjebackens kommun är en viljeinriktning och utgör den grundprincip som ska gälla för brandskyddet i samtliga kommunala verksamheter samt kommunala bolag.

Enligt LSO, lagen om skydd mot olyckor (2003:778) har den som äger en byggnad och den som bedriver verksamhet där, det yttersta ansvaret för sitt brandskydd. Det innebär en skyldighet att i skälig omfattning hålla utrustning för livräddning vid brand och att i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Syfte

Brandskyddspolicyn syftar till att kommunen på bästa sätt ska förebygga bränder och brandtillbud och om sådana ändå inträffar ska verksamheterna kunna hantera dessa så att minsta möjliga skada uppstår.

Mål

Kommunens övergripande målsättning

- Kommunens verksamheter och bolag ska bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete och det ska vara en naturlig del i det dagliga arbetet för alla anställda.
- Brandskyddsorganisation och brandskyddsregler ska finnas i alla verksamheter.
- Verksamhetsanpassade brandskyddsutbildningar ska genomföras.
- Anpassad brandskyddsdocumentation ska finnas för alla verksamheter.
- Kontroll- och uppföljningsrutiner för brandskyddet ska finnas i alla verksamheter.

Systematiskt brandskyddsarbete innebär ett organiserat och strukturerat arbetssätt för planering, utbildning, dokumentation, kontroll och uppföljning av brandskyddsarbetet i verksamheten.

Ansvar för Systematiskt brandskyddsarbete - SBA

Ansvar för SBA följer det normala verksamhetsansvaret på alla nivåer i kommunen. Förvaltningschef fastställer brandskyddsorganisation i respektive förvaltning bestående av brandskyddsansvariga och brandskyddskontrollanter.

Räddningschef samordnar och följer upp kommunens övergripande brandskyddsarbete och ansvarar för utbud av relevanta utbildningar.

Fastighetsägarens ansvar

Kommunens fastighetsförvaltning, dvs samhällsbyggnadsförvaltningen/tekniska avdelningen, ansvarar för de uppgifter som åligger fastighetsägaren när det gäller det systematiska brandskyddet i de fastigheter som kommunen äger och förvaltar. Kommunens bolag har motsvarande ansvar för de fastigheter som bolagen äger och förvaltar.

Rutin för Smedjebackens kommuns systematiska brandskyddsarbete, SBA

Brandskyddspolicyn för Smedjebackens kommun är en viljeinriktning och utgör den grundprincip som ska gälla för brandskyddet i samtliga kommunala verksamheter samt bolag.

Enligt LSO, lagen om skydd mot olyckor (2003:778) har den som äger en byggnad och den som bedriver verksamhet där, det yttersta ansvaret för sitt brandskydd. Det innebär en skyldighet att i skäligen omfattning hålla utrustning för livräddning vid brand och att i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Ansvaret för SBA följer det normala verksamhetsansvaret på alla nivåer i kommunen.

Fastighetsägarens ansvar

Kommunens fastighetsförvaltning, dvs samhällsbyggnadsförvaltningen/tekniska avdelningen, ansvarar för de uppgifter som åligger fastighetsägaren när det gäller det systematiska brandskyddet, som brandskyddstekniska installationer, i de fastigheter som kommunen äger och förvaltar. Kommunens bolag har motsvarande ansvar för de fastigheter som bolagen äger och förvaltar.

Brandskyddsorganisation för verksamhet

Verksamhetens organisation för SBA ska bestå av brandskyddsansvarig och brandskyddskontrollant. I de fall verksamheten hanterar brandfarlig vara ska ansvarig för detta utses.

Ansvarsfördelning för det systematiska brandskyddsarbetet i verksamheten

Räddningschef

Samordnar och följer upp kommunens övergripande brandskyddsarbete och ansvarar för utbud av relevanta utbildningar.

Förvaltningschef

- Ansvarar för övergripande SBA i respektive förvaltning

- Fastställer förvaltningens brandskyddsorganisation bestående av respektive verksamhetens brandskyddsansvariga och brandskyddskontrollanter
- Följer årligen upp förvaltningens SBA och lämnar årsrapport till kommunchef senast 28 februari efterföljande år.

Verksamhetens brandskyddsansvarig

- Ansvarar för att det SBA inom det egna verksamhetsområdet efterlevs och följs upp.
- Ansvarar för att ta fram anpassade verksamhetsrutiner för brandskyddsarbetet utifrån verksamhetens behov, särskilda risker och förutsättningar som nödläge och utrymning i händelse av brand.
- Fastställer övnings- och utbildningsplan så att medarbetare får relevant kunskap/utbildning i brandskydd.
- Ansvarar för introduktion av nya medarbetare i brandskydd
- Ansvarar för regelbunden uppföljning och åtgärder till följd av kontrollronder samt rapporterar årligen till förvaltningschef.

Verksamhetens brandskyddskontrollant

- Ansvarar för att regelbundna kontrollronder genomförs minst 4 ggr/år, enligt en för verksamheten anpassad checklista.
- Ansvarar för dokumentationen av kontrollronderna och återrapporering till brandskyddsansvarig inkl. årlig uppföljning.
- Ansvarar för felrapportering till brandskyddsansvarig.
- Information till anställda inom verksamheten gällande brandskydd.

Varje medarbetares ansvar

- Ha kunskap om brandskyddet och kunna ingripa vid en eventuell brand.
- Känna till utrymningsplaner och utrymningsvägar.
- Känna till var brandsläckningsutrustning finns.
- Rapportera tillbud och brister till brandskyddsansvarig/brandskyddskontrollant.

Rutin vid nödläge för alla medarbetare

- Rädda direkt drabbade, varna andra.
- Larma 112.
- Släck och/eller stäng inne branden.
- Utrym till utsedd återsamlingsplats.
- Möt räddningstjänsten.

Den här rutinen ska anpassas till respektive verksamhet och regelbundet stämmas av på arbetsplatsträffen. För detta ansvarar brandskyddsansvarig i respektive verksamhet.

§ 3

Dnr 2023/00389

Granskning av krisberedskap

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Yttrandet godkänns och överlämnas till revisorerna.

Ärendebeskrivning

PwC har hösten 2023 på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört granskning av arbetet med krisberedskap i Smedjebackens kommun, Bärkehus och SEAB. Syftet med granskningen var att pröva om arbetet med krisberedskap sköts på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig internkontroll.

Vid granskningen gjorda iakttagelser, bedömningar och rekommendationer har sammanställts i revisionsrapporten Granskning av krisberedskap. Revisionens samlade bedömning är att kommunens arbete med krisberedskap i allt väsentligt sköts på ett ändamålsenligt sätt men den interna kontrollen kan förbättras. Enligt revisionen bör följande prioriteras dels att kommunstyrelsen tydliggör ansvarsfördelningen, dels att kommunstyrelsen utvecklar sin uppsiktsplikt med uppföljning och återrapportering till kommunfullmäktige.

Förslag till yttrande

Smedjebackens kommun har de senaste åren bedrivit ett gediget arbete med beredskapsfrågor och fått praktisk erfarenhet utifrån de senaste årens olika samhällskriser alltifrån flyktningmottagande, pandemi och afrikansk svinpest. Fokus är att skapa robusthet och minska sårbarhet för att kunna upprätthålla samhällsviktiga funktioner. Flera styrdokument har under hösten 2023 uppdaterats. Risk- och sårbarhetsanalys har exempelvis genomförts och tillhörande handlingsplan har antagits, där totalförsvarsfrågor prioriteras under kommande mandatperiod.

Revisorernas rekommendationer kommer att övervägas i det fortsatta arbetet vid kommande revidering av styrdokumentet.

Beslutsunderlag

Kommunchefens tjänsteskrivelse 2024-01-11

PwC revisionsrapport Granskning av krisberedskap – november 2023

Revisorerna
i Smedjebackens kommun

Till: Kommunstyrelsen för yttrande

För kännedom till:
Kommunfullmäktige
Koncernen Smedjebackens Energi
Bärkehus AB

Granskning av krisberedskap

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna Smedjebackens kommun respektive lekmannarevisorer i kommunens helägda bolag genomfört en granskning inom området krisberedskap. Syftet med granskningen var att pröva om arbetet med krisberedskap sköts på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är den samlade bedömningen att kommunkoncernens arbete med krisberedskap i **allt väsentligt** sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden är dock **inte helt** tillräcklig.

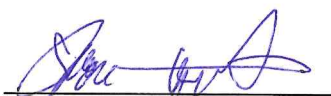
För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att kommunstyrelsen - i styrdokument - tydliggör ansvarsfördelning dels inom den politiska organisationen, dels ansvarsfördelning inom kommunens verksamhetsorganisation.
- Att kommunstyrelsen utvecklar sin uppsikt inom området krisberedskap. Styrelsen bör bland annat precisera formerna för hur kommunkoncernens arbete med krisberedskap ska följas upp och rapporteras till kommunstyrelse/kommunfullmäktige.

Vid granskningen gjorda iakttagelser, bedömningar och rekommendationer redovisas i bilagd rapport, som härmed översänds för yttrande och åtgärder.

Skriftligt svar önskas från kommunstyrelsen avseende hur de utvecklingsområden som påtalas i revisionsrapporten avses att åtgärdas, vänligen senast 2024-02-22.

Smedjebacken 2023-11-22

Sten Blomkvist
Ordförande

Granskning av krisberedskap

Smedjebackens kommun
Koncernen Smedjebackens Energi
Bärkehus AB

November 2023

Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Linn Bergman, revisionskonsult

Petra Ribba, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

På uppdrag av förtroendevalda revisorer i Smedjebackens kommun respektive lekmannarevisorer i kommunens helägda bolag har PwC genomfört en granskning inom området krisberedskap. Granskningen tar sin utgångspunkt från kommunallagens kapitel 12 samt aktiebolagslagen kapitel 10.

Nedan redovisas bedömning för respektive revisionsfråga:

Revisionsfrågor	Bedömning	
Styrs området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?	Ja	
Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?	Delvis	
Sker rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i tillräcklig omfattning?	Nej	

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunkoncernens arbete med krisberedskap *i allt väsentligt* sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden är dock *inte helt* tillräcklig. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att kommunstyrelsen - i styrdokument - tydliggör ansvarsfördelning dels inom den politiska organisationen, dels ansvarsfördelning inom kommunens verksamhetsorganisation.
- Att kommunstyrelsen utvecklar sin uppsikt inom området krisberedskap. Styrelsen bör bland annat precisera formerna för hur kommunkoncernens arbete med krisberedskap ska följas upp och rapporteras till kommunstyrelse/kommunfullmäktige.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor.....	3
1.3 Revisionskriterier.....	3
1.4 Avgränsning.....	4
1.5 Metod.....	4
2. Granskningsresultat	5
2.1 Styrdokument.....	5
2.2 Organisation och ansvarsfördelning.....	6
2.3 Uppföljning och rapportering.....	8
3. Avslutning	11
3.1 Samlad bedömning.....	11
3.2 Rekommendationer.....	11

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Risker och hot som finns i samhället kräver en förmåga att hantera kriser oavsett typ av händelse; det kan vara väderrelaterade händelser, olyckor och pågående dödligt våld, pandemier eller händelser som rör IT-säkerhet och teknisk infrastruktur. Värdet av en fungerande krisberedskap har aktualiserats kraftigt under det senaste årets pandemi, översvämningar, våld på skolor och inte minst Rysslands krig mot Ukraina.

Krisberedskap och krisledning handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser, samt extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap. Krisberedskap är en nyckelkomponent för att en verksamhet ska vara resiliënt och robust att kunna hantera allvarliga händelser och kriser.

Med bristande krisberedskap riskerar kriser och allvarliga händelser att få allvarigare konsekvenser och ta längre tid för kommunen att återhämta sig från. Krisen kan få ekonomiska, materiella, förtroendemässiga och personella konsekvenser för verksamheten och för samhället i stort.

Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelse, nämnder samt helägda aktiebolagen Smedjebackens Energi (koncern) respektive Bärkehus.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 12 respektive aktiebolagslagen kapitel 10. Syftet med granskningen är att pröva om arbetet med krisberedskap sköts på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Styr området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?
2. Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?
3. Sker rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i tillräcklig omfattning?

Revisionsfråga 1 bildar underlag för att bedöma om området hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor bildar underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Följande revisionskriterier används i denna granskning:

- Kommunallagen 6:1, 6:6, 6:13

- Aktiebolagslagen 8:4
- Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), 2:1
- Föreskrift 2015:5, utfärdad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap: MSB och SKR
- Kommuninterna styrdokument som rör området, däribland reglemente för kommunstyrelse och nämnder, instruktion för kommunchef samt ägardirektiv till bolagen.

1.4 Avgränsning

Granskningen avgränsas till följande organ:

- Smedjebackens kommun
- Smedjebackens Energi (koncern)
- Bärkehus AB

I tid avgränsas granskningen i första hand till kalenderår 2023. Övrig avgränsning, se avsnitten Syfte och revisionsfrågor och Revisionskriterier.

1.5 Metod

Analys av för granskningen relevant dokumentation. Intervjuer med företrädare för såväl kommunens krisberedskapsorganisation som respektive bolag.

Revisionell bedömning av respektive revisionsfråga sker utifrån en tregradig skala: ja/uppfyllt (grön); delvis uppfyllt (gul); nej/ej uppfyllt (röd).

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Petra Ribba, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring av revisionsrapporter.

2. Granskningsresultat

2.1 Styrdokument

Revisionsfråga 1: Styrs området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?

lakttagelser

Kommunallagen ger uttryck för att kommunens verksamhet ska styras genom mål och planer. I lag, förordning samt överenskommelse ställs krav på att kommunen ska ta fram ett flertal styrdokument inom området krisberedskap.

Följande styrdokument har noterats i Smedjebackens kommun:

1. Styrdokument för krisberedskap (Ks 2023, § 120)
2. Risk- och sårbarhetsanalys (Ks 2023, § 119)
3. Krisledningsplan (Ks 2023, §121)
4. Kriskommunikationsplan (Ks 2023, §121)
5. Pandemiplan (Ks 2020, §51)
6. Instruktion för kommunchef (Ks 2019, § 62)
7. Utbildnings- och övningsplan (Kommunchef 2019)

Styrdokument 1 innehåller följande delar: övergripande mål och ambitioner, interna styrdokument, organisation och ansvarsfördelning, strategisk inriktning med aktiviteter samt uppföljning. Dokumentet inkluderar i viss grad även verksamhet som bedrivs i bolagsform. Enligt uppgift ska styrdokumentet slutgiltigt fastställas av fullmäktige i november 2023.

Kommunstyrelsen har i oktober 2023 behandlat risk- och sårbarhetsanalys för mandatperioden 2023-2026 (*nr 2*). Här återfinns en sammanställning av olika typer av risker inom kommunen och dess bolag. Analysen är uppställd enligt MSB:s anvisning.

I lag anges att kommunen ska fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras (*styrdokument 3*). Planen ska utgå från upprättad risk- och sårbarhetsanalys. Vår granskning visar att kommunstyrelsen i oktober 2023 har genomfört en revidering av krisledningsplanen.

I *plan 4-5* regleras hur organisationen på övergripande nivå ska hantera pandemier respektive kommunikation under en krissituation. I *styrdokument 6* preciseras kommunchefens uppgifter vid en krissituation/extraordinär händelse.

Enligt överenskommelse MSB och SKR ska kommunen ta fram en utbildnings- och övningsplan. Vår granskning visar att kommunchefen har upprättat en sådan plan (*dokument 7*). I intervju framkommer att en ny plan tas fram inför år 2024.

Inom bolagen finns styrdokument som omfattar följande områden: risk- och sårbarhetsanalys, beredskapsplan för bemanning, kriskommunikationsplan samt

kontinuitetsplaner. Styrdokumenten är beslutade på verksamhetsnivå och reglerar i första hand hur bolagen ska fullgöra sina uppdrag under en krissituation.

Bedömning

Styrs området i tillräcklig grad genom planer och riktlinjer? Är handlingsplaner aktuella och heltäckande?

Ja

Bedömningen baseras på följande:

- Kommunstyrelsen har i allt väsentligt upprättat planer och riktlinjer för området. Planerna är i flertalet fall aktuella och är i överensstämmelse med vad som anges i lag, förordning och föreskrifter.
- Upprättade planer innefattar kommunens samlade verksamhet, det vill säga även kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform.

2.2 Organisation och ansvarsfördelning

Revisionsfråga 2: Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?

lakttagelser

Politisk nivå

Kommunfullmäktige beslutar på övergripande nivå hur kommunens verksamhet ska vara organiserad. Ansvar för kommunala angelägenheter kan vila på kommunstyrelse och nämnder. Kommunstyrelsen ansvarar för att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige.

Ansvarsfördelningen inom den politiska organisationen regleras i följande dokument:

1. Styrdokument för krisberedskap (Ks 2023)
2. Reglemente för kommunstyrelse och nämnder (Kf 2022)

Här framgår att kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för området krisberedskap.

I intervju framhålls att ansvarsprincipen är en viktig ledstjärna för kommunens arbete med krisberedskap. Ansvarsprincipen kan tolkas på så sätt att respektive nämnd ansvarar för krisberedskap inom sitt verksamhetsområde. En genomgång av ovan redovisade styrdokument visar att facknämndernas (omsorgsnämnd, familje- och utbildningsnämnd m.fl.) ansvar för krisberedskap *inte* har preciserats.

När det gäller krisledningsnämnden regleras dess uppdrag i ett särskilt reglemente som beslutats av kommunfullmäktige. Krisledningsnämnden aktiveras endast vid en krissituation och har följaktligen inget ansvar inom området krisberedskap.

Bolagsstyrelsens ansvar för förvaltningen av dess angelägenheter regleras i aktiebolagslagen.

Verksamhetsnivå

En del i den interna kontrollen är att precisera ansvars- och arbetsfördelning inom verksamheten.

Ansvars- och rollfördelningen inom verksamhetsorganisationen regleras i följande dokument:

1. Styrdokument för krisberedskap (Ks 2023)
2. Instruktioner för kommunchef (Ks 2018, Ks 2019)

I överenskommelse mellan SKR och MSB anges att kommunchefens uppdrag inom området krisberedskap ska regleras i instruktion för kommunchef. Granskningen visar att kommunstyrelsens instruktion för kommunchef består av två delar: dels en generell instruktion (beslutad 2018), dels en instruktion specifikt för området krissituation/extraordinär händelse (2019). Vår granskning visar att gällande instruktioner (styrdokument 2) inte berör krisberedskap, vilket får betecknas som en avvikelse mot gällande anvisning.

I sammanhanget bör dock framhållas att styrdokument 1 *reglerar* kommunchefens övergripande ansvar inom området krisberedskap. Här beskrivs även vilket ansvar som vilar på förvaltningschefer inom kommunen.

Granskningen visar att styrdokument 1-2 inte ger en heltäckande bild hur ansvar och roller fördelas inom verksamheten för att säkerställa ett systematiskt arbete med krisberedskap. Ett systematiskt arbetssätt inkluderar följande moment: 1) risk- och sårbarhetsanalys, 2) styrdokument/planer, 3) aktiviteter/åtgärder, 4) uppföljning/utvärdering samt 5) rapportering.

När det gäller bolagen kan vi inledningsvis konstatera att aktiebolagslagen är mer tydlig än kommunallagen när det gäller hur ansvaret fördelas inom verksamheten. En verkställande direktör har ett övergripande ansvar för den löpande förvaltningen av bolagets angelägenheter. Motsvarande skrivning saknas i kommunallagen.

Granskning av bolagen visar att arbetet med krisberedskap bedrivs inom ramen för befintlig organisation. Bolagen har inte tillskapat en särskild organisation för området krisberedskap.

Bedömning

Är ansvarsfördelning tydlig inom organisationen (politisk nivå respektive verksamhetsnivå) avseende krisberedskap?

Delvis

Bedömningen baseras på följande:

- Det råder otydlighet vilket eventuellt ansvar som vilar på facknämnderna när det gäller krisberedskap.
- Kommunens styrdokument preciserar inte i tillräcklig grad hur ansvar och uppdrag fördelas inom verksamheten avseende krisberedskap.

- Ansvars- och rollfördelning för krisberedskap är tydlig inom bolagen. Styrelsernas och VD:s övergripande ansvar preciseras i aktiebolagslagen och bolagsinterna styrdokument.

En otydlig ansvarsfördelning inom området riskerar dels skapa oklarhet vem/vilka organ som ska finansiera insatser inom området krisberedskap, dels försvåra möjligheten att utkräva ansvar om arbetet med krisberedskap inte fullgörs på ett ändamålsenligt sätt.

För framtiden föreslås att kommunstyrelsen - i kommuninterna styrdokument - tydliggör ansvarsfördelning dels inom den politiska organisationen, dels ansvarsfördelning inom verksamheten. Ansvaret bör preciseras för samtliga delar i ett systematiskt krisberedskapsarbete.

2.3 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga 3: Sker rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i tillräcklig omfattning?

lakttagelser

Kommunstyrelsen ska se till att rapportering och redovisning inom granskningsområdet sker enligt gällande direktiv. Detta gäller rapportering till såväl statliga myndigheter som till kommunfullmäktige. Det är lämpligt att i interna styrdokument reglera formerna för hur uppföljning, utvärdering, rapportering och redovisning av planer m.m. ska ske.

Av föregående avsnitt framgår att kommunen fastställt styrdokument som berör området krisberedskap. Dokumenten reglerar i begränsad grad hur uppföljning och rapportering ska ske inom organisationen. Enligt *styrdokument för krisberedskap* ska uppföljning i första hand ske genom kommunkoncernens arbete med intern kontroll.

Vi noterar att kommunstyrelsen tagit del av uppföljning av intern kontroll, men granskningen kan inte finna att kommunstyrelsen under granskningsperioden fått en samlad uppföljning och/eller utvärdering av kommunens arbete med krisberedskap. I styrdokument för krisberedskap återfinns exempelvis övergripande mål för området.

Inom ramen för granskningen har det skett en genomgång av kommunstyrelsens protokoll för perioden 2022-10-01 -- 2023-09-30. Granskningen visar följande:

- 2023-03-07 § 22 - Uppföljning av intern kontroll 2022. I internkontrollplanen 2022 finns en process med bäring på området krisberedskap. Kontrollmomentet är att informationssäkerhetspolicyn är känd och efterlevs av förvaltningarna. I uppföljningen anges att "rutinen fungerar men behöver utvecklas". Samma process och kontrollmoment är med i internkontrollplanen 2023.
- 2023-03-07 § 29 - Uppföljning avtalssamverkan Räddningstjänsten DalaMitt. Information om att parterna har kommit överens om att genom avtalet samverka om en lokal insatsledare.
- 2023-03-07 § 35 - Rapport om informationssäkerhetsarbetet 2022 godkänns.

Vid intervjuer beskrivs att kommunchef och trygghetschef löpande blir inbjudna till kommunstyrelsen för att informera om kommunens arbete med krisberedskap. Företrädare för kommunledningen framhåller en ambition att årligen lämna en samlad rapport till kommunstyrelsen inom området krisberedskap. Enligt uppgift har muntlig rapportering skett vid kommunstyrelsens möte i oktober 2023. I övrigt framhålls att politiken har varit involverade i arbetet med framtagandet av ny risk- och sårbarhetsanalys.

Enligt reglementet ska kommunstyrelsen återkommande rapportera till fullmäktige hur kommunens verksamheter utvecklas. Åtterrapporering till kommunfullmäktige sker vanligtvis genom årsredovisning respektive delårsrapport. Följande har noterats:

Årsredovisning 2022 (KF 2023-04-24 § 11)

I förvaltningsberättelsen lämnas viss information om att det förändrade säkerhetspolitiska läget i Europa, i samband med kriget i Ukraina, har påverkat kommunens verksamhet och concernens bolag. Fokus anges bland annat ha varit kontinuitetsplanering och förberedelser för mottagande av flyktingar från Ukraina.

Årsredovisningen innehåller ingen samlad uppföljning/ utvärdering av kommunens arbete med krisberedskap. Under avsnittet "Kommunstyrelsen/ kommunstyrelseförvaltningen" framhålls att säkerhets- och beredskapsfrågorna varit centrala och att en resurs i form av beredskapssamordnare på 40 % har förts över från personalavdelningen. Fokus anges ha varit kontinuitetsplanering, krigsplaceringar, reservkraft, styr-el, förberedelser inför mottagande av flyktingar från Ukraina samt hantering av pandemin.

Delårsrapport 2023 (KS 2023-10-10 § 116)

I kommunstyrelsens förslag till delårsrapport för Smedjebackens kommun per 2023-08-31 kan vi inte se att det lämnas någon information om kommunens arbete inom området krisberedskap.

Av protokollsgenomgången kan granskningen inte finna att kommunfullmäktige behandlat eller tagit del av information gällande kommunens arbete med krisberedskap.

När det gäller bolagen noteras att kommunstyrelsen inte tagit del av rapportering som specifikt rört området krisberedskap. Granskning av bolagens årsredovisningar för år 2022 visar att dessa i låg utsträckning berör området krisberedskap. I uppföljning av internkontrollplanerna 2022 anger Bärkehus AB, SEAB och SENAB att rutinerna för att hantera IT-risker har brister och behöver ses över.

Bedömning

Sker rapportering till kommunstyrelse och kommunfullmäktige i tillräcklig omfattning?

Nej

Bedömningen baseras på följande:

- Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har under granskningsperioden fått viss rapportering som rör området krisberedskap. Rapporteringen är inte heltäckande, exempelvis saknas uppföljning/utvärdering av mål och aktivitetsplaner.
- Uppföljning/utvärdering av krisberedskap - inom ramen för koncernens arbete med intern kontroll - har inte skett enligt interna direktiv.

Sammantaget görs bedömningen att kommunstyrelsens uppsikt inom området är otillräcklig.

För framtiden föreslås att kommunstyrelsen preciserar formerna för hur området krisberedskap ska följas upp och rapporteras till kommunstyrelse/kommunfullmäktige.

3. Avslutning

3.1 Samlad bedömning

Granskningsområde	Bedömning	
1. Styrdokument*	Ja	
2. Organisation och ansvarsfördelning**	Delvis	
3. Uppföljning och rapportering**	Nej	

* Används som underlag för att bedöma ändamålsenlighet

** Används som underlag för att bedöma intern kontroll

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunkoncernens arbete med krisberedskap *i allt väsentligt* sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden är dock *inte helt* tillräcklig.

3.2 Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att kommunstyrelsen - i styrdokument - tydliggör ansvarsfördelning dels inom den politiska organisationen, dels ansvarsfördelning inom kommunens verksamhetsorganisation.
- Att kommunstyrelsen utvecklar sin uppsikt inom området krisberedskap. Styrelsen bör bland annat precisera formerna för hur kommunkoncernens arbete med krisberedskap ska följas upp och rapporteras till kommunstyrelse/kommunfullmäktige.

2023-11-22

Petra Ribba

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Smedjebackens kommun samt lekmannarevisorer i kommunägda bolag enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-04-05. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

§ 4

Dnr 2023/00369

Strömsholms kanal AB, ansökan om driftbidrag 2024

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Strömsholms kanal AB beviljas driftbidrag för 2024 med 650 000 kronor.
2. Utökad driftbidrag enligt tilläggsansökan beviljas med 250 000 kronor under förutsättning att övriga stiftarkommuner fattar motsvarande beslut.

Ärendebeskrivning

Strömsholms kanal AB ansöker om driftsbidrag för verksamhetsåret 2024.

Från medlemskommunerna Hallstahammar, Surahammar, Fagersta och Smedjebacken äskas driftbidrag om 650 000 kronor, från Region Västmanland 275 000 kronor och från Region Dalarna 75 000 kronor. Medel för ändamålet är inräknat i kommunstyrelsens budget för 2024.

Den 18 januari 2024 inkom en tilläggsansökan om utökad driftbidrag till Strömsholms Kanal AB för verksamhetsåret 2024. Styrelsen för Strömsholms Kanal AB äskar ytterligare 250 000 kronor från respektive stiftarkommun för att hantera det budgeterade underskottet 2024.

Sedan år 2016 har driftbidraget från kommunerna varit 650 000 kronor.

Beslutsunderlag

Ansökan om driftbidrag 2023-11-07

Tilläggsansökan om utökad driftbidrag 2024-01-19

Fagersta kommun, Hallstahammars kommun, Smedjebackens kommun, Surahammars kommun, Region Dalarna, Region Västmanland.

Ansökan om driftsbidrag för 2024

Strömsholms kanal AB ansöker härmed om fortsatt driftsbidrag för verksamhetsåret 2024, från Hallstahammars kommun, Surahammars kommun, Fagersta kommun, Smedjebackens kommun, Region Västmanland och Region Dalarna. Strömsholms kanal är beroende av driftsbidrag/stöd från kanalkommunerna, regionerna och länsstyrelsen.

Intäkterna i bolaget kommer främst från bidrag från kommunerna och regionen samt bidrag från länsstyrelsen. Numera är det mycket begränsat med bidrag från Riksantikvarieämbetet. Intäkter kommer också från båttrafiken, hyror, mindre legoarbeten, arrenden och fallrätter. Kostnaderna att hålla kanalen öppen för båttrafik på sommaren med säsongsjobbande ungdomar, överskrider de intäkter som båttrafiken inbringar. Utan kommersiell trafik, som naturligtvis är önskvärd, är det i dagsläget svårt att få in större intäkt på båttrafiken. Slussvaktarbostäder, bodar och uthus som ingår i byggnadsminnet som bolaget förvaltar och till viss del hyr ut har fortsatta underhållsbehov.

Strömsholms kanals största intäkt eller "Vinst" ligger i kanalsträckningens attraktivitet där många besöksmål och näringsidkare finns. Genuina och vackra miljöer som lockar många besökare. Den vinsten tillfaller inte Kanalbolaget utan regionen som helhet och kommunerna som finns utmed kanalsträckningen med Smedjebacken i Norr och Västerås i Söder.

Ur bolagsordningen: "Bolaget har till föremål för sin verksamhet att vidmakthålla Strömsholms Kanal med allt vad därtill hör och mot avgift hålla den öppen för trafik, då årstiden medgiver och nödvändiga reparationer ej lägger hinder härför".

Sedan 1990 är Strömsholms kanal ett byggnadsminne vilket innebär att: " Byggnaderna och de tekniska anläggningarna ska underhållas så att de inte förfaller" samt att "vård- och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt och med sådant material att de kulturhistoriska värdena inte minskar".

Utvecklingen och restaureringen av Kanalen går ständigt framåt även om de ekonomiska resurserna i förhållande till behoven är mycket begränsade.

Omsättningen har ökat under årens lopp. Ökningen beror till stor del på beviljade medel från Länsstyrelsen och tidigare Riksantikvarieämbetet för flera stora kostsamma projekt. Bland annat har stora renoveringar av kanalvallar och tätningar av slusskammare genomförts. Fler renoveringar av slussportar än tidigare, restaurering av den 100 meter långa stenpiren i Semla och omfattande renoveringsarbeten i Borgåsunds Gästhamn med 110m lång pålning. Det före detta Jernmagasinet

har renoverats invändigt till en ny restaurang som arrenderats ut till en entreprenör. Samtidigt har renoveringen av slussverken pågått enligt en plan för renovering och underhåll.

Sedan 2016 har Västerås stad ingått i samverkan med Strömsholms Kanal med valde av olika skäl att lämna samverkan under 2022. Strömsholms kanal börjar (eller slutar) i Borgosund/Kvicksund och Borgåsunds gästhamn ligger i Västerås kommun. Västerås beslut är tråkigt ur flera aspekter, dels samarbetet med Västerås stad, dels innebär beslutet ett minskat ekonomiskt utrymme.

Behovet av nödvändiga/akuta reparations- och underhållsarbeten finns fortfarande trots en ansträngd ekonomi. Det kan nämnas i sammanhanget att vissa portblad i Fagersta- och Sörkvarn fick lagas provisoriskt inför och under säsongen 2023 för att kanalen skulle kunna hållas öppna. Numera finns inga medel för akuta åtgärder från länsstyrelsen utan kanalbolaget fick finansiera de akuta reparationerna själv, vilket innebär att budgeten för 2023 prognostiserar ett kraftigt underskott.

Innan byggnadsminnesmärkningen 1990 renoverades flera portar med tryckimpregnerat virke vilket nu visar sig vara fint till ytan men ruttet inuti vilket i sin tur innebär att fler portar måste renoveras än planerat. Kanalbolaget har en renoveringsplan som medger att portarna tas upp vart trettionde år. Det innebär 2 portblad på hösten och två på våren för att hålla renoveringstakten.

Det är tack vare medfinansiering från länsstyrelsen som planerade reparations- och underhållsarbeten kan genomföras. Under 2022 – 2023 har 4 portblad renoverats. Dessutom har Kanalbolaget under året utfört ett legoarbete åt annan kanal. Under 2024 planeras fortsatta port- och tröskelrenoveringar. Trösklarna som sitter i botten av slusskammaren och som portarna stänger mot visar också på flera platser akuta renoveringsbehov.

Bolaget har som vision att kanalen ska vara attraktiv "Ett levande kulturminne i ett upplevelserikt Bergslagen". Ett nära samarbete med Ekomuseum Bergslagen bidrar till att visa upp miljöerna och hitta synergieffekter som gemensam marknadsföring, skyltning, evenemang och olika gemensamma utvecklingsprojekt. En nära samverkan sker också mellan kommunernas turistansvariga för att gemensamt lyfta fram och marknadsföra Strömsholms Kanal och kringliggande miljöer på ett effektivt sätt.

Utifrån bolagets nuvarande ekonomiska situation har Styrelsen för Kanalbolaget beslutat att "återgå till grunduppdraget" dvs hålla kanalen öppen för seglation med allt som därtill hör: "Bolaget har till föremål för sin verksamhet att vidmakthålla Strömsholms Kanal med allt vad därtill hör och mot avgift hålla den öppen för trafik, då årstiden medger och nödvändiga reparationer ej lägger hinder härför". Därmed finns mycket begränsade resurser i bolaget för olika samverkans- och utvecklingsprojekt.

Strömsholms kanal stod färdigt 1795 och man sammanfogade sjöar och vattendrag genom att gräva totalt 12 km kanal och hanterade en höjdskillnad från Dalarna till Mälaren på 100 meter. En enorm infrastruktursatsning som möjliggjorde att järnmalmen kunde transporteras på pråmar från Bergslagen ned till utskeppningshamnen i Borgåsund och vidare ut i världen. En infrastruktursatsning som möjliggjorde stålindustrins utveckling i Västmanland och i Sverige. En industri- och kulturhistoria

att vara stolta över och som än i dag har stor betydelsen för länets och landets tillväxt. Strömsholms kanal är byggnadsminnesmärkt i sin helhet (den enda i Sverige) och har därav riksintresse. En kanal som har potential att även i framtiden betyda mycket för Västmanlands och Dalarnas besöksnäringens utveckling.

Driftbidraget från kommunerna har under flera år legat fast på samma nivå vilket innebär att bolagets ekonomi urholkas då bolagets kostnader har ökat. Under hösten 2023 kommer överläggningar med stiftelsen och kommunerna att genomföras i syfte att i första hand uppnå en indexering av driftbidraget. Stiftelsen och kanalkommunerna kommer också att se över, samverkansformer förväntningar på bolaget, och ekonomiska förutsättningar. Vilket är nödvändigt för att säkerställa öppethållandet av Strömsholms kanal och en fortsatt positiv utveckling.

Styrelsen för Strömsholms Kanal AB äskar härmed om fortsatt driftsbidrag på 650 000 kr för 2024, Hallstahammars kommun, Surahammars kommun, Fagersta kommun och Smedjebackens kommun.

Samt från Region Västmanland 275 000 kr och Region Dalarna 75 000 kr för 2024.

Hallstahammar 2023-11-01

Catarina Pettersson, Ordförande

Carin Becker Åström, VD

Tilläggsansökan, utökat driftsbidrag till Strömsholms Kanal AB för verksamhetsåret 2024.

Styrelsen för Strömsholms Kanal AB fattade i oktober 2023 beslut om att söka driftsbidrag från kommuner och regioner på samman nivå som föregående år, i avvaktan på dialog med stiftarkommunerna gällande bolagets uppdrag och ekonomi.

Under slutet av 2023 har en dialog skett mellan kommunerna, bolaget och stiftelsen gällande bolagets ekonomi, förutsättningar och kommunernas önskemål och förväntningar.

Den gemensamma bilden är att ett fortsatt arbete behöver göras under 2024 i nära samverkan för att hitta vägar att utveckla, underhålla och sköta kanalen och dess miljöer, samt hitta långsiktiga finansieringslösningar. Viljeinriktningen är att i ännu högre grad nyttja och utvecklas kanalens potential och attraktionsvärden för såväl kanalkommunerna som regionerna och potentiella entreprenörer. I ett nationellt perspektiv har kanalen status som riksintresse inom kulturmiljö och i ett historiskt perspektiv har anläggandet av Strömsholms kanal haft mycket stor betydelse för järnets och stålindustrins utveckling i vårt land. Fler intressenter bör inventeras och involveras likväl i bevarandet av kanalen som i utvecklingsarbetet inte minst gällande ansvaret för finansieringen.

I avvaktan på resultatet av det gemensamma arbetet så behöver bolagets nuvarande ekonomiska situation hanteras.

Då driftbidraget för kanalbolagets verksamhet legat på samma nivå sedan 2016 utan indexuppräkning har bolagets ekonomi sakta men säkert försämrats. Styrelsen och bolagets personal har på olika sätt hanterat ekonomin där bla Västerås stads medverkan i bolaget under 2016-2022 gjorde stor skillnad då Västerås bidrog med samman bidragsnivå som stiftarkommunerna 650 000 kr/år. Olika externa arbeten har också givit vissa intäkter där bl.a. slussportar renoverats åt andra kanaler. För 2024 finns inga förfrågningar gällande externa arbeten. Med nuvarande ekonomi finns heller inte personalresurser som medger några större externa arbeten. En översyn av bolagets organisation och ekonomi har gjorts och genomförts där bl.a. Vd tjänsten har minskat i omfattning och arbetsuppgifter fördelats om. Styrelsen har arbetat för att få ned löpande kostnader genom att sälja del av bolagets aktieinnehav och därmed kunnat lösa lån och få ned räntekostnader, avslutat leasingkontrakt för bilar, investerat i energieffektiviserande åtgärder, gjort investeringar i maskinell utrustning för en bättre arbetsmiljön och uppfylla lagkrav mm.

För 2023 prognostiserar bolaget trots de åtgärder som vidtagits ett underskott på 1300 000 kr. Till viss del beror det stora överdraget på minskat stöd från länsstyrelsen samt akuta åtgärder. Beslutad organisationsförändring innebar att tidigare Vd som haft tjänst på 100% sades upp vilket också inneburit tillfälligt ökade personalkostnader under uppsägningstiden. De senaste årens mycket höga kostnadsökningar har generellt utmanat bolagets ekonomi.

I december beslutade bolagsstyrelsen att lägga en budget som visar 920 000 i underskott. Lagd budget är en förutsättning för att kunna hålla kanalen öppen för trafik säsongen 2024.

I budget för 2024 har viss höjd tagits för ökade underhållskostnader (nivå 50-100 000 kr) men medel finns inte om det uppstår några större akuta renoveringsbehov vilket beskrevs i tidigare ansökan:

”Behovet av nödvändiga/akuta reparations- och underhållsarbeten finns fortfarande trots en ansträngd ekonomi. Det kan nämnas i sammanhanget att vissa portblad i Fagersta- och Sörkvarn fick lagas provisoriskt inför och under säsongen 2023 för att kanalen skulle kunna hållas öppna. Numera

finns inga medel för akuta åtgärder från länsstyrelsen utan kanalbolaget fick finansiera de akuta reparationerna själv, vilket innebär att budgeten för 2023 prognostiserar ett kraftigt underskott.”

Efter det att ansökan om driftsbidrag för 2024 skickats till kommunerna har länsstyrelsen meddelat att bolagets beviljats medel för att ta upp och renovera slussporten i Fagersta. Bolaget fick dock stå för de akuta arbeten som behövde göras inför säsongen 2023.

Styrelsen för Strömsholms Kanal AB äskar härmed om ytterligare 250 000 från respektive stiftarkommun för att hantera det budgeterade underskottet 2024. Ytterligare ett år med stora underskott kommer att påverka bolagets likviditet mycket negativt vilket i sin tur medför behov av utökad checkkredit och ökade kostnader.

Förslag till beslut:

- Att Stiftelsens huvudmän under 2024 beviljar Strömsholms Kanal Aktiebolag ett tilläggsanslag på 250 000 kr från respektive kommun, utöver det tidigare äskande driftsbidraget på 650 000 kr per kommun.
- Att Strömsholms Kanal AB, Stiftelsen för främjandet av trafiken på Strömsholms kanal tillsammans med Smedjebackens kommun, Fagersta kommun, Surahammars kommun och Hallstahammars kommun återkommer under hösten 2024 med ett förslag på finansiering samt utvecklingsstrategi för bolagets fortsatta verksamhet.

Strömsholms Kanal AB 2024-01-17

Catarina Pettersson, styrelseordförande

Carin Becker-Åström, vd

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 6

Dnr 2024/00012

Riktlinjer för föreningslån

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Riktlinjer för föreningslån godkänns.

Ärendebeskrivning

Riktlinjer för föreningslån har arbetats fram av samhällsbyggnadsförvaltningen och godkänts av kultur- och samhällsbyggnadsnämnden.

Ärenden med föreningslån behandlas även i kommunstyrelsen, därför bör riktlinjerna också antas av kommunstyrelsen.

Riktlinjerna för föreningslån beskriver kriterierna för föreningslån och vilka verksamheter som prioriteras.

Beslutsunderlag

Riktlinjer föreningslån

RIKTLINJER FÖR FÖRENINGSLÅN

Syfte och mål

En förening kan vara i behov av viss finansiering av nysatsningar eller förstärkt underhåll av anläggning/lokal. Det finns flera organisationer som ger stöd vid detta. Boverket är de som kan ge allmänna bidrag för allmänna samlingslokaler. Allmänna Arvsfonden kan också hjälpa till med pengar till både lokalstöd och till utveckling av något projekt. I många fall behövs även en delfinansiering genom föreningen själv. Det kan ske genom de medel man får i föreningsbidrag. Om det inte finns möjlighet till det kan kommunen bevilja ett föreningslån.

Kommunen kan bevilja föreningslån till föreningar för:

- Utveckling av klubbhus eller likande lokaler-anläggningar (minska energiförbrukningen eller annan minskning av driftskostnaden)
- Finansiering av verksamhetsprojekt (verksamhetsutveckling för att skapa intäktsökningar)
- Tillgänglighetsanpassning.

Grundvillkor

Föreningen skall bedriva verksamhet i och för medlemmar folkbokförda i Smedjebackens kommun. Föreningens verksamhet skall vara av sådan karaktär att den kan anses ha en positiv betydelse för medborgarna inom de angivna verksamhetsområdena.

Föreningen skall ha antagna stadgar, tillsatt styrelse, medlemsregister, organisationsnummer samt bankkonto, Postgiro eller Bankgiro. Av stadgarna skall framgå att föreningen är demokratiskt uppbyggd, vara öppen för alla som stödjer föreningens syfte och bedrivs i miljöer som präglas av demokratiska värderingar, jämställdhet och mångfald och som motverkar missbruk och diskriminering. Föreningen skall följa kommunens policy gällande dopingfria idrottsanläggningar.

Föreningslånet ska användas för de ändamål som angetts i ansökan. För föreningslånet ska det finns en realistisk återbetalningsplan, normalt under maximalt 10 år. Under perioden betalar låntagaren en ränta på 2,5% (motsvarar inflationsmålet).

Vid medfinansiering av tex. Allmänna arvsfonden så kan föreningslånet maximalt omfatta den del som föreningen inte får finansierad av Allmänna arvsfonden. Exempel om ett projekt beräknas kosta 100 000:- så ger Allmänna arvsfonden maximalt 80% finansiering dvs 80 000:-. Resterande 20 000:- kan efter prövning beviljas som föreningslån.

Verksamheter som prioriteras är:

- föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdom upp till 20 års ålder.
- föreningar som bedriver tillgänglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning.
- föreningar som tillhandahåller samlingslokaler/bygdegårdar.
- föreningar med höga ambitioner att utveckla gott ledarskap, kamratskap och jämställdhet.
- föreningar som bedriver ett målinriktat arbete för att främja integration och inkludering.
- föreningar som vid anmodan deltar i samrådsmöten med kommunen.

§ 7

Dnr 2023/00257

Granskning - Vattentjänstplan för Smedjebackens kommun

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Granskningsyttrandet rörande vattentjänstplanen för Smedjebackens kommun antas och överlämnas till miljö- och byggnadsnämnden.

Ärendebeskrivning

Smedjebackens kommun och WBAB, Wessman Barken Vatten & Återvinnig AB, har gemensamt tagit fram förslag till vattentjänstplan för Smedjebackens kommun. Alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan enligt en ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023.

Planen innehåller kommunens strategiska och långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses och planen ska stödja samhällsutvecklingen i kommunen. Miljö- och byggnadsnämnden har skickats ut förslaget på granskning. Förslaget har behandlats.

Förslag till yttrande

Kommunstyrelsen önskar utöver tidigare inlämnade synpunkter i samband med samrådet även framföra följande. Kommunstyrelsen anser att förslaget till vattentjänstplan har blivit tydligare och det är glädjande att flera av de av kommunstyrelsen inlämnade samrådssynpunkterna har blivit beaktade även om kommunstyrelsen helst hade sett att alla inlämnade synpunkter hade beaktats.

En pedagogisk bild i vattentjänstplanen på hur alla beslutande styrdokument rörande vattenfrågor i Smedjebackens kommun hänger ihop från kommunens översiktsplan till vattentjänstplan skulle underlätta förståelsen och göra det lättare att göra rätt vid tillämpningen av dokumenten.

Följande synpunkter lämnas rörande åtgärdsplanen i kapitel 7:

Punkt	Föreslagen åtgärd	Önskad förändring
5	Ta fram kommunal vattenförsörjningsplan	Det behöver vara miljö- och byggnadsnämnden som ansvarar och samordnar arbetet med framtagandet av kommunal vattenförsörjningsplan, då gedigen kompetens och erfarenhet finns inom nämndens ansvarsområde.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

10	Översyn av nuvarande verksamhetsområden och dess indelning i vatten-, spill- och dagvatten.	Översynen är inte prioriterad i dagsläget och det tidsatta årtalet är därmed inte aktuellt.
21	Utreda behov av utökat verksamhetsområde för dricksvatten för områden med kända brister i dricksvattenkvalitet eller kvantitet	Punkten kan utgå, då det för närvarande inte är en prioriterad fråga
25	Genomföra översyn av kunder som är anslutna utanför gällande verksamhetsområde och vilka avtal som är skrivna med dessa	Punkten kan utgå, då det för närvarande inte är en prioriterad fråga

Tidplan och ekonomiska konsekvenser

Tidplan, finansiering och ekonomiska konsekvenser för planens genomförande behöver fortsatt beaktas.

Beslutsunderlag

Kommunchefens tjänsteskrivelse

Miljö- och byggnadsnämndens granskningshandling rörande vattentjänstplan i Smedjebackens kommun

§ 118

Dnr 2023/00109 Ecos 2023-757

Vattentjänstplan för Smedjebackens kommun

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

1. Miljö- och byggnadsnämnden antar vattentjänstplan för Smedjebackens kommun
2. Vattentjänstplanen görs tillgänglig för granskning.

Ärendebeskrivning

Varje kommun ska ha en vattentjänstplan som beskriver kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska också innehålla en skyfallsplanering med bedömning av hur kommunens allmänna va-anläggning påverkas av den ökade belastningen som sker vid skyfall.

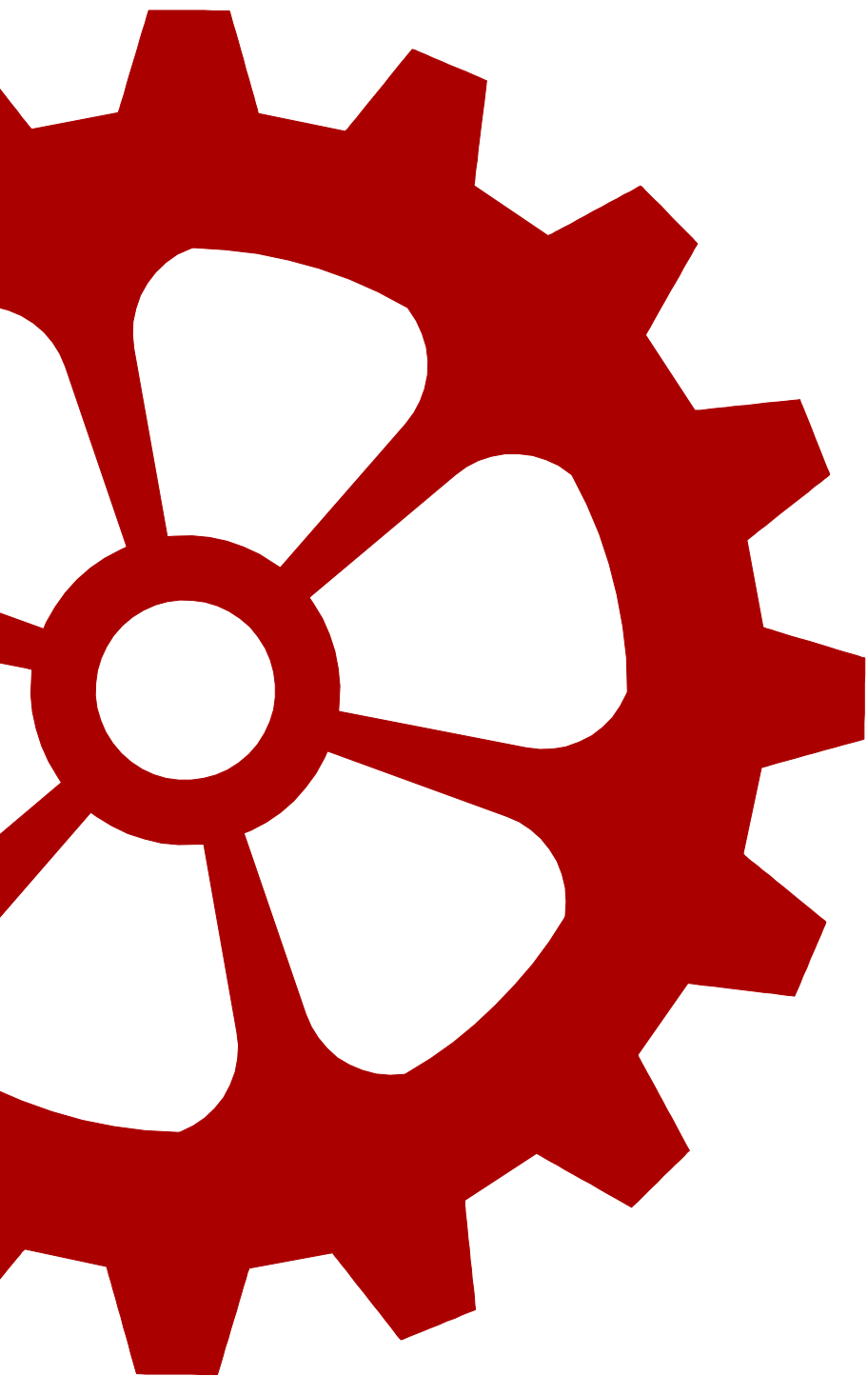
Vattentjänstplanen har tagits fram i samarbete med WBAB och Ludvika kommun i syfte att få planer som harmoniserar med varandra då vi har gemensam VA-huvudman. Planerna riktar sig till främst tjänstemän i kommunen som arbetar med samhällsplanering och VA-frågor, exploatörer och till fastighetsägare som har enskilt vatten och avlopp.

Enligt Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen samråda med berörda myndigheter och fastighetsägare som kan komma att beröras av planen och sedan ska den vara föremål för granskning och ställas ut under minst fyra veckor.

Samråd har skett under 2023 och efter inkomna yttranden har planen omarbetats till granskningsversionen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2023-11-20
- Bilaga 1 - Vattentjänstplan
- Bilaga 2 - Samrådsredogörelse
- Bilaga 3 - Planeringsunderlag
- Bilaga 4 - Begreppsförklaring

Vattentjänstplan -
granskningshandling

SMEDJEBACKEN
smedjebacken.se

Innehållsförteckning

1. **Inledning** Fel! Bokmärket är inte definierat.
 - 1.1. Läsanvisning..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 1.2. Syfte..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 1.3. Ansvar och roller **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
2. **VA-ekonomi**..... Fel! Bokmärket är inte definierat.
3. **VA-försörjning inom verksamhetsområde för allmän VA-anläggning** Fel! Bokmärket är inte definierat.
 - 3.1. Övergripande planering..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.1.1. Dricksvatten – vattenverk, vattentäcker, ledningsnät **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.1.2. Avlopp – reningsverk, spillvatten- och dagvattenledningsnät **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2. Hantering skyfall..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.1. Skyfall..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.2. Övergripande påverkan **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.3. Påverkan dricksvattenproduktion **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.4. Påverkan spillvattenrening..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.5. Påverkan ledningsnät **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 3.2.6. Åtgärder hantering skyfall **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
4. **Anslutning till verksamhetsområde för allmän VA-anläggning.** Fel! Bokmärket är inte definierat.
5. **VA-försörjning utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning**.... Fel! Bokmärket är inte definierat.
 - 5.1. VA-planering utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 5.2. I väntan på allmän VA-försörjning..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 5.3. Enskild VA-försörjning **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 5.3.1. Enskilda vattentäcker..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - 5.3.2. Små avloppsanläggningar **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
6. **Organisation, uppföljning och revidering** Fel! Bokmärket är inte definierat.
7. **Åtgärdsplan** Fel! Bokmärket är inte definierat.
 - Åtgärder samhällsplanering och samhällsutveckling **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - Åtgärder VA-ekonomi..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - Åtgärder VA-försörjning inom verksamhetsområde för allmän VA-anläggning **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - Åtgärder hantering skyfall **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - Åtgärder anslutning till verksamhetsområde för allmän VA-anläggning **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
 - Åtgärder VA-försörjning utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning .. **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Dokumentnamn Vattentjänstplan	Dokumenttyp Plan	Omfattar Kommunen
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering

Förvaltningschef samhällsbyggnadsförvaltningen	Avdelningschef miljö- och byggavdelningen	Författningssamling, SméNET, smedjebacken.se, WBAB	
Författningsstöd Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, 6 a §			
Beslutad XXXX-XX-XX	Bör revideras senast XXXX-XX-XX	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Diarienummer MBN-2023-757

1. Inledning

För att uppmärksamma de framtida utmaningarna och prioritera de åtgärder som är nödvändiga inom Smedjebackens kommun vad gäller vatten- och avloppsfrågor har en strategisk och långsiktig vattentjänstplan tagits fram. Vattentjänstplanen innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt en skyfallsplanering över påverkan på den allmänna VA-anläggningen vid skyfall.

Vattentjänstplanen skall aktualiseras minst vart 4:e år.

1.1. Läsanvisning

Vattentjänstplanen är uppdelad i fyra delar:

1. Styrdokument – Detta dokument
2. Beslutsunderlag/planeringsunderlag – Bakgrundsinformation, lagkrav och kopplingar till andra kommunala styrdokument.
3. Begreppsförklaringar

I Vattentjänstplanen hänvisas det också till andra kommunala dokument som berör vatten, dessa är:

- VA-strategi med utbyggnadsplan
- Dagvattenstrategi (ej beslutad)
- VA-taxa
- Skyfallskartering över Smedjebackens tätort

1.2. Syfte

Vattentjänstplanen är en del av kommunens övergripande planering och ska stödja samhällsutvecklingen. Detta medför att de hälso- och miljökrav som ställs på dricksvatten- och avloppshantering kan prioriteras så att största möjliga nytta ges för de ekonomiska insatser som kommer att behövas.

Vattentjänstplanen är ett verktyg för långsiktigt hållbar planering av dricksvatten- och avloppsförsörjningen i hela kommunen. Planen är en strategisk och långsiktig vägledning för den framtida VA-försörjningen.

Genom planen får kommunens förvaltningar och bolag en samordnad planering av VA-försörjningen.

Planen är ett viktigt verktyg för att informera och kommunicera med kommunens invånare gällande försörjningen av dricksvatten och avlopp.

1.3. Ansvar och roller

Kommunen har genom kommunfullmäktige det övergripande ansvaret för VA-försörjningen. Kommunfullmäktige beslutar om långsiktig VA-planering, verksamhetsområde, allmänna bestämmelser för VA och taxekonstruktion. Kommunen har en skyldighet att fördela ansvaret för vatten och avlopp internt så att de krav som finns i lagen om allmänna vattentjänster, miljöbalken samt plan- och bygglagen uppfylls. Ansvaret för det löpande arbetet är fördelat på VA-huvudmannen (Barken Vatten och Återvinning) och Miljö- och byggnadsnämnden.

- VA-huvudman (Barken Vatten och Återvinning) har ansvar för det som ligger inom ett verksamhetsområde för allmän VA-anläggning. VA-huvudmannen är ägare av den allmänna VA-anläggningen, vatten- och avloppsverk, pumpstationer och ledningar. VA-huvudmannen ansvarar därmed för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen.

- Kommunen genom sina nämnder ansvarar för bebyggelseplanering, tillstånd och är tillsynsmyndighet enligt Miljöbalken samt har en central roll vid planering, tillsyn och kontroll av VA-anläggningar, både allmänna och enskilda. Genom sitt tillsynsansvar fångar kommunen upp behov utanför verksamhetsområden.
- Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för större allmänna VA-anläggningar och ska se till att kommunen ordnar och upprätthåller en allmän VA-anläggning där det behövs. Länsstyrelsen kan förelägga kommunen om utbyggnad av allmän VA-anläggning, om behovs finns.

Tabell 1. Ansvarsområden inom kommunen för VA-frågor

Ansvarsområde	Ansvarig
Övergripande	Kommunfullmäktige
Fysisk planering	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Huvudman allmän VA-anläggning	Barken Vatten & Återvinning AB
Ansvar för drift och underhåll av allmän VA-anläggning	WBAB Wessman Barken Vatten & Återvinning AB
Ansvar tillsyn större allmänna VA-anläggningar	Länsstyrelsen Dalarnas län
Ansvar tillsyn mindre allmänna VA-anläggningar	Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvar tillsyn enskild VA-anläggning	Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvar för drift enskild VA-anläggning	Fastighetsägare

2. VA-ekonomi

Behovet av närstående och framtida investeringar kopplade till den allmänna VA-anläggningen är mycket stort. Behov finns gällande:

- Återinvesteringar i befintlig infrastruktur (ledning, verk och tillhörande anordningar)
- Exploateringar – anslutning av nya fastigheter och eventuella kapacitetsökningar.
- Anslutning av befintliga fastigheter med behov av allmänt VA.
- Investeringar för att klara nya krav (myndighetskrav)
- Klimatanpassning (höga flöden, skyfall, torka)

Mycket av den nuvarande infrastrukturen för allmänt vatten och avlopp som är ålderstigen finansierades till stor del av statsbidrag. Framtida investeringar kommer inte finansieras av statsbidrag utan i hög grad lånefinansieras och skrivs av. De kapitalkostnader som belastar budget behöver finansieras av avgifter via kommunens VA-taxa.

3. VA-försörjning inom verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

I Smedjebackens kommun är den allmänna VA-försörjningen främst utbyggd i byarna/samhällena kring Barkensjöarna, i Malingsbo, Björsjö, Snöån och Larsbo (endast avlopp). Antal personer som har tillgång till allmän VA-försörjning är cirka 9900 personer, vid årsskiftet 2022/2023 uppgick hela Smedjebackens kommuns befolkning till cirka 10 900 personer. Det innebär en anslutningsgrad på nästan 91 %, av kommunens befolkning som är anslutna till allmän VA-försörjning.

Befintlig VA-anläggning

Inom Smedjebackens kommun finns det i dagsläget fem stycken vattenverk varav ett står som reservvattentäkt. Antalet avloppsreningsverk är sex stycken.

Ledningsnätet har under de senaste fem åren ökat till följd av de utbyggnader som skett, se avsnitt 3.1; övergripande planering. För 2022 uppgick huvudledningsnätet totalt till ca 470 km, varav ca 230 km vattenledningar, ca 240 km spillvatten/avlopps-ledningar samt ca 60 km dagvattenledningar. VA-huvudmannens del av servisleddningar d v s från huvudledning till förbindelsepunkten för fastigheten är inte medräknat i längdstatistiken.

Under 2022 skickades det från vattenverken ut cirka 827 700 kubikmeter vatten till ledningsnätet, debiterad mängd var cirka 604 900 kubikmeter. Det betyder en vattenförlust på ca 27 %.

Under 2022 mottog reningsverken totalt ca 1,4 miljoner kubikmeter avlopp, medan den debiterade mängden var 0,6 miljoner kubikmeter. Vilket betyder ett tillskott på ca 57 % av ovidkommande vatten (exv. inläckage av högt grundvatten, felkopplade ledningar, inkopplat dränvatten) i spillvattenledningarna mellan kund och reningsverk.

Uppföljning av VA-verksamheten utifrån myndighetskrav, tillsyn, kvalitet, uthållighet, energi och miljö sker via miljörapporter samt via statistik och nyckeltal i VA web.

3.1. Övergripande planering

Kommunfullmäktige i Smedjebacken antog i feb 2022 en VA-strategi med utbyggnadsplan med utbyggnadsområde att gälla för kommunen. VA-huvudman har sedan VA-strategins antagande påbörjat processen med att besluta om verksamhetsområde för VA.

Områden som är aktuella i första hand är Snöån och Kolviken.

Verksamhetsområde har beslutats för Österbo/Lernbo och där pågår utbyggnad av en allmän VA-anläggning under 2023.

3.1.1. Dricksvatten – vattenverk, vattentäcker, ledningsnät

Under de senaste åren har det påbörjats utredningar och nya kommer att startas upp för att säkerställa den allmänna vattenförsörjningen inom Smedjebackens kommun. Det kan vara t ex omarbetning och modernisera vattenskyddsområden, skydd och säkerhet, reservvattenförsörjning, möjligheten till reservkraft etc.

Arbete pågår med att installera fjärravlästa vattenmätare hos kunderna, dessa mätare har möjlighet att lokalisera vattenläckor både inom fastigheter och i VA-huvudmannens ledningsnät

3.1.2. Avlopp – reningsverk, spillvatten- och dagvattenledningsnät

Avloppsreningsverken i Smedjebackens kommun står inför kommande utmaningar vad gäller utökade reningskrav samt anpassningar till nya regelverk. EU-kommissionen har tex. föreslagit ett reviderat avloppsdirektiv som bland annat innebär en utökning av läkemedelsrening samt rening av vissa miljöföroreningar om det skulle fastställas. En vattenpark är under byggnation för att klara de nya krav som troligen kommer. Samtidigt kräver avloppsreningsverken i kommunen anpassningar i takt med att fler områden ansluts till den allmänna VA-anläggningen och belastningen på anläggningarna ökar.

Krav kommer även på hanteringen av slam där det kommer bli svårt att fortsätta som idag med anläggningsjord där det inte är sortering av olika slampartier. Här finns ett stort behov av åtgärder som inte har påbörjats ännu mycket på grund av att både lagstiftningen har dröjt och brist på personalresurser.

Det finns ett stort behov av åtgärder på spillvattennätet för att minska ovidkommande/tillskottsvatten till reningsverken och förhindra utsläpp av bräddat avloppsvatten. En utbyggnad av dagvattenanläggningar är också ett led i att minska inkommande flöden till reningsverk.

En nyckelfaktor för ett väl fungerande förnyelse- och saneringsarbete av ledningsnät är att det finns personalresurser avsatta för att kunna få effektivitet och ett bra utfall i arbetet. Under 2022 har det anställts en VA-tekniker för enbart arbete med förnyelse och sanering av befintligt ledningsnät. Det har även under 2022 köpts in en egen filmbuss och har utbildat en auktoriserad rörinspektör för att kunna göra egna filmningar av ledningsnätet.

En arbetsmodell kommer att tas fram för att på ett effektivt och bra sätt kunna ta fram och revidera förnyelseplaner de kommande åren. Arbetsmodell skulle kunna omfatta åtgärder som:

1. Flödesmätning
2. Filmning av ledningar vid rätt tillfälle med egen filmbuss
3. Anslutningskontroller av fastigheter (rökning, filmning)
4. Plan för utbyggnad av dagvattenledningar
5. Uppföljning att fastighetsägare ansluter till upprättade förbindelsepunkter för dagvatten
6. Uppströmsarbete för att kunna sanera de ledningar som bidrar med mest oönskade ämnen

Arbete med dagvattenhantering inom Smedjebackens kommun har utmynnat i en dagvattenstrategi med tillhörande riktlinjer för hantering av dagvatten samt ett avtalsförslag dagvatten/gata. Dessa är dock inte beslutade.

3.2. Hantering skyfall

3.2.1. Skyfall

Skyfall definieras enligt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) som, ett regn med regnvoly m om minst 50 mm/tim eller 1 mm/min.

Våra dagvattensystem är till för att avleda vatten genom ledningar och öppna diken. I samband med skyfall är dagvattensystemets kapacitet mycket begränsad i förhållande till regnets intensitet och volym. Det gäller även för markens infiltrationsförmåga som ofta inte räcker till för att ta emot regnmängderna. Följden blir avrinning på markytan som kan leda till översvämning. Beroende på var översvämningen inträffar kan den medföra allvarliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet.

När ett naturligt markområde bebyggs förändras vattenbalansen. Ytavrinningen ökar, infiltrationen minskar och grundvattennivån sänks. Avrinningsförloppen blir snabba eftersom exploaterade områden har en stor andel hårdgjorda ytor.

Klimatförändringarna beräknas för södra Dalarna medföra ökad nederbörd och tätare intervall mellan intensiva regn. Ett regn som vi idag betraktar som ett 10-års- eller 100-årsregn kommer att inträffa oftare i framtiden. Om regnintensiteten exempelvis ökar med 25 procent kommer sannolikheten för det som vi idag kallar ett 100-årsregn att fördubblas.

Genom förtätning av tätorter minskar ytan där överskottsvatten kan hanteras och skyfallsproblemen förvärras. Konsekvenserna av skyfall kommer aldrig att kunna förebyggas fullt ut genom ökad kapacitet i ledningsnäten. Det skulle i de flesta fall vara praktiskt omöjligt och orimligt kostsamt.

Kommunens dagvattenstrategi och dagvattenriktlinjer ger vägledning för hur kommunen mera i detalj arbetar med hantering av dagvatten. Syftena med dokumentet är att underlätta och effektivisera kommunens handläggning av dagvattenfrågorna.

Enligt strategin ska dagvattnet i första hand omhändertas lokalt genom infiltration och fördröjning. I samhällsplaneringsprocessen ska skyfalls- och dagvattenfrågorna komma in i tidigt skede så att framtida höga flöden och skyfall hanteras på ett hållbart sätt. Det uppnås genom att exempelvis avsätta ytor som tillåts att översvämmas vid skyfall och att höjdsätta mark, bebyggelse och övrig infrastruktur så att dagvatten kan avledas ytligt med självfall till lägre liggande punkter

3.2.2. Övergripande påverkan

Klimatförändringarna kan påverka dricksvattenproduktion, dagvatten- och avloppssystem. Ökad nederbörd och avrinning samt förändrade grundvattennivåer innebär en högre tillförsel av näringsämnen och humus vilket kan påverka kvaliteten i vattentäkterna. En ökad temperatur i vattnet leder till ökad tillväxt av alger och mikroorganismer. Extrema vädersituationer som skyfall och

översvämningar innebär ökad risk för föroreningar av vattentäkter, tex genom tillförsel av kemiska föroreningar och näringsämnen. Det innebär också ökad risk för skador på distributionsnätet.

Ökad nederbörd, fler skyfall och större fluktuationer i flöde kan påverka avloppssystemet. Skyfall kan innebära överbelastning och ge risk för bakåströmmande vatten med ökade källaröversvämningar som följd samt bräddning av avloppsvatten.

Torka och låga flöden i vattendragen kan medföra större koncentrationer vid eventuella utsläpp, vilket kan medföra större påverkan på känsliga recipienter.

3.2.3. Påverkan dricksvattenproduktion

I Smedjebackens kommun är det endast grundvatten som används för dricksvattenproduktion i de allmänna vattenverken. Grundvatten har en betydligt lägre risk för föroreningar och annan direkt påverkan från skyfall än ytvatten. Störst risker dricksvattenproduktionen förekommer därmed kring vattenverken och distributionsnätet. För att minska konsekvenserna av ett skyfall i närheten av kommunens vattenverk bör man i första hand se till att regnmängder leds bort från brunnsområden och infiltrationsbassänger utan att det drabbar intilliggande fastigheter.

De av kommunens dricksvattenanläggningar som bedöms kunna påverkas av skyfall är de som ligger i lågpunkter där vatten kan bli stående.

3.2.4. Påverkan spillvattenrening

Reningsverken ligger naturligt i de lågt placerade områdena och vid sjöar förutom Söderbärke reningsverk som är högt belägen i förhållande till Barken. Samma sak gäller vid avloppsreningsverken som för vattenverken, för att minska konsekvenserna av ett skyfall i närheten ett avloppsreningsverk bör man i första hand se till att regnmängder leds bort från reningsverken och att det kan ske utan att det drabbar intilliggande fastigheter.

Vid ett skyfall eller med höga nivåer i recipienten bör man ha bevakning på nivåer i recipient och i reningsverkets bassänger för att undvika att vatten tränger in baklänges i verken. Förbered för eventuellt att proppa utgående ledningar.

3.2.5. Påverkan ledningsnät

Dagvattenledningarna är i regel inte dimensionerade för att hantera de vattenmängder som förekommer vid skyfall. Det innebär att vatten riskerar att bli stående och risk för översvämning förekommer där marken inte kan infiltrera regnvattnet. På en del ställen är rännstensbrunnar inkopplade på spillvattenledning där det inte finns dagvattenledningar utbyggt. Det finns ett fåtal kombinationsbrunnar med spillvatten och dagvattenledningar med öppna rännor, där det finns möjlighet att vid ett skyfall dagvatten bräddar över till spillvattenledning. Att förhindra att dagvattenledningarna når maxkapacitet vid skyfall är svårt och åtgärder behöver göras innan vattnet når ledningen. Det bör även i förväg identifieras rinnvägar för att upptäcka möjliga förträngningar och platser där bort- och sönder spolning kan ske.

För avloppspumpstationer ska bräddavlopp kartläggas så att det finns möjlighet att kunna proppa dessa vid skyfall så att regnvatten inte tränger in.

3.2.6. Åtgärder hantering skyfall

Grundregeln i Sverige är att allmänna handlingar ska vara offentliga men ibland kan uppgifter omfattas av sekretess om de kan sådan information som kan vara skadlig för myndigheter, verksamheter eller personer. Inom området för status, brister och direkt påverkan av den allmänna VA-anläggningen så ska den informationen beläggas med sekretess då det finns risk att den kan utnyttjas till brottslig verksamhet om de blir kända för allmänheten.

4. Anslutning till verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

Smedjebackens kommun har en gällande utbyggnadsplan för allmänt VA. Områden med ett större antal bostäder och tillräcklig bostadstäthet utanför nuvarande VA-verksamhetsområden har valts ut eftersom de kan innebära risk för miljö- och hälsoproblem.

Kommunens modell gällande behovsbedömning enligt 6 § LAV och prioriteringsordningen för utbyggnad av allmän VA-försörjning redovisas i dokumentet **VA-strategi med utbyggnadsplan Smedjebackens kommun**. Dokumentet antaget av Kommunfullmäktige 2022-02-21 §8 och utgör ett komplement till Vattentjänstplanen.

Kapaciteten i befintliga vattenverk och avloppsreningsverk samt beräknad ökad belastning efter genomförd utbyggnad redovisas nedan. Den ökade belastningen efter att planerade områden ansluts bedöms falla inom befintlig kapacitet eller tänkt kapacitet efter ombyggnad.

Tabell 2. Tillståndsgiven belastning i förhållande till max GVB och till planerad belastning.

Reningsverk	Tillståndsgiven belastning	Max GVB*	Planerad utbyggnad
Bylandet	8 200 pe	6 779 pe	260 pe
Söderbärke	1 500 pe	594 pe	830 pe
Vad	473 pe	429 pe	-
Malingsbo	670 pe	-	-
Larsbo	50 pe	-	-

*Max GVB är maximal genomsnittlig veckobelastning

- För Bylandet reningsverk ryms antal anslutna efter planerade utbyggnaden inom tillståndsgiven belastning.
- Vad reningsverk planeras att läggas ner och istället ansluts Vad till Söderbärke reningsverk. Söderbärke reningsverk kommer att anpassas till den ökade belastningen och ett nytt tillstånd kommer att krävas. Planering pågår och arbetet beräknas påbörjas senast under 2026.
- Malingsbo reningsverk är en infiltrationsanläggning där det finns kapacitet att ansluta fler men för närvarande saknas planerad utbyggnad i området.
- Larsbo är ett minireningsverk anpassat för fastigheterna i den befintliga bebyggelsen. Ingen planerad utbyggnad i området.

Tabell 3. Tillståndsgivet uttag enligt vattendomar

Vattenverk	Max uttag/år	Medeltal/dygn	Max uttag/dygn	Dagsuttag
Snöån	2 140 000 m ³	5 900 m ³	6 300 m ³	1 648 m ³
Söderbärke	-	-	-	245 m ³
Vad	-	-	-	78 m ³
Malingsbo	-	-	-	13 m ³
Björnsjö	-	-	-	23 m ³
Getbo	-	3 000 m ³	4 500 m ³	-

I dagsläget finns endast vattendomar för vattentäkterna i Snöån och Getbo, för övriga vattentäkter saknas för närvarande vattendomar men ansökan planeras. I samtliga vattentäkter bedöms grundvattentillgången vara god och framtida utbyggnationer bedöms inte göra någon risk för dricksvattenförsörjningen.

5. VA-försörjning utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

En fastighet som inte ingår i verksamhetsområde för allmänna VA-tjänster har enskild VA-försörjning. Det innebär att den enskilde fastighetsägaren, en VA-förening eller en samfällighet ansvarar för tillgången till dricksvatten och att ta hand om spillvatten samt i vissa fall även dagvatten. I vardagligt tal och i lagstiftningen används begreppet enskilda avlopp som benämning på anläggningar där spillvatten från främst hushåll renas.

5.1. VA-planering utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

I det här avsnittet presenteras hur Smedjebackens kommun arbetar med VA-försörjningen i de områden som inte är anslutna till allmän vatten- och avloppsförsörjning. Det finns en utbyggnadsplan som är beslutad i kommunfullmäktige 2022-02-21. Den syftar till att identifiera, bedöma och rangordna bostadsområden som idag saknar allmänna VA-tjänster men som kan ha ett behov av det utifrån vattentjänstlagens §6.

Kommunen behöver ha en strategi för att tillhandahålla tydlig information om hur hushåll utanför verksamhetsområde ska hantera sin VA-försörjning samt kontinuerligt bedöma behovet av att ansluta dessa till den allmänna VA-anläggningen.

Den enskilda VA-försörjningen kan praktiskt och juridiskt ordnas på olika sätt

Den vanligaste formen av enskild VA-försörjning är att det på en fastighet finns en brunn för dricksvattenförsörjning och ett enskilt avlopp för att rena spillvattnet från hushållet. Fastighetsägaren ansvarar för att försörjningen av dricksvatten håller tillräckligt hög kvalitet för att användas som dricksvatten och att omhändertagandet av spillvatten uppfyller gällande lagkrav.

Ibland har flera fastighetsägare gått ihop och ordnat dricksvattenförsörjning eller avloppsrening genom servitutsavtal. Servitutsavtalet ger en eller flera fastigheter rätt att använda anläggningar belägna på en annan fastighet. Ansvar för anläggningarna ligger antingen på den fastighetsägare där anläggningen är placerad eller enligt vad som anges i servitutsavtalet.

Flera fastigheter kan gå samman och bilda en gemensamhetsanläggning, samfällighet eller VA-förening med lokalt ordnad dricksvattenförsörjning och/eller omhändertagande av spillvatten. Det innebär att alla delägare har samma rättigheter och skyldigheter för dricksvattenförsörjning och/eller omhändertagande av spillvatten i anläggningen.

Gemensamhetsanläggningar, samfälligheter eller VA-föreningar kan ordna ett ledningsnät som är anslutet till den allmänna VA-anläggningen via avtal. Det kan även förekomma enskilda fastigheter som är anslutna via avtal men det är mindre vanligt. Anslutning via avtal innebär att en fastighet eller ett område försörjs med dricksvatten från kommunens vattenledningsnät eller att spillvattnet leds bort via kommunens spillvattenledningsnät. Fastigheter eller områden med avtalsanslutning ligger inte inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning.

Fastighetsägaren, samfälligheten eller VA-föreningen ansvarar för funktionen hos sina egna ledningar, pumpstationer och liknande fram till en förbindelsepunkt som kommunen anger. Vid förbindelsepunkten övergår ansvaret för anläggningens funktion och försörjningen till kommunen.

Det finns områden i kommunen där fastigheterna har enskild anläggning för omhändertagande av spillvatten men där kommunen ansvarar för dricksvattenförsörjningen inom ett beslutat verksamhetsområde för dricksvatten. Motsatsen finns också, områden där kommunen ansvarar för bortledning och rening av spillvatten inom ett beslutat verksamhetsområde för spillvatten medan fastigheterna har eget dricksvatten. I de områdena är ansvaret för VA-försörjningen delat.

5.2. I väntan på allmän VA-försörjning

I Smedjebacken kommuns utbyggnadsplan för allmän VA-försörjning framgår vilka områden i kommunen som bedöms utgöra ett större sammanhang och skulle kunna omfattas av 6§. Där har kommunen bedömt om det finns behov samt gjort en prioriteringsordning för de områden som omfattas.

För dig som bor i ett område som inte finns med bland de utpekade och som inte idag har allmänt VA behöver du ha enskild VA försörjning. Det kan du läsa mer om i avsnitt 5.3.

För dig som bor i ett område med tidsbestämd planerad utbyggnad gäller att kommunen har bedömt att det finns behov av allmän VA-försörjning. Målet är att bygga ut VA för områdena i den ordning de har behov och möjlighet utifrån gällande lagstiftning. Utbyggnaden planeras att genomföras i rangordningsföljd med utbyggnad av ett område åt gången enligt utbyggnadsplanen.

Flera områden är inte tidsatta mer än att det inte kommer ske utbyggnad förrän tidigast om 15 år. Det kan bero på olika faktorer, exempelvis att det saknas underlag, alltså att kommunen inte vet skick och funktion på de enskilda anläggningarna utan de behöver tillsynas. Det kan också vara så att området är ett s.k. bevakningsområde där kommunen bedömer att området för närvarande har enskild vattenförsörjning och avloppshantering som fungerar tillfredsställande och inte uppnår kraven för att bli anslutna till det allmänna VA-nätet. Vid exempelvis förtätning, ökad bebyggelse i området eller negativ påverkan på vattenstatus kan bedömningen istället bli att de enskilda lösningarna inte är tillräckliga och att VA-försörjningen behöver lösas med en allmän VA-anläggning.

Även om utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen planeras kan en bristfällig enskild anläggning föreläggas med krav i väntan på utbyggnad. Insatsen ska vara skälig och anpassas till riskbild och tidpunkt för anslutning. Tillstånd kan vara tidsbegränsade. Möjlighet att ansluta sig till allmän anläggning ges när förutsättningar finns.

För dig som bor i ett område där kommunen bedömt att tillsynen behöver prioriteras innebär det att det inte planeras att bygga ut den allmänna VA-anläggningen till området utan det endast kommer tillsynas.

5.3. Enskild VA-försörjning

Det finns en rad krav och lagar som berör enskilda VA-anläggningar och som respektive fastighetsägare, samfällighet eller VA-förening måste hantera. Enskild VA-försörjning berör därför Smedjebackens kommun på flera sätt. Främst har kommunen en roll som tillsynsmyndighet och beslutande organ med möjlighet att reglera verksamheter. Men kommunen fungerar även som en hjälp vid generella ärenden när fastighetsägare behöver stöd och information om vad som gäller.

Kommunens skyldigheter vid enskild VA-försörjning är:

- Miljö- och byggnadsnämnden har tillsynsansvar för vattentäkter som försörjer fler än 50 personer, tar ut mer än 10 m³ vatten per dygn eller som försörjer en kommersiell verksamhet. Tillsynen ska säkerhetsställa att vattentäkterna uppfyller de krav som Livsmedelsverket ställer på till exempel vattenkvalitet och egenkontroll.
- Miljö- och byggnadsnämnden har tillsynsansvar över olägenhet för människors hälsa och för de grundläggande hälsoskyddskraven på bostäder enligt miljöbalken 26 kap. 3 § 3 st.
- Miljö- och byggnadsnämnden har ansvar för prövning och tillsyn av både enskilda avloppsanläggningar och de avloppsanläggningar som ägs av fastighetsägare, VA-förening eller samfällighet och som via ledningar är anslutna till den allmänna VA anläggningen. Tillsynsansvaret omfattar alla enskilda avloppsanläggningar, oavsett storlek. Miljö- och byggnadsnämnden kan inom ramen för tillsynsarbetet ställa krav på utformning och funktion hos avloppsanläggningarna.

- Miljö- och byggnadsnämnden kan besluta om att inrätta vattenskyddsområden enligt miljöbalken 7 kap. 21 22 § och vattenskydd enligt 40 § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, FMH.
- Miljö- och byggnadsnämnden kan föreskriva om tillståndsplikt för grundvattentäkt enligt miljöbalken 9 kap. 10 §.
- Miljö- och byggnadsnämnden har ett ansvar att informera privatpersoner, företag och andra förvaltningar inom kommunen i frågor som rör enskild VA-försörjning. Genom systematisk VA-rådgivning kan kommunen underlätta för enskilda och samfälligheter att förbättra sin VA-försörjning.

5.3.1. Enskilda vattentäkter

I Smedjebackens kommun får ungefär 1100 fastigheter sitt dricksvatten från en egen brunn eller från någon form av gemensam anläggning som kommunen inte äger. Bergborrade brunnar är vanligast men det finns även grävda brunnar. Enskilda vattentäkter omfattas av olika lagstiftning beroende på hur mycket vatten som tas ut, hur många människor som försörjs från vattentäkten och även vilken typ av verksamhet som nyttar vattentäkten.

Tillgång och kvalitet

Tillgången på grundvatten med god kvalitet för enskild vattenförsörjning är generellt god i kommunen längs med Malingsbo- och Färnaåsen. Däremot förekommer en del problem med kvaliteten på vattnet i egna brunnar och uppskattningsvis har ca en tredjedel av brunnarna otillfredsställande vattenkvalitet. De problem som kan förekomma är med bakterier, höga radonhalter samt höga halter av kväveföreningar, fluorid, uran, tungmetaller och bekämpningsmedel. De största kvalitetsproblemen för enskilda brunnar i Smedjebacken har att göra med höga halter av arsenik och radon. Det förekommer också att ytvatten brukas för enskild dricksvattenförsörjning. Ytvatten riskerar att ha högre föroreningshalter än grundvatten och det behövs ofta särskild rening. Vattentäkter för en- eller tvåfamiljshus eller jordbruksfastigheters husbehov av vatten omfattas inte av miljöbalkens krav på tillstånds- eller anmälningsplikt vilket innebär att kommunen inte har en heltäckande bild över vattenkvaliteten i hushåll som tar sitt dricksvatten från enskilda vattentäkter, yt- eller grundvatten.

5.3.2. Små avloppsanläggningar

Ungefär 1750 fastigheter i Smedjebackens kommun har enskilda avloppsanläggningar eller små avlopp som det brukar kallas. Den vanligaste typen av enskilt avlopp i kommunen är trekammarbrunn och infiltration eller markbädd med vattentoalett påkopplat.

Utsläpp av orenat eller otillräckligt renat spillvatten kan förorena närliggande brunnar, sjöar och grundvatten som används som vattentäkter och göra de som dricker vattnet sjuka. Näringsämnen från det orenade eller otillräckligt reade spillvattnet bidrar till övergödning i sjöar, vattendrag och hav. Spillvatten från hushåll definieras som avloppsvatten och måste därför renas, enligt miljöbalken 9 kap 7§:

”Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras”.

Fastighetsägarens ansvar

En avloppsanläggning med en ansluten vattentoalett måste ha både slamavskiljning och efterföljande rening. Efterföljande rening kan till exempel vara en infiltration, markbädd eller ett minireningsverk. Bestämmelserna om utsläpp av avloppsvatten gäller för alla fastigheter som har indraget vatten eller avloppsrör ut från huset. Reglerna gäller också för fritidshus. Det är fastighetsägarens ansvar att se till att avloppsanläggningen uppfyller reningskraven. I ansvaret ligger också att ha kunskap om hur anläggningen fungerar eller se till att en sakkunnig person sköter anläggningen. En avloppsanläggning måste anläggas på lämpligt sätt och underhållas för att orenat avloppsvatten inte ska släppas ut.

Tillstånd och anmälningsplikt för små avlopp

Den som ska inrätta en ny avloppsanläggning behöver ansöka om tillstånd hos miljö- och byggnadsnämnden i Smedjebackens kommun. Ansökningarna handläggs av miljö- och byggavdelningen. Avloppet får inte anläggas innan ett skriftligt beslut har fattats. Det gäller även befintliga anläggningar som åtgärdas. Om avloppsanläggningen bara ska ta hand om annat vatten från hushåll än toalettvattnen, till exempel vatten från bad, disk och tvätt (BDT-vatten) behöver fastighetsägaren anmäla det till miljö- och byggavdelningen.

6. Organisation, uppföljning och revidering

Under planperioden ska en VA-grupp finnas som ansvarar för att planera, samordna och följa upp Vattentjänstplanen. Gruppen ansvarar också för att planen aktualiseras och vid behov uppdateras. VA-gruppen består av ansvariga tjänstepersoner från Samhällsbyggnadsförvaltningen och WBAB. Sammankallande är miljö- och byggavdelningen. Gruppen bör genomföra minst två möten per år.

VA-gruppen kan kalla in fler personer efter behov. VA-gruppen har att under planperioden bedöma behovet av att inkludera säkerhetsaspekter i planarbetet, till exempel genom dialog med kommunens säkerhetssamordnare.

Styrgrupp ska vara Kretsloppsgruppen. VA-gruppen ska i strategiska ställningstaganden och vägval föra dialog med styrgrupp som är beredande i ärenden som behöver beslutas i kommunstyrelse eller kommunfullmäktige.

7. Åtgärdsplan

Följande tabell sammanställer vattentjänstplanens prioriterade åtgärder under perioden 2024 – 2028 med ansvar och tidplan

Tabell 4. Sammanställning av åtgärder med tid för genomförande.

Åtgärder samhällsplanering och samhällsutveckling					
Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
1.	Vid revidering av översiktsplanen ska denna uppdateras med skydd för vattentillgångar i Smedjebackens kommun samt nya och befintliga vattenskyddsområden	Stöd vid planering, exploatering, bygglov och tillståndsgivning Stödja Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2022-2027 Stödja nationella och regionala miljömål Stödja VA-policyn	Restriktioner för markanvändning och annan verksamhet som kan medföra risk för pågående eller framtida uttag av dricksvatten.	Kommunstyrelsen	2028
2.	Säkerställa förvaltningsövergripande samordning vid planering av LIS-områden.	Planer för nybyggnation och behov av vattentjänster behöver tydlig förankring.	Åtgärd från tidigare plan.	Kultur- och samhällsbyggnadsnämnden	2024-2025
3.	Utveckla kravet på vad en VA-utredning behöver innehålla i samband med nybyggnation	VA-försörjning behöver komma in tidigt i plan- och byggprocessen	Säkerställa att kapacitet och kvalitet finns för tillkommande bebyggelse	Kultur- och samhällsbyggnadsnämnden	2024-2025
4.	Ta fram nödvattenplan	Klargöra i vilken omfattning samt hur nödvatten ska distribueras vid en samhällsstörning avseende dricksvatten	Plan finns vid krissituation så att kommunen vet vilka abonnenter som är viktiga samt hur vi ska agera och organisera oss	Kommunstyrelsen	2025
5.	Ta fram kommunal vattenförsörjningsplan	Säkerställa tillgången till vattenförekomster för dricksvattenförsörjningen i kommunen.	Den kommunala vattenförsörjningsplanen tas fram med stöd av den regionala vattenförsörjningsplanen	Kommunstyrelsen	2025-2026

Åtgärder VA-ekonomi

Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
6.	Ta fram riktlinjer för kostnadstäckning via VA-taxans anläggningsavgift vid anslutning till den allmänna VA-anläggningen	Bestämma hur stor andel av anslutningskostnaden som ska täckas av anläggningsavgiften. Anpassning till 31 § LAV om fördelning ”enligt vad som är skäligt och rättvist” mellan fastighetsägarna inom VA-kollektivet.	Idag ligger täckningsgraden ofta på 30 – 40 %	VA-huvudman	2024
7.	Ta fram en långsiktig plan för taxeutveckling gällande både anläggningsavgiften och brukningsavgiften	Skapa en bra fördelning gällande utvecklingen av VA-taxans avgifter. Ge en långsiktig finansiering av drift och investering i den allmänna VA-anläggningen.	Investeringar i den allmänna anläggningen kommer att påverka brukningstaxan. Ökad kontroll över kostnader för vattentjänsterna ger bättre möjlighet att planera för en jämn och förutsägbar taxeutveckling.	VA-huvudman	2024-2025

Åtgärder VA-försörjning inom verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
8.	Ta fram förnyelseplaner för befintliga VA-anläggningen (vattenverk, reningsverk ledningsnät)	Säkerställa långsiktigt VA-försörjning Stödja VA-policy Underlag till långsiktig ekonomisk plan	Minska driftstörningar samt minska vattenförluster och tillskottsvatten	VA-huvudman	2026
9.	Ta fram en plan för att säkerställa att VA-huvudmannen har nödvändiga tillstånd eller avtalsrätt för hela ledningsnätet	För att säkerställa framtida rättighet/tillträde till ledningsnätet.	Ledningsrätter kräver omfattande lantmåteriförrättningar	VA-huvudman	2024

10.	Översyn av nuvarande verksamhetsområden och dess indelning i vatten-, spill- och dagvatten.	Verksamhetsområdet för respektive vattentjänst ska ha rätt omfattning.	Behovet av de olika vattentjänsterna behöver tydliggöras.	VA-huvudman	2028
11.	Genomgång och aktualisering av vattenskyddsområden med vattenskyddsföreskrifter	Skydda vattentäkter från föroreningspåverkan. Stödja kommunens VA-policy.	Höjd säkerhet vid leverans av dricksvatten. Begränsningar i mark- och vattenanvändning inom skyddsområdet	VA-huvudman	2024-2026
12.	Upprätta krisberedningsplan för dricksvattenförsörjning	Planen ska ge praktiskt stöd i arbetet med att skapa en robust och säker dricksvattenförsörjning.	I enlighet med Livsmedelsverkets handbok i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten	Kommunstyrelsen	2026

Åtgärder hantering skyfall

Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
13.	Ta fram handlingsplan för skydd av brunnsområden och infiltrationsbassänger	Förhindra inträngning av regnvatten	Hänsyn behöver tas till omkringliggande fastigheter	VA-huvudman	2024
14.	Undersök om möjligheter till invallning av pumpstation vid intag av råvatten.	Förhindra inträngning av regnvatten		VA-huvudman	2024
15.	Ta fram handlingsplan för att bortleda vatten från reningsverksområden vid större regnmängder	Stora regnmängder kan tränga in i reningsverket och orsaka problem		VA-huvudman	2024
16.	Utred ställen med kombinationsbrunnar/bräddpunkter där dagvatten kan rinna över till spillvattenledning samt ta fram åtgärdsplan	Minska tillskottsvatten till reningsverket		VA-huvudman	2025
17.	Utred möjligheterna att kunna proppa bräddavlopp vid avloppspumpstationer samt ta fram åtgärdsplan	Förebygga att regnvatten tränger in i pumpstationer via bräddavlopp	Proppning kan bli aktuellt vid de situationer då både skyfall och höga flöden i recipient förekommer.	VA-huvudman	2025

Åtgärder anslutning till verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
18.	Genomföra utbyggnad av verksamhetsområde för allmän VA-anläggning enligt utbyggnadsplan	Det finns behov av att lösa VA i ett större sammanhang enligt tidigare utredning		VA-huvudman	Löpande
19.	Bevaka utvecklingen i områden som inte ska byggas ut under planperioden	Uppdatera planen efter nya behov	Om efterfrågan på tomter eller nybyggnation sker kan området komma att omprioriteras	Miljö- och byggnadsnämnden	Löpande

Åtgärder VA-försörjning utanför verksamhetsområde för allmän VA-anläggning

Nr	Åtgärd	Motiv	Kommentar	Ansvar	Tidplan (år)
20.	Öka kunskapen om kommunens dricksvattenresurser för enskild dricksvattenförsörjning med avseende på kvalitet och kvantitet.	De som har enskild vattenförsörjning bör ha grundläggande kunskaper om vattenkvalitet	Det förekommer brister i dricksvattenkvaliteten för enskilda hushåll i kommunen som har brunns- eller ytvatten.	Miljö- och byggnadsnämnden	Löpande
21.	Utreda behov av utökad verksamhetsområde för dricksvatten för områden med kända brister i dricksvattenkvalitet eller -kvantitet.	För att tillgodose krav på dricksvattenkvalitet och kvantitet	Det förekommer brister i dricksvattenkvaliteten för enskilda hushåll i kommunen som har brunns- eller ytvatten.	VA-huvudman	2027-2028
22.	Utred behovet av att införa skydd av större enskilda gemensamma vattentäkter	För att säkra god tillgång av tjänligt dricksvatten.	Det förekommer brister i dricksvattenkvaliteten för enskilda hushåll i kommunen som har brunns- eller ytvatten.	Miljö- och byggnadsnämnden	2027-2028
23.	Ta fram principer och rutiner för anslutning via avtal	Säkerställa lika behandling vid anslutningar	Ta fram principer för i vilka fall och på vilka villkor fastighetsägare utanför verksamhetsområde ska kunna ansluta till allmän VA-anläggning	VA-huvudman	2025

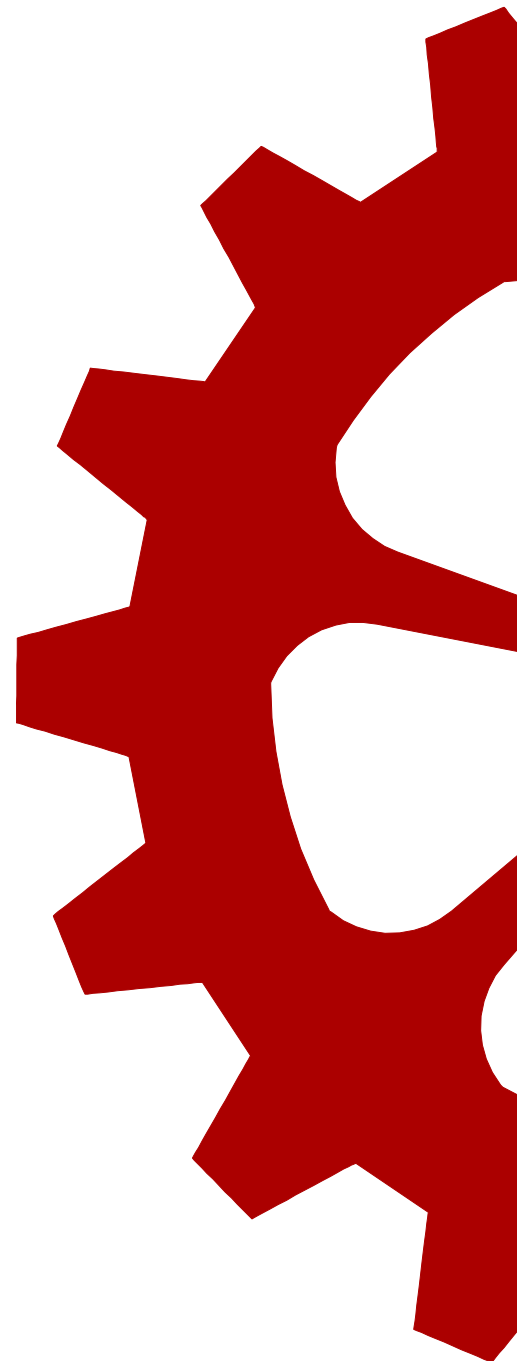
24.	Ta fram riktlinjer för fortsatt hantering av befintliga VA-ledningsnätsföreningar anslutna till den allmänna VA-anläggningen samt eventuella framtida anslutningar utanför verksamhetsområde.	Tydligare för VA-huvudman, WBAB och fastighetsägare vad som gäller	Rättvisa mellan fastighetsägare	VA-huvudman	2025
25.	Genomföra översyn av kunder som är anslutna utanför gällande verksamhetsområde och vilka avtal som är skrivna med dessa.	Säkerställa lika behandling vid anslutningar	Kan även finns behov av att utöka verksamhetsområde om flera är anslutna via avtal.	VA-huvudman	2025
26.	Digitalisering av enskilda avloppsanläggningar	Myndighetskrav. Skapa digitalt register Underlätta uppföljning	Bättre möjligheter att ta fram olika typer av statistik.	Miljö- och byggnadsnämnden	2026

Det här är Smedjebacken kommuns Vattentjänstplan. Den innehåller kommunens långsiktiga planering av hur det framtida behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen innehåller också information över hur de allmänna anläggningarna påverkas vid skyfall samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att anläggningarna ska fungera vid den ökade belastningen

En kommun har ansvar att ordna allmänna vattentjänster, så som dricksvatten och avloppslösningar, om det behövs för att skydda människors hälsa och miljön.

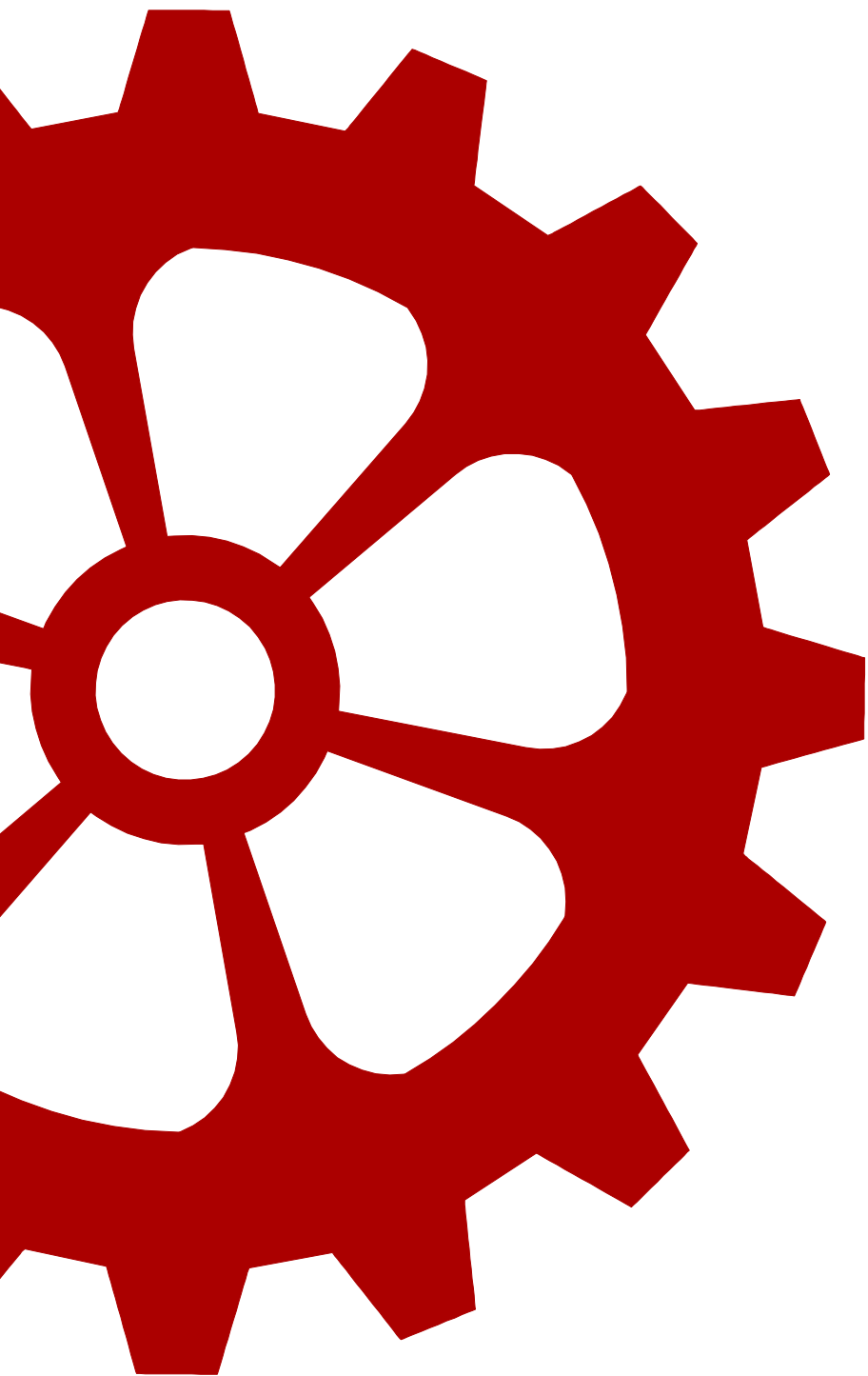
Planen ska medverka till att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara vatten- och avloppslösningar. Den ska också bidra till att allmänheten får ökad insyn samt möjlighet till deltagande och påverkan av hur de allmänna vattentjänsterna ska tillgodoses i kommunen.

Vattentjänstplanen vänder sig till dig som arbetar med mark, planering, vatten och avloppstjänster inom kommunen, till dig som ägare till en fastighet med enskilt vatten och avlopp och till alla som är intresserade av hur kommunen arbetar med hållbara allmänna vattentjänster.

Smedjebackens kommun • 777 81 • Smedjebacken • E-post kommun@smedjebacken.se

Telefon: 0240-66 00 00 • Telefax: 0240-742 41 • Bankgiro:820-9538 • Org.nr:SE2120002205 • Säte Smedjebacken

Vattentjänstplan -
Planeringsunderlag

SMEDJEBACKEN
smedjebacken.se

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Bakgrund	1
1.2. Syfte.....	1
1.3. Lagar, myndighetskrav och andra styrande dokument	1
1.3.1. Agenda 2030 och Sveriges miljömål	2
1.3.2. EU:s Vattendirektiv och miljö kvalitetsnormer (MKN)	2
1.4. Strategisk miljöbedömning.....	3
1.5. Ansvar och roller.....	3
2. Samhällsutveckling	4
3. Organisation, uppföljning och revidering	5

1. Inledning

1.1. Bakgrund

För att uppmärksamma de framtida utmaningarna och prioritera de åtgärder som är nödvändiga inom Smedjebackens kommun vad gäller vatten- och avloppsfrågor har en strategisk och långsiktig vattentjänstplan tagits fram.

Alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan enligt en ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023. Det är kommunfullmäktige som beslutar om antagande och ändring av en vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla en skyfallsplanering, alltså kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen ska vara ett komplement till övriga planer i kommunen, exempelvis översiktsplanen och kommande nödvattenplan. På samma sätt som en översiktsplan är ett övergripande dokument som visar på kommunens långsiktiga strategi för utveckling av kommunen så ska vattentjänstplanen visa på kommunens långsiktiga planering av vatten och avlopp i kommunen. Precis som för en översiktsplan så är vattentjänstplanen inte bindande men ska ge vägledning för det fortsatta utvecklingsarbetet i kommunen.

Kommunernas arbete med vattenfrågor styrs till även stor del av vattenmyndigheterna och deras åtgärdsprogram för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Miljö kvalitetsnormerna är bindande och kommunerna ska arbeta aktivt för att uppnå dessa. I åtgärdsprogrammet för vatten 2022–2027 anges exempelvis i åtgärd 5 att kommunerna ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

I Smedjebackens kommun är Barken Vatten & Återvinning AB VA-huvudman och WBAB Wessman Barken Vatten & Återvinning AB är det bolag som har driftsansvaret för den allmänna VA-anläggningen.

Vattentjänstplanen skall aktualiseras minst vart 4:e år.

1.2. Syfte

Vattentjänstplanen är en del av kommunens övergripande planering och ska stödja samhällsutvecklingen. Detta medför att de hälso- och miljökrav som ställs på dricksvatten- och avloppshantering kan prioriteras så att största möjliga nytta ges för de ekonomiska insatser som kommer att behövas.

Vattentjänstplanen är ett verktyg för långsiktigt hållbar planering av dricksvatten- och avloppsförsörjningen i hela kommunen. Planen är en strategisk och långsiktig vägledning för den framtida VA-försörjningen.

Genom planen får kommunens förvaltningar och bolag en samordnad planering av VA-försörjningen.

Planen är ett viktigt verktyg för att informera och kommunicera med kommunens invånare gällande försörjningen av dricksvatten och avlopp.

1.3. Lagar, myndighetskrav och andra styrande dokument

Kommunernas ansvar för vatten och avlopp styrs av flera lagar. Nedan presenteras kort några av de viktigaste. Till lagarna hör även förordningar och föreskrifter som kompletterar lagarna med detaljerade bestämmelser.

- Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska garantera att allmän VA-försörjning ordnas ur ett långsiktigt perspektiv. Lagen innebär ett ökat ansvar för kommunen. Enligt 6 § LAV är kommunen skyldig att ordna vatten- och avloppsförsörjning om det av hälso- eller miljöskäl behöver lösas i ett

större sammanhang. När kommunen bedömer att VA-försörjning behöver lösas med en allmän anläggning beslutas om ett verksamhetsområde. Länsstyrelsen har tillsyn över att kommunen fullgör sin skyldighet enligt LAV.

- Plan- och bygglagen (PBL) styr kommunens möjlighet och skyldighet att planera och reglera bebyggelsen. Översiktsplanen är kommunens långsiktiga viljeinriktning om hur den fysiska miljön bör användas och fungerar som en riktlinje för bebyggelseutvecklingen. Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp samt förebygga vattenföroreningar.
- Miljöbalken (MB) utgör grunden för vilka krav som kan ställas på utsläpp av avloppsvatten. Lagen styr även kommunens skyldighet att utöva tillsyn över utsläppen. Avloppsvatten ska tas om hand utan risk för att olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår. Miljöbalken reglerar även alla vattentäkter.
- Livsmedelslagen reglerar hanteringen av dricksvatten i vattenverk, distributionen av dricksvatten och hantering av dricksvatten i livsmedelsanläggningar. Det är den som producerar dricksvatten som ansvarar för att vattenkvaliteten uppfyller de krav som finns. Utöver att reglera kommunens ansvar för vattenkvaliteten som vattenproducent reglerar lagen även kommunens ansvar för tillsyn.

1.3.1. Agenda 2030 och Sveriges miljömål

Genom Agenda 2030 och EU höjs ambitionsnivån på omställning mot en hållbar utveckling där vi behöver tillvarata våra resurser på ett bättre sätt än vad vi gör idag.

De globala hållbarhetsmålen och Sveriges miljömål styr i samma riktning. Hållbarhet har alltid tre dimensioner: den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. För en hållbar samhällsomställning tas hänsyn till alla dimensionerna samtidigt. När det gäller miljön handlar de globala målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömålen om samma utmaningar. Att uppnå miljömålen innebär att vi uppnår den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

1.3.2. EU:s Vattendirektiv och miljökvalitetsnormer (MKN)

Vattendirektivet (2000/60/EG) infördes för att långsiktigt säkra en hållbar vattenförvaltning inom EU. Det innebär att medlemsländerna ska arbeta med att bevara och förbättra vattenmiljön i grund- och ytvatten. Övergripande ska arbetet vara inriktat på att minska föroreningar, främja hållbar vattenanvändning och förbättra tillståndet för de vattenberoende ekosystemen.

Arbetet med vattendirektivet är indelat i cykler som omfattar sex år. En förvaltningscykel inleds med att vattnet kartläggs och övervakas, underlaget används sedan för att göra en statusklassning, en bedömning av vattnets nuvarande tillstånd. Ytvatten (sjöar, vattendrag, kustvatten) bedöms utifrån begreppen ekologisk och kemisk status. Grundvatten bedöms utifrån kemisk och kvantitativ status, alltså om vattenuttaget är i balans med grundvattenbildningen. Klassningen bygger på insamlad data om vattnen och expertbedömningar.

Statusklassningen i sin tur ligger till grund för miljökvalitetsnormer (MKN), dessa uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Det är Vattenmyndigheten som beslutar vilka miljökvalitetsnormer som ska gälla för respektive vattenförekomst. Målet är att alla vattenförekomster ska uppnå god status till år 2027.

I Sverige har vattenmyndigheterna ett utpekat ansvar för att tillgodose att vattendistriktens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten förvaltas på ett hållbart sätt. Vattenmyndigheten tar fram åtgärdsprogram som riktar sig till kommuner och myndigheter. Här beskrivs de åtgärder som bedöms nödvändiga för att de beslutade miljökvalitetsnormerna ska uppnås i tid inom vattendistriktet. Sverige är indelat i fem vattendistrikt och Smedjebackens kommun tillhör två av dessa, Norra Östersjöns- samt Bottenhavets vattendistrikt.

För Vattentjänstplanen i Smedjebackens kommun är det främst följande gällande vattendirektivet som är aktuellt:

- Generellt inom hela EU gäller att vattnens tillstånd inte ska försämrast.
- Ekologisk och kemisk status för ytvatten är måttlig till god i hela Smedjebackens kommun. Orsaker till måttlig status är generellt förekommande problem med metaller, miljögifter och brist på fria vattenvägar. Det mesta härrör från vår historia av gruvdrift, äldre industrier och skogsbruk.
- För vattenförekomsterna Norra Barken och Södra Barken är avloppsreningsverk utpekade som en betydande påverkanskälla, och där det finns risk för att exempelvis olika miljögifter sprids till vattenförekomsten så att miljökvalitetsnormen riskerar att överskridas. Vattenförekomsterna uppnår i nuläget inte kraven för god ekologisk eller kemisk status med avseende på ett antal prioriterade och särskilda förorenande ämnen, varav vissa kan ha sitt ursprung från avloppsreningsverk. Arbete med att förbättra reningen i anläggningarna sker och planeras, exempelvis genom utbyggnad av reningsverket i Söderbärke samt vattenparken vid Bylandet. Därmed är bedömningen att den allmänna VA-anläggningen inte kommer MKN kommer nås.
- Smedjebackens kommun har inga vattenförekomster som riskerar att inte nå god status på grund av orsaker kopplat till avlopp, exempelvis utsläpp av näringsämnen och övergödning. Förutsatt att bristfälliga avlopp åtgärdas och att inga andra försämringar tillkommer så föreligger det ej heller någon bedömd risk för övergödning i kommunens vattenförekomster.
- Smedjebackens kommun har ingen utpekad risk för försämrade dricksvattenkvalitet inom kommunen kopplat till näringsämnen.
- I den senaste statusklassningen 2016-2021 bedömdes samtliga undersökta grundvattenförekomster uppvisa god kemisk och kvantitativ status. Det finns dock en risk potentiell påverkan från jordbruk utpekad i en grundvattenförekomst.
- Konsekvenser av förändrat klimat behöver hanteras, såväl dess påverkan för dagvattenhantering som risk för påverkan på dricksvattenförsörjning (tex påverkan vid hög nederbörd). Ökad mängd och intensitet av regn kan påverka avloppsledningsnät och avloppsreningsverk.

I vattenmyndighetens förslag till åtgärder 2022 – 2027 framgår främst följande som har koppling till kommunens vattentjänstplan;

- Kommunens fysiska planering ska redovisa hur vattenanvändningen hanteras i syfte att uppnå miljökvalitetsnormer. Samarbete mellan kommuner om övergripande vattenförvaltning. Samråd med länsstyrelse.
- Kommunerna ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.
- Kommunen ska säkerställa ett långsiktigt skydd av allmänna och enskilda vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³ / dygn

1.4. Strategisk miljöbedömning

I samband med att vattentjänstplanen tagits fram har behovet av en strategisk miljöbedömning undersökts. Vattentjänstplanen bedöms inte omfattas av kravet att genomföra en strategisk miljöbedömning. Resultat och tillhörande dokument finns i bilaga 1 till detta dokument.

1.5. Ansvar och roller

Kommunen har genom kommunfullmäktige det övergripande ansvaret för VA-försörjningen. Kommunfullmäktige beslutar om långsiktig VA-planering, verksamhetsområde, allmänna bestämmelser VA och taxekonstruktion. Kommunen har en skyldighet att fördela ansvaret för vatten och avlopp internt så att de krav som finns i lagen om allmänna vattentjänster, miljöbalken samt plan-

och bygglagen uppfylls. Ansvaret för det löpande arbetet är fördelat på VA-huvudmannen (Barken Vatten och Återvinning) och Miljö- och byggnadsnämnden.

- VA-huvudman (Barken Vatten och Återvinning) har ansvar för det som ligger inom ett verksamhetsområde för allmän VA-anläggning. VA-huvudmannen är ägare av den allmänna VA-anläggningen, vatten- och avloppsverk, pumpstationer och ledningar. VA-huvudmannen ansvarar därmed för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen.
- Kommunen genom sina nämnder ansvarar för bebyggelseplanering, tillstånd och är tillsynsmyndighet enligt Miljöbalken samt har en central roll vid planering, tillsyn och kontroll av VA-anläggningar, både allmänna och enskilda. Genom sitt tillsynsansvar fångar kommunen upp behov utanför verksamhetsområden.
- Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för större allmänna VA-anläggningar och ska se till att kommunen ordnar och upprätthåller en allmän VA-anläggning där det behövs. Länsstyrelsen kan förelägga kommunen om utbyggnad av allmän VA-anläggning, om behovs finns.

Tabell 1. Ansvarsområden inom kommunen för VA-frågor

Ansvarsområde	Ansvarig
Övergripande	Kommunfullmäktige
Fysisk planering	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Huvudman allmän VA-anläggning	Barken Vatten & Återvinning AB
Ansvar för drift och underhåll av allmän VA-anläggning	WBAB Wessman Barken Vatten & Återvinning AB
Ansvar tillsyn större allmänna VA-anläggningar	Länsstyrelsen Dalarnas län
Ansvar tillsyn mindre allmänna VA-anläggningar	Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvar tillsyn enskild VA-anläggning	Miljö- och byggnadsnämnden
Ansvar för drift enskild VA-anläggning	Fastighetsägare

2. Samhällsutveckling

Smedjebackens kommun är en kommun i ständig tillväxt med flera pågående utvecklingsprojekt. Det byggs nya bostäder och industrier etableras och expanderas. Smedjebacken kännetecknas av närhet till vatten och natur med ett rikt båt- och sjöliv. Kommunen har många glesbygdsområden men samtidigt närhet till flera större tätorter.

Det har varit en trend med minskande befolkning men de senaste åren har befolkningmängden varit i balans. Framtidsprognoser tyder på att befolkningen i Smedjebackens kommun kommer att i stort sett vara oförändrat fram till 2050.

För att kunna växa behöver kommunen möjliggöra för befolkningsökning genom inflytt och expanderings för företag genom att erbjuda attraktiva lägen för exploatering. Detta görs genom att exempelvis peka ut särskilda strandnära områden för landsbygdsutveckling (LIS-områden). Kommunen har även detaljplanlagda områden för industri och fortsätter att arbeta för att underlätta etableringar i framtiden. Lediga kommunala tomter inom befintliga detaljplaner annonseras på kommunens hemsida Lediga tomter.

Kommunen ska arbeta för att förtäta på ett smart och hållbart sätt genom att exploatera mark som idag inte nyttjas. Exploatering ska i första hand ske där nödvändig infrastruktur, kollektivtrafik och annan service redan finns. Däremot ska inte mark som är viktig ur den gröna aspekten exploateras. Kommunen har höga naturvärden vilket behöver tas hänsyn till vid exploatering.

I samband med nya exploateringar ska alltid hänsyn tas till miljö- och klimatpåverkan genom till exempel hantering av dagvatten genom lokalt omhändertagande, möjligheter för solceller på tak eller andra liknande typer av åtgärder för att minska exploateringens miljö- och klimatpåverkan. I vissa fall kan kompensatoriska åtgärder genomföras.

Smedjebackens kommun är en ekokommun med höga ambitioner. Vi ska ha hög andel egenproducerad förnybar el- och värmeenergi samt verka för fler initiativ till förnybar energiproduktion, därför har kommunen tagit fram solcells- och vindbruksplaner samt utvecklar laddinfrastrukturen i kommunen.

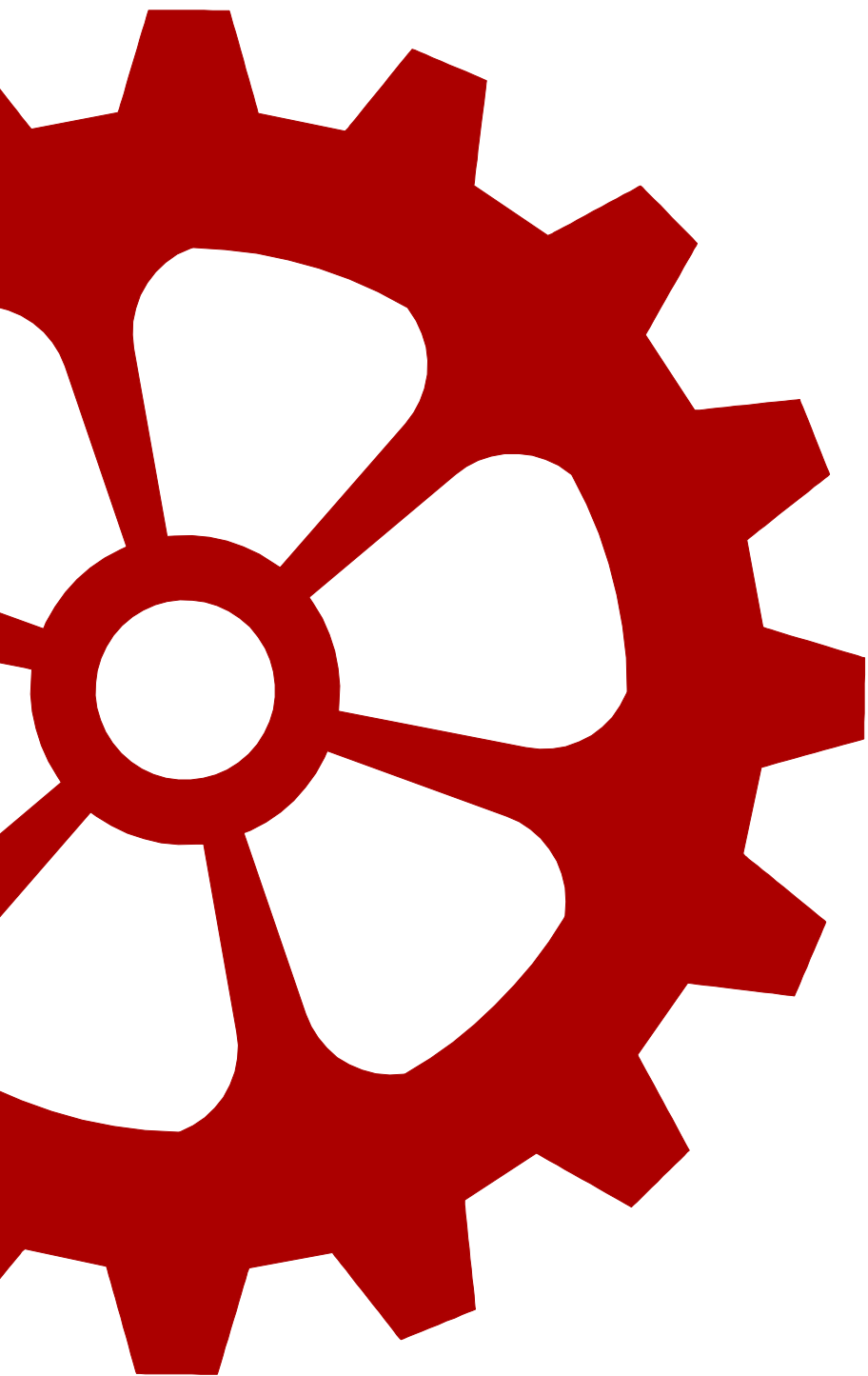
För att kommunen ska kunna utvecklas enligt gällande mål och visioner samt vara resiliert mot framtida klimatförändringar ställs höga krav på vår vattenförvaltning. Detta genom att skapa robusta avloppsanläggningar, hållbar dagvattenhantering och kvalitetssäkrat dricksvatten som förvaltas resurseffektivt för att lämna över ett hållbart samhälle till framtida generationer.

3. Organisation, uppföljning och revidering

Under planperioden ska en VA-grupp finnas som ansvarar för att planera, samordna och följa upp Vattentjänstplanen. Gruppen ansvarar också för att planen aktualiseras och vid behov uppdateras. VA-gruppen består av ansvariga tjänstepersoner från Samhällsbyggnadsförvaltningen och WBAB. Sammanställande är miljö- och byggavdelningen. Gruppen bör genomföra minst två möten per år.

VA-gruppen kan kalla in fler personer efter behov. VA-gruppen har att under planperioden bedöma behovet av att inkludera säkerhetsaspekter i planarbetet, till exempel genom dialog med kommunens säkerhetssamordnare.

Styrgrupp ska vara Kretsloppsgruppen. VA-gruppen ska i strategiska ställningstaganden och vägval föra dialog med styrgrupp som är beredande i ärenden som behöver beslutas i kommunstyrelse eller kommunfullmäktige.

Vattentjänstplan -
Begreppsförklaring

SMEDJEBACKEN
smedjebacken.se

Ordlista och begreppsförklaring

ALLMÄN VATTEN OCH AVLOPPSANLÄGGNING (ALLMÄNT VA) En VA-anläggning över vilken en kommun eller kommunalt bolag är huvudman (ansvarar) och som har ordnats och används för att uppfylla huvudmannens skyldighet enligt Lagen om allmänna vattentjänster. I den allmänna VA-anläggningen ingår ledningsnät, pumpstationer, verk samt andra anordningar, som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt. Benämns också som allmänt VA.

AVLOPPSVATTEN Ett gemensamt namn på dagvatten, dränvatten och spillvatten.

BRÄDDNING En bräddning innebär ett tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten till följd av att ledningsnät eller reningsverk är överbelastat och vattenmängden är större än vad VA-systemet klarar av.

DAGVATTEN I Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2016:6) definieras dagvatten som "Nederbördsvatten, det vill säga regn eller smältvatten, som inte tränger ned i marken, utan avrinner på markytan"

DRÄNVATTEN (dräneringsvatten) Vatten som kommer från dränering av husgrunder och utdikningsområden.

ENSKILD VATTEN- OCH AVLOPPSANLÄGGNING (Enskilt VA) En VA-anläggning som inte är ansluten till den allmänna VA-anläggningen. För den enskilda anläggningen ansvarar den eller de fastigheter som nyttjar anläggningen

FÖRBINDELSEPUNKT Gräns mellan VA-huvudmannen och fastighetsägarens ansvarsområde, normalt 0,5 meter utanför fastighetsgräns.

GEMENSAMHETSANLÄGGNING Gemensamhetsanläggningar för VA är en form av VA-lösning när två eller flera fastighetsägare går ihop för att driva en gemensam vatten- och/eller avloppsanläggning.

LAV Lag om allmänna vattentjänster SFS 2006:412

RECIPIENT Sjö, vattendrag, kustvatten eller grundvatten som är mottagare för dagvatten eller renat spillvatten.

SPILLVATTEN I regel förorenat vatten från hushåll, industri m.m. Med spillvatten likställs allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer skall avledas till spillvattenledning.

TILLSKOTTSVATTEN Vanligtvis dagvatten, dränvatten och/eller grundvatten som genom felkopplingar och inläckage belastar spillvattenledningar, pumpstationer och avloppsreningsverk.

VA Förkortning för vatten och avlopp.

VA-ANLÄGGNING En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse

VA-FÖRSÖRJNING Ordnanade av dricksvatten och spillvatten samt vid behov även dagvatten och dränvatten.

VA-HUVUDMAN Den som äger en allmän VA-anläggning och ansvarar för VA-verksamheten juridiskt och ekonomiskt. Huvudman för den allmänna VA-anläggningen i Smedjebackens kommun är Barken vatten & Återvinning AB.

VA-INSTALLATION Ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va-anläggning.

VA-KOLLEKTIV Alla fastigheter som är anslutna till allmänt VA är en del av VA-kollektivet.

VATTENSKYDDSSOMRÅDE Ett geografiskt fastställt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse för vattentäkt, antingen för en existerande vattentäkt eller för en möjlig framtida vattentäkt. Till varje vattenskyddsområde finns fastställda föreskrifter som reglerar vad som inte är tillåtet.

VATTENTJÄNST Inom verksamhetsområde för respektive tjänst tillhandahålla dricksvattenförsörjning (V) samt bortledning och omhändertagande av spillvatten (S) och dagvatten (D)

VERKSAMHETSOMRÅDE (VO) Allmänna vatten- och avloppstjänster bedrivs inom ett fastställt geografiskt område (verksamhetsområde) inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning.

Samrådsredogörelse

Vattentjänstplan för Smedjebackens kommun, Dalarnas län

Inledning

Samrådsredogörelsen består av redogörelse av de synpunkter som inkommit under samrådet och kommunens ställningstagande till dessa. En avvägning har gjorts mellan olika intressen vilket har resulterat i en samlad bedömning. Planen har justerats utifrån inkomna yttranden, därmed anser Miljö – och byggnadsnämnden att detaljplanen kan ställas ut för granskning enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster 6 c §

Syfte och huvuddrag

Vattentjänstplanen är en del av kommunens övergripande planering och ska stödja samhällsutvecklingen. Detta medför att de hälso- och miljökrav som ställs på dricksvatten- och avloppshantering kan prioriteras så att största möjliga nytta ges för de ekonomiska insatser som kommer att behövas.

Vattentjänstplanen är ett verktyg för långsiktigt hållbar planering av dricksvatten- och avloppsförsörjningen i hela kommunen. Planen är en strategisk och långsiktig vägledning för den framtida VA-försörjningen.

Genom planen får kommunens förvaltningar och bolag en samordnad planering av VA-försörjningen.

Planen är ett viktigt verktyg för att informera och kommunicera med kommunens invånare gällande försörjningen av dricksvatten och avlopp.

Hur samrådet har bedrivits

Samrådshandlingarna har skickats till myndigheter, nämnder och sakägare. Handlingarna har även varit tillgängliga på Medborgarkontorets entréhall i kommunhuset samt på kommunens och WBABs hemsida. Samrådet kungjordes på kommunens digitala anslagstavla den 13 juli 2023. I enlighet med lagen om allmänna vattentjänster 6 c § genomfördes samråd 13 juli – 18 augusti 2023.

Sammanfattning

Ändringar i vattentjänstplanen sedan samrådet

- Bild på dokumenthierarki har tagits bort.
- VA-policy har lyfts ut till eget dokument.
- Information om reningsverkens kapacitet har uppdaterats .
- 1.3.2 Information om risk för påverkan av miljögifter från reningsverk har införts.
- 1.3.2 Tillägg om risk för påverkan från jordbruk på en vattentäkt.
- 2. Information om lediga tomter inom detaljplan har införts.
- 4.3.3 har det förtydligats att det är tabell 5 som avses.
- 4.3.6 Tillägg om proppning i åtgärdstabellen.
- 6.3.2 Tillägg om att det finns risk för förorening av grundvatten vid bristfälliga enskilda avlopp.
- 7. Tillägg om att VA-gruppen ansvarar för aktualisering och uppdatering.
- Ansvar för punkt 19 har lagts på Miljö- och byggnadsnämnden.
- Ändring av ansvarsbenämning i åtgärdstabellen till de politiska nämnderna.
- Utbyggnadsplanen läggs med som länk till granskning.

Kvarstående synpunkter

Det finns kvarstående synpunkter på förslaget men dessa har inte föranlett några ändringar i vattentjänstplanen.

Inkomna yttranden

Sammanlagt har yttranden inkommit enligt nedanstående förteckning. Ludvika och Fagersta kommun har inte haft några synpunkter, övriga har inte svarat.

1. Trafikverket
2. Länsstyrelsen
3. Kommunstyrelsen
4. Internt
5. Ludvika kommun – ingen erinran
6. Fagersta kommun – ingen erinran
7. SEAB – ej svar

Kommunens svar kommenteras med kursiv still, yttranden redogörs i sin helhet frånsatt de från intern remiss som sammanfattas.

Statliga myndigheter

1. Trafikverket 2023-07-20

Trafikverkets yttrande TRV 2023/80658

Trafikverket har tagit del av handlingar i ärendet *Samråd vattentjänstplan för Smedjebackens kommun*, där vi inte har några synpunkter på samrådhandlingen som sådan. Trafikverket vill i sammanhanget ändå framföra nedanstående.

Beträffande dagvattenhantering anser Trafikverket generellt att nybyggnationer, bearbetande av mark eller hårdgörande av mark inte får innebära att dagvattenavrinningen ökar till diken och trummor utmed den statliga infrastrukturen, varken mängd- eller hastighetsmässigt.

Trafikverket välkomnar i övrigt en dialog kring frågor som rör den statliga infrastrukturen när sådana aktualiseras.

Kommentar: *Kommunen delar Trafikverkets inspel angående dagvattenhanteringen. Kommunen har en dagvattenstrategi under framtagande där detta kommer finnas med som en del i strategin. Synpunkten från Trafikverket föranleder ingen ändring i vattentjänstplanen*

2. Länsstyrelsen 2023-08-18

Allmänt

En tydlig och strategisk vattentjänstplan är en avgörande förutsättning för att leda kommunens utveckling i rätt riktning. Avgörande för att vattentjänstplanen ska fungera som långsiktigt planeringsverktyg är att den tydligt integreras i kommunens översiktsplan.

Prioriterade områden

En av de viktigaste delarna i vattentjänstplanen är att rangordna de områden där kommunalt VA planeras, vilket Smedjebackens kommun gör i den redan beslutade VA- strategi med utbyggnadsplan. Dokumentet

utgör ett komplement till vattentjänstplanen, och det är därför viktigt att VA- strategin är en del av vattentjänstplanen. Det vill säga att den beslutas och uppdateras med samma intervall samt att den ligger med som en bilaga. Det hade varit önskvärt att även VA- strategin varit en del av samrådsunderlaget, framför allt för att underlätta för allmänheten.

I vattentjänstplanen nämns även den ännu ej beslutade dagvattenstrategin. Länsstyrelsen ser gärna att även detta dokument ligger med som bilaga, efter det att dagvattenstrategin har fastställts.

Länsstyrelsen har i samband med samrådet enbart tittat på inskickat samrådsunderlag men har tidigare (2021-10-08) lämnat in ett yttrande på förslag på VA-strategi med utbyggnadsplan.

***Kommentar:** Då VA-strategin kan ses som nyligen antagen gjordes bedömningen att den inte behövde vara föremål för samråd på nytt, inga förändringar har skett i VA-strategin eller i utbyggnadsplanen. Utbyggnadsplanen läggs med via länk vid granskningsförfarandet. Dagvattenstrategin kommer biläggas som en bilaga när den har fastställts. Synpunkterna ovan föranleder inga ändringar i vattentjänstplanen.*

Samhällsplanering

Det vore önskvärt med en bilaga där kommunen listar detaljplaner och vilka byggrätter som är bebyggda och vilka som planeras för att få en överblick av befintliga och kommande exploateringar. Gärna i kombination med karta. Den kan även användas i kommunens översiktsplanering.

Det framgår av vattentjänstplanen att anpassningar krävs på befintliga avloppsreningsverk i takt med att fler områden ansluts. Länsstyrelsen saknar dock underlag gällande kapaciteten hos befintliga reningsverk samt vattenverk. En bedömning av vilka ytterligare områden som det finns kapacitet för inom befintliga verk behöver framgå av vattentjänstplanen. Observera att anpassningar på befintliga verk kan vara anmälnings-/tillståndspliktigt. När det gäller reningsverken vore det önskvärt med uppgifter om tillståndsgiven belastning samt teoretisk belastning.

Tänk på att det eventuellt kan det röra sig om känsliga uppgifter, en bedömning behöver ske av vilken detaljnivå som kan anges i vattentjänstplanen.

Kommentar:

Kommunen kan konstatera att anpassningar på befintliga avloppsreningsverk krävs i takt med högre andel anslutningar. Vattentjänstplanen har kompletterats med befintlig kapacitet, beräknad belastning utifrån utbyggnadsplanen samt bedömning om det finns kapacitet i befintliga verk för ytterligare områden. Det ska dock poängteras att bedömningen utgår från aktuell lagstiftning och om exempelvis reningskrav ändras som i sin tur ger upphov till behov av ombyggnation av verken så kan denna komma att förändras, det är alltså endast en preliminär bedömning.

Smedjebackens kommun är i en expansiv fas där det visas intresse för framför allt industrimark. Det finns tillgång till lista samt kara över lediga tomter för flerbostadshus, villatomter och industritomter på kommunens hemsida. Tillägg görs i granskningsversionen av vattentjänstplanen om att lediga tomter inom befintliga detaljplaner annonseras på kommunens hemsida [Lediga tomter](#).

Skyfall

Det första steget i att skyfallssäkra VA- anläggningen är att utreda vilka risken som finns. Länsstyrelsen anser att kommunen bör göra en skyfallskartering för att se vilka områden som riskerar att översvämmas för att sedan kunna göra en bedömning av vilka konsekvenser det kan få och vilka åtgärder som måste vidtas. En skyfallskartering kan användas för att skapa ytor för fördröjning i förebyggande syfte.

Den största risken med skyfall för reningsverk brukar vara att mycket ovidkommande vatten tränger in i ledningar och orsakar hög belastning i ledningar samt reningsverk. Så som Länsstyrelsen ser det är att proppa utgående ledningar vid skyfall enbart är en nödlösning och ytterligare åtgärder krävs för att komma till rätta med ovidkommande vatten.

Länsstyrelsen finner det positivt att Smedjebackens kommun även tar upp klimatförändringar i form av torka och låga flöden i vattendrag.

Kommentar: Kommunen har gjort en skyfallskartering över Smedjebackens tätort och i bedömningen av hur den allmänna anläggningen påverkas av skyfall har denna använts.

I åtgärdsplanen finns också med åtgärder för att förhindra att ovidkommande vatten kommer in i systemet genom att utreda möjlighet till avledning exempelvis. Att proppa bräddavloppen är en åtgärd som görs vid höga flöden i recipient så att sjövattnet inte kan komma in i verken bakvägen. Det är i de situationer då både skyfall och höga vattenstånd förekommer och inte en lösning för hantering av skyfall. Förtydligande görs i granskningsversionen av vattentjänstplanen.

Vattenkvalitet

I kapitel 1.3.2 EU:s vattendirektiv och miljökvalitetsnormer (MKN) listas vad som främst behöver beaktas gällande vattenkvalitet.

I kapitlet anges att Smedjebackens kommun inte har några vattenförekomster som riskerar att inte nå god status på grund av orsaker kopplat till avlopp, exempelvis utsläpp av näringsämnen och övergödning. Även andra branschspecifika föroreningar kopplat till avloppsreningsverk bör tas upp. För vattenförekomsterna Norra Barken och Södra Barken är avloppsreningsverk utpekade som en betydande påverkanskälla, och där det finns risk för att branschspecifika föroreningar sprids till vattenförekomsten i så stora mängder att MKN överskrids. Vattenförekomsterna uppnår inte kraven för god ekologisk eller kemisk status med avseende på ett antal prioriterade och särskilda förorenande ämnen, varav vissa kan ha sitt ursprung från avloppsreningsverk. I Vattenmyndigheternas digitala åtgärdsunderlag ([Digitala åtgärdsunderlag \(lansstyrelsen.se\)](#)) kan man få en överblick genom att aktivera lagret *Punktkällor - reningsverk* i kartan som visar riskbedömning för miljögifter i ytvatten (under fliken miljöfarlig verksamhet).

I kapitlet anges att kommunen inte har någon utpekad risk för försämrade dricksvattenkvalitet inom kommunen kopplat till näringsämnen. Detta behöver utvecklas. Har endast påverkan av näringsämnen beaktats? Det finns en hel del påverkanskällor för miljögifter som även behöver utvärderas i förhållande till skydd av dricksvattentäkter.

Kommentar: Det kommunala dricksvattnet utgörs av grundvatten och grundvatten löper låg risk att förorenas av näringsämnen kopplat till kommunens VA-anläggningar. Det finns en grundvattentäkt som har en potentiell risk av påverkan från jordbruk och detta har förtydligats i granskningsversionen.

Ett tillägg om risk för överskridande av miljökvalitetsnorm för miljögifter kopplade till reningsverken har förts in i granskningsversionen.

Handlingsplan

Länsstyrelsen ser gärna att handlingsplanen blir tidsatt.

***Kommentar:** Det är en del i efterarbetet efter samrådet efter att synpunkter på handlingsplanen inkommit.*

Bedömning av betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen noterar att kommunen bedömt att ingen betydande miljöpåverkan uppkommer av vattentjänstplanen och har igen anledning att ifrågasätta bedömningen. Detta förutsatt att befintliga reningsverk och vattenverk har kapacitet för den planerade utbyggnaden.

***Kommentar:** se kommentar under avsnitt "Samhällsplanering" ovan.*

Nämnder, föreningar och bolag m. fl.

3. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

Remissvaret rörande vattentjänstplan antas och överlämnas till miljö- och byggnadsnämnden.

Ärendebeskrivning

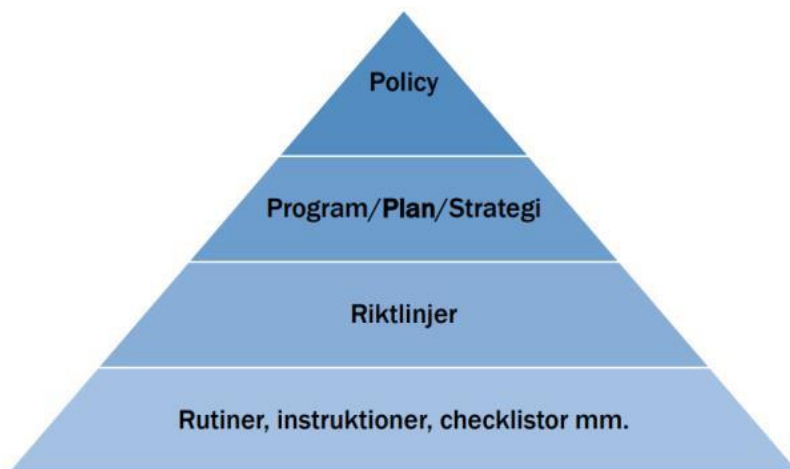
Smedjebackens kommun och WBAB, Wessman Barken Vatten & Återvinnig AB, har gemensamt tagit fram förslag till vattentjänstplan för Smedjebackens kommun. Alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan enligt en ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023.

Planen ska innehålla kommunens strategiska och långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses och ska stödja samhällsutvecklingen i kommunen. Den ska också innehålla skyfallsplanering. Genom planen är tanken att kommunens förvaltningar och bolag får en samordnad planering av VA-försörjningen. Förslaget har skickats ut på samråd och remissvar har utarbetats.

Förslag till remissvar

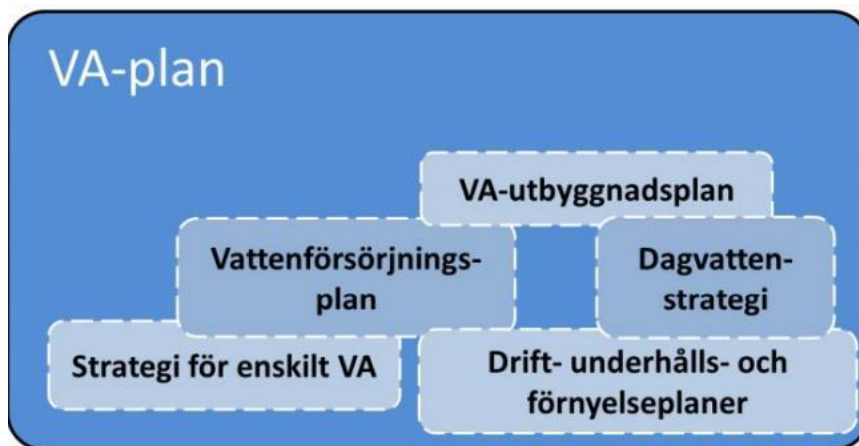
Ett gediget arbete har utförts med att ta fram vattentjänstplanen. Det är lättläst text och fint illustrerat med bilder och tabeller. Det är dock upprepning av gällande lagstiftning och gällande kommunala planer, vilket gör att planen blir onödigt omfattande. Det är svårt att tillgodogöra sig vad planen tillför och vilken skillnad den gör mot gällande regelverk. Det är även en risk med att upprepa gällande regelverk och antagna styrdokument.

I förslaget till vattentjänstplan finns ett kapitel som heter VA-policy, kapitel 2. Vad avses? Ska det uppfattas som att det är en ny policy inne i vattentjänstplanen eller är det hänvisning till ett annat befintligt dokument?

Se även den blå pyramiden som är med i vattentjänstplanens inledning. Pyramiden åskådliggör hur olika dokument förhåller sig till varandra. Där står policy ovanför plan och i förslaget kan det uppfattas som att policyn är en del av planen. Hur förhåller det sig? Policydokument brukar vara egna styrdokument och inte ingå i andra planer, det blir otydligt. Dessutom är inte pyramiden/bilden beslutad i kommunen, (här hänvisas i stället till definition av styrdokument på Smenét) och är därför olämplig att ha med i ett strategiskt dokument.

Kommunfullmäktige antog 2022-02-21 styrdokumentet ”VA-strategi med utbyggnadsplan”. I strategin finns följande bild (sid. 3).

Hur förhåller sig vattentjänstplanen till bilden och även VA-policyn som det hänvisas till ovan? Det är oklart. Behöver andra styrdokument ändras?

För att skapa överskådlighet vad som politiskt beslutats är det värdefullt att bara de viktigaste åtgärderna tas med i politiskt styrande dokument, det vill säga enbart de åtgärder som kräver politiska beslut. Då blir det tydligare vad som behöver prioriteras. En del av det som står kan tolkas som löpande driftsfrågor och skulle med fördel kunna lyftas bort.

Fokus i remissvaret ligger på de prioriterade åtgärderna i tabellen ”handlingsplan - sammanställning av planens prioriterade åtgärder” i kapitel 9, som uppfattas som styrande. Tabellen är föredömligt tydlig.

Planen som helhet skulle dock vinna på att tabellen lyfts fram som en sammanfattning i början av dokumentet. Det skulle göra vattentjänstplanen mer överskådlig.

När det gäller vem som är ansvarig i tabellen är det en blandning av funktion (va-huvudman), politisk nämnd (kommunstyrelsen) och organisation (samhällsbyggnadsförvaltningen). Det går att tydliggöra genom att konsekvent använda den politiska organisationens namn som WBAB, KS, MBN, KSN.

Kommentar: Vi bedömer inte att det är upprepning av lagstiftning och kommunala planer inom vattentjänstplanen. Hänvisning och koppling till andra dokument som visar hur vattentjänstplanen förhåller sig till dessa bör finnas med. Vattentjänstplanen ska kunna läsas fristående. Oklart vad som menas med kommentaren "Det är svårt att tillgodogöra sig vad planen tillför och vilken skillnad den gör mot gällande regelverk" då det inte framgår vilket eller vilka gällande regelverk som avses. Kommentaren föranleder ingen ändring i granskningsversionen av vattentjänstplanen.

Arbetet med att ta fram en vattentjänstplan har utgått från Svenskt vattens vägledning och där anges att rekommendationen är att kommunal VA-planering innefattar en VA-policy. Då det saknades en VA-policy i kommunen och vägledningen angav att den kunde inkluderas i vattentjänstplanen valde vi att inkludera den i dokumentet. Den har lyfts ut från granskningsversionen för att beslutas som ett eget styrdokument enligt önskemål.

För att på ett tydligt sätt förmedla till läsaren hur olika dokument förhåller sig till varandra har vi valt att visa det med en bild. Den tar på intet sätt bort definitionerna enligt dokumentet på Smenét utan enligt vår mening gör det mer tillgängligt för alla som ska läsa planen och som inte har tillgång till kommunens intranät, Smenét. Den har plockats bort från granskningsversionen enligt önskemål.

Ändringen i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster med krav på att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan trädde i kraft efter att "VA-strategi med utbyggnadsplan" beslutats. Bilden det hänvisas till är hämtad från Havs- och vattenmyndighetens vägledning om kommunal VA-planering (rapport 2014:1) och är en principiell bild som visar att en VA-plan kan innehålla ett antal strategier och styrdokument med olika avgränsningar och benämningar. Det kan finnas både fler och färre styrdokument än de som visas här. Det är alltså inte en bild som beskriver hur det ser ut i Smedjebackens kommun. Kommentaren föranleder ingen ändring i granskningsversionen av vattentjänstplan.

Vattentjänstplanens syfte är att visa kommunens långsiktiga planering hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla en skyfallsplanering, alltså kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Dokumentet riktar sig till flera målgrupper, exempelvis tjänstepersoner som arbetar med VA-frågor inom kommunkoncernen, enskilda fastighetsägare och företag inom branschen. Därav omfattar planen även sådant som kan uppfattas som rena driftsfrågor och dessa bör finnas kvar i sin helhet. Kommentaren föranleder ingen ändring i granskningsversionen av vattentjänstplan.

Tabellen är en sammanfattning av åtgärder som tagits upp under varje avsnitt med syfte att underlätta uppföljning. Åtgärder läses med fördel efter förklarande text. Tabellerna ligger efter förklarande texter utifrån ett läsförståelse- och läsoplevelseperspektiv. Ansvarsdelen i tabellen har uppdaterats så att benämningen är konsekvent samt att ansvaret är flyttat till de politiska nämnderna. De delar som VA-huvudman ansvarar för ligger kvar på VA-huvudman.

Åtgärd	Synpunkter på enskilda åtgärdsplaner i tabell "handlingsplan - sammanställning av planens prioriterade åtgärder" i kapitel 9	<i>Kommentarer: Det kan här med fördel förtydligas att detta är en sammanställning av tidigare tabeller i dokumentet och att de är uppställda och formulerade för att kunna följas upp åtgärder på bästa sätt. Åtgärder syftar bland annat till att uppnå olika krav i vattenmyndighetens åtgärdsprogram.</i>
Nr 2	Kommunen ska alltid arbeta förvaltningsövergripande. Det behöver inte specifikt anges.	<i>I vattenmyndighetens åtgärdsprogram för vatten pekas förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande ut som en åtgärd som åläggs kommunerna. Det är därmed av vikt att det specificeras i en åtgärdsplan som används för uppföljning i kommunen så att åtgärdsprogrammet för vatten kan följas. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 5	Det är bättre att MBN/WBAB ansvarar för att ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan än kommunstyrelsen. Där finns gedigen sakkunskap.	<i>Ansvar för att en plan tas fram åligger kommunstyrelsen. Sedan får kommunstyrelsen ge förvaltning eller bolag i uppdrag att ta fram en vattenförsörjningsplan. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 6, 7	Åtgärder om taxor och avgifter kan med fördel bakas ihop till en åtgärdsplan.	<i>Dessa bör vara två separata dokument då de har olika tänkta målgrupper. Det är lämpligt att de kvarstår som olika åtgärder för att underlätta uppföljning av åtgärder i vattentjänstplanen. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 8, 9, 11	Punkterna kan ses som ordinarie verksamhet och behöver då inte ingå i ett särskilt styrdokument.	<i>Även åtgärder som kan ses som ordinarie verksamhet behöver följas upp i vattentjänstplanen. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 10	Översyn av nuvarande verksamhetsområden och dess indelning i vatten, spill- och dagvatten är inte prioriterat i dagsläget.	<i>Åtgärd tidsätts som ej prioriterad.</i>
Nr 12	Är upprättandet av krisberedskapsplan för dricksvattenförsörjningen en fråga för vattenförsörjningsplanen eller regleras det bättre i RSA-arbetet?	<i>Det är en fråga som berör både vattentjänstplanen och RSA-arbetet. Syftet med vattentjänstplanen är att säkerställa kommunens långsiktig planering av bla dricksvattenförsörjning och då ingår att ha en krisberedskapsplan för dricksvattenförsörjningen.</i>
Nr 20	Vad avses med åtgärden att öka kunskapen om kommunens dricksvattenresurser för enskild dricksvattenförsörjning? Det skulle behöva konkretiseras. Är det en prioriterad uppgift?	<i>Kommunens tillsynsmyndighet har ett ansvar för både tillsyn och vägledning/information för bland annat dricksvatten. Då dricksvatten för enskilda hushåll inte omfattas av tillsynslagstiftningen är kontroll av kvalitet och kvantitet helt den enskildes ansvar. Genom kunskapsökning hos brukare och ägare till enskilda vattentäkter minskar risken för</i>

		<i>att kommunens invånare har otjänligt vatten och därmed hälsorisker. God kvalitet på dricksvatten för alla bör vara en prioriterad åtgärd. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 21	Åtgärden att utreda behov av utökat verksamhetsområde för dricksvatten har redan hanterats i VA-utbyggnadsplanen och behöver inte utredas i nuläget.	<i>Utbyggnadsplanen tog endast hänsyn till områden där det finns en samlad bebyggelse som innebär att VA kan behöva lösas i ett större sammanhang. Områden där bostäder är mer utspridda eller är få till antalet har inte bedömts i utbyggnadsplanen. Det finns områden med kända brister i dricksvattenkvaliteten som inte bedömts i utbyggnadsplanen. Vattentjänstplanen ska visa på kommunens långsiktiga planering hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses och då behöver behovet utredas. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>
Nr 24	Fördel om det tydliggörs att det handlar om VA-ledningsnätsföreningar anslutna till kommunalt VA.	<i>Förtydligande har gjorts i granskningsversionen.</i>
Nr 25	Åtgärden rörande översyn av kunder som är anslutna utanför gällande verksamhetsområde och vilka avtal som är skrivna med dessa, kan lyftas bort ur dokumentet, då det kan räknas som löpande verksamhet.	<i>Denna åtgärd bedöms vara prioriterad för uppföljning i åtgärdslistan även om den kan uppfattas som löpande verksamhet. Detta för att säkerställa lika behandling vid anslutningar samt för att det kan finnas behov av att utöka verksamhetsområde om det finns flera anslutningar via avtal. Ingen ändring i granskningsversionen.</i>

4. Synpunkter från internremiss

1. VA-policyn kan lyftas ut som enskilt dokument eller läggas tidigare i dokumentet.
2. VA-strategin kan ligga med som bilaga.
3. Det bör nämnas att det gjorts en skyfallkartering för Smedjebackens tätort.
4. I 5.3.3 står att det finns en åtgärdslista men det är otydligt vilken lista som avses.
5. Åtgärdstabellerna kan ligga som separat bilaga.
6. I avsnittet om enskilda avlopp nämns hänsyn till dricksvattentäkter och sjöar men där kan det också stå om hänsyn till grundvattnet.
7. Planen ska aktualiseras var 4:e år. Bör det stå med något om hur, t.ex. om vem/vilken roll som ska ta initiativ till aktualiseringen?
8. Punkt 19 i åtgärdsplan bör ligga på MoB.

Kommentarer

1. VA-policyn lyfts ut i granskningsversionen
2. VA-strategin ligger med som bilaga till granskningsversionen
3. Information om skyfallkartering läggs till
4. Hänvisning till tabell 5 har gjorts i granskningsversionen

5. Åtgärdstabellen är en stor del av planen och bör därmed vara samlad i ett dokument. Om önskemål finns kan vi göra en sammanfattande skrift med åtgärdstabeller.
6. Tillägg om att det finns risk för förorening av grundvatten vid bristfälliga enskilda avlopp har gjorts i granskningsversionen.
7. Tillägg om att VA-gruppen ansvarar för aktualisering och uppdatering har gjorts i avsnitt 8 i granskningsversionen.
8. Ansvar för punkt 19 har lagts på Miljö- och byggnadsnämnden.

§ 8

Dnr 2023/00407

Remiss - Ett jämställt Dalarna 2024 - 2027

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Remissvaret godkänns och överlämnas till Länsstyrelsen Dalarna.

Ärendebeskrivning

Smedjebackens kommun ska inkomma med ett remissvar på Länsstyrelsens remiss "Ett jämställt Dalarna, Länsstrategi för jämställdhet 2024-2027".

Med anledning av de frågeställningar som presenterats i remissen avseende strategin för "Ett Jämställt Dalarna", önskar Smedjebackens kommun framföra sitt ställningstagande.

Smedjebackens kommun stödjer initiativet till ett samarbete över hela Dalarna i jämställdhetsfrågor. Det är positivt att strategin grundar sig på nationella jämställdhetspolitiska mål samt de globala målen i Agenda 2030. Dock finner vi att strategin i dess nuvarande form är utmanande att applicera effektivt inom vår verksamhet, på grund av dess breda och omfattande karaktär. Detta komplicerar integrationen med befintliga initiativ för jämställdhet och social hållbarhet.

En specifik oro rör risken för "förpappring", där strategin, genom sin verksamhetsnära natur, kan komma att leda till en onödig detaljstyrning inom områden som vård och utbildning. Det är viktigt att en regional strategi inte överlappar med eller styr över befintliga lagar, förordningar och lokala planer. En sådan överstyrning skulle inte bara utgöra en inskränkning av det kommunala självstyret utan även kräva att kommuner avsätter betydande resurser, både i form av tid och ekonomiska medel.

Vi noterar även att strategins vetenskapliga grund behöver förstärkas. Många av de uppsatta delmålen saknar tillräcklig underbyggnad med statistik och forskning, vilket skapar osäkerhet kring hur dessa mål har valts ut och deras relevans.

Vi är intresserade av på vilket sätt länsstyrelsen kommer att arbeta med och finansiera de föreslagna åtgärderna i strategin. Det är inte rimligt att kommunerna ska finansiera strategin. Vilka åtgärder avser länsstyrelsen vidta utifrån förslagen i dokumentet och i vilken omfattning? Hur kommer exempelvis länsstyrelsen arbeta med att kompetensutveckla arbetsterapeuter i gymnasieskolan så att de kan utföra de föreslagna uppgifterna i strategin?

Med hänsyn till ovan nämnda punkter, rekommenderar Smedjebackens kommun att strategin omformuleras till en mer övergripande vision. En vision skulle fungera som en grund för lokalt anpassade arbetsplaner inom kommunerna. Detta skulle främja en mer flexibel och målinriktad ansats till

Kommunstyrelsens arbetsutskott

jämställdhetsarbete. Vidare ser Smedjebackens kommun mycket positivt på möjligheten till nätverksarbete, med syfte att främja ökad jämställdhet i regionen.

Smedjebackens kommun ser fram emot att fortsätta sitt engagemang i jämställdhetsfrågor och bidra till en starkare, mer jämställd region Dalarna.

Beslutsunderlag

Kommunchefens tjänsteskrivelse

Remiss - Ett jämställt Dalarna

UTKAST

Rapport: Rapportnummer

Ett jämställt Dalarna

Författare: Ellinor Snickars

Förord av Landshövdingen

Innehållsförteckning

Ett jämställt Dalarna 2024 - 2027	4
De jämställdhetspolitiska målen.....	5
Regionala mål	8
Skola och utbildning	8
Delmål	9
Nyckeltal	10
Generella rekommendation för samtliga målsättningar	10
Arbetsplats och företagande	11
Delmål	12
Nyckeltal	13
Hem och privatliv	14
Delmål	15
Nyckeltal	15
Att nå dit tillsammans	16
Vilken nivå kan göra vad?	16
Att ansluta sig till Ett jämställt Dalarna	17
Förväntningar och ansvar	17
Uppföljning av strategin	18
Länsstyrelsens uppdrag och roll inom jämställdhetspolitiken	19
Andra styrande dokument om jämställdhet.....	19

Ett jämställt Dalarna 2024 - 2027

Strategin Ett jämställt Dalarna har för syfte att stärka länets arbete för ökad jämställdhet. I strategin har internationella och nationella målsättningar omvandlats till regionala mål och delmål. Detta för att bidra till en ökad samordning och samverkan, samt skapa ett mer effektivt arbete för jämställdhet i hela Dalarna. Syftet med strategin är att Länsstyrelsen i Dalarnas län tillsammans med andra aktörer i länet samverkar för att lösa ojämställdhetsproblem och bidrar till de jämställdhetspolitiska målen. Strategin ska inte ses som en handlingsplan utan en viljeinriktning som beskriver viktiga områden att arbeta med för att nå Ett Jämställt Dalarna.

Länsstyrelserna fick under 2023 i regeringsuppdrag att ta fram länsstrategier för jämställdhet 2024–2027. I uppdraget framgår att strategin särskilt bör fokusera på bland annat ekonomisk jämställdhet och utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. I Dalarna har vi sammanfattat detta i ett övergripande mål: *En jämställd arbetsmarknad*.

Jämställd arbetsmarknad är ett brett begrepp som innefattar många olika delar av jämställdhet och livet. Det handlar inte bara om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet till etablerande på arbetsmarknaden och förvärvsinkomst, utan även om fördelandet av hem och omsorgsarbetet vid arbetsdagens slut, likväl som försäkrandet av ekonomisk trygghet även under pensionsåren. Målområdena i strategin utgår således från ett livscykel-perspektiv och hur jämställdhet är kopplat till livets olika skeenden och miljöer.

Strategin är tematiskt uppdelad i tre målområden, Skola och utbildning, Arbetsplats och företagande samt Hem och privatliv. Till varje målområde finns en problembeskrivning, delmål och nyckeltal. Nyckeltalen är kopplade till statistik så att utvecklingen i länet går att mäta över tid. Under delmålen finns även förslag på insatser och framgångsfaktorer för vidare arbete med målen.

Ett jämställt Dalarna går hand i hand med andra styrdokument så som Ett Dalarna fritt från våld och Dalastrategin 2030. Dokumenten konkurrerar inte med varandra utan bidrar till en ökad måluppfyllelse. Detsamma gäller även Agenda 2030.

Målgrupp och arbetsprocess

Strategins huvudsakliga målgrupp är beslutsfattare, tjänstepersoner och utförare inom kommuner, region, statliga myndigheter, civilsamhälle och näringsliv. Strategin kan användas av aktörer i länet som stöd för att påbörja eller förstärka ett jämställdhetsarbete. För att nå de jämställdhetspolitiska målen krävs ett brett och långsiktigt arbete där hela samhället är med.

Processen med att ta fram Ett jämställt Dalarna har pågått under hela 2023 och involverat många olika personer och aktörer i länet. En referensgrupp med sakkunniga inom jämställdhet och integration från region, kommun, myndighet och civilsamhälle har under arbetsmöten drivit arbetet framåt. Dialogmöten har ägt rum med representanter från länets kommuner och civilsamhälleorganisationer för att lyssna in erfarenheter och behov från olika verksamheter. Strategiarbetet har även förankrats hos näringslivsaktörer och myndigheter i länet.

De jämställdhetspolitiska målen

Statens arbete med jämställdhet i Sverige utgår från det nationella jämställdhetspolitiska målet: Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet har i sin tur sex delmål:¹

- 1. En jämn fördelning av makt och inflytande**
Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och forma villkoren för beslutsfattande.
- 2. Ekonomisk jämställdhet**
Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- 3. Jämställd utbildning**
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- 4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet**
Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemanarbetet och ha samma möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- 5. Jämställd hälsa**
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

¹Skr. 2016/17:10 Makt, mål och myndighet - en feministisk politik för en jämställd framtid

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har fyra målsättningar:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Strategin Ett Dalarna fritt från våld (2023–2028) är fortsatt huvudstrategi för arbetet med det 6:e jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering har sedan 1994 varit den politiskt beslutade strategin som används för att uppnå regeringens jämställdhetspolitiska mål.² Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska ingå i alla beslut som påverkar människors villkor, så att alla kvinnor och män, samt flickor och pojkar kan leva jämställda liv. Jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där beslut fattas, resurser fördelas och normer uppstår. Genom att analysera utifrån ett jämställdhetsperspektiv i den dagliga verksamheten kan jämställdhet belysas, analyseras och beaktas för att öka jämställdheten.

Intersektionalitet

Samhällets brister påverkar individer på olika sätt. Det är även viktigt att belysa att individer kan påverkas på fler sätt samtidigt. Maktordningar och strukturer samspelar och förstärker varandra, samt får större konsekvenser för personer som avviker från majoritetssamhällets normer, exempelvis HBTQI+-personer, personer med funktionsnedsättning, äldre eller personer som tillhör en etnisk eller religiös minoritet.³

² Skr. 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet - en feministisk politik för en jämställd framtid*

³ *Handbok för perspektivfrågor 2018-2021*. Länsstyrelsen i Södermanlands län s.27

Intersektionalitet synliggör maktförhållanden och hur olika perspektiv samspelar med kön. Jämställdhetsarbete bör därför alltid utgå ifrån ”alltid kön, men inte bara kön” eftersom gruppen kvinnor eller gruppen män inte är enhetliga. Det finns också personer som inte definierar sig inom de två könen.

I strategin Ett jämställt Dalarna pekas endast ett kön eller specifika grupper ut i vissa målformuleringar. Det innebär inte att andra grupper ska exkluderas från arbetet men att det ur ett jämställdhetsperspektiv är särskilt viktigt att synliggöra just den gruppen och dess villkor.

Regionala mål

Skola och utbildning

Utbildningsnivån är tydligt lägre i Dalarna än riksgenomsnittet. I Dalarna har 28 procent av kvinnorna högre utbildning och 15 procent av männen, medan motsvarande andel nationellt är 37 procent av kvinnorna och 24 procent av männen. Fler kvinnor utbildar sig på högre nivå men tjänar fortfarande mindre än män.⁴

I Dalarna är det endast fyra gymnasieprogram som har en jämn könsfördelning mellan tjejer och killar. Fyra program har en övervikt av killar och nio program en övervikt av tjejer.⁵ Obalansen i val av gymnasieprogram påverkar i längden även arbetsmarknaden och upprätthåller den könssegregering som finns inom många yrken och branscher. Normer och värderingar kring yrkesval påverkar valfriheten hos unga, där många väljer det som tycks förväntas av en snarare än efter intresse.

Ett utvecklingsområde är andelen elever i Dalarna som inte har tagit examen eller klarat av sitt studiebevis fyra år efter påbörjat gymnasium (ca 20-25%)⁶. De som inte har någon utbildning tenderar att få sämre livsvillkor, ekonomi och riskerar att hamna i utanförskap. Arbetet för att fler unga ska klara av sin skolgång i grundskola och gymnasium är därför en viktig prioritering.

En avgörande faktor för att klara av sina studier är att trivas och må bra i skolan. Studiemiljö och studieresultat går hand i hand. Den psykiska hälsan hos elever i länet har försämrats hos både tjejer och killar de senaste åren, men tar sig i uttryck på olika sätt. Genusmönster gör att tjejer många gånger har lättare att visa och prata om känslor jämfört med killar. Könsnormer om att vara strak som man är fortsatt befärsta och gör att killars mående hanmar i skymundan. Därför är det viktigt att bemötande och insatser är anpassat efter individen.

Den grupp som mår sämst är unga hbtqi-personer och unga med funktionsnedsättning. En nationell studie av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor (MUCF) visar att ungefär var femte ung hbtqi-person någon gång har övervägt att ta sitt liv. Självordstankar är ungefär fyra gånger så vanligt bland unga hbtqi-personer som bland unga hetero- och cispersoner.⁷ En väg framåt i arbetet för att främja ungas psykiska hälsa är tidiga våldsförebyggande insatser och stärkt arbete med normkritik.

⁴ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

⁵ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

⁶ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

⁷ *"Jag är inte enam, det finns andra som jag" Unga hbtqi-personers levnadsvillkor. MUCF*

Delmål

- **Andelen elever med examen eller studiebevis efter gymnasiet ska öka**
 - Extra anpassning och stöd för unga med funktionsnedsättning och särskilda behov
 - Systematiskt arbeta med att öka läs- och skrivförmågan hos elever i alla åldrar
 - Samverkan med arbetsterapeuter i skolan
- **Könssegregationen inom utbildningssystemet ska minska och utbildningsnivån mellan kvinnor och män ska bli mer jämställd**
 - Stärkt arbete med genus, normkritik och hbtqi-frågor i förskola, skola och högskola
 - Bryt normer och föreställningar inom utbildningsväsendet genom information som ökar valfrihet i valet av utbildning, oberoende av kön, social- eller kulturell bakgrund
 - Individanpassad studie - och yrkesvägledning
 - Samverkan mellan skola och arbetsplatser inom olika branscher
- **Studiemiljön på skolor i länet ska vara trygg och likvärdig**
 - Stärkt arbete med genus, normkritik och hbtqi-frågor i förskola, skola och högskola
 - Extra anpassning och stöd för unga med funktionsnedsättning och särskilda behov
 - Stärkt värdegrundsarbete och våldsförebyggande arbete
- **Främja och öka den psykiska hälsan bland flickor, pojkar och ickebinära**
 - Stärkt arbete med genus, normkritik och hbtqi-frågor i förskola, skola och högskola
 - Erbjuder insatser för en aktiv fritid och främja rörelseglädje

Nyckeltal

- Andelen med examen eller studiebevis fyra år efter påbörjat gymnasium
- Andelen behöriga till gymnasieskola respektive universitet/högskola
- Utbildningsval kopplat till kön
- Utbildningsnivå
- De som någon gång eller flera gånger de senaste tre månaderna blivit behandlade eller bemötta på ett sätt som upplevts kränkande

Generella rekommendation för samtliga målsättningar

- Ta fram könsuppdelad statistik och analysera denna för att synliggöra könsmonster och maktstrukturer (fördelning av exempelvis representation, insatser, resurser mellan män och kvinnor, pojkar och flickor, mellan äldre och yngre, mellan svenskfödda och utlandsfödda)
- Formulera mål som utgår från identifierade jämställdhetsutmaningar i berörda verksamheter
- Följ upp målen som del i ledning och styrning av verksamheter (till exempel fördelning av anslag som föreningsbidrag med mera)

Arbetsplats och företagande

Arbetsinkomsten är ofta den största inkomstkällan och ligger till grund för ersättningar som sjuk-penning, föräldrapenning och pension. Kvinnor i Dalarna tjänar i snitt lägre inkomst och arbetar mer deltid än män, vilket påverkar kvinnors sammanlagda livsinkomst negativt. Utrikesfödda kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, vilket ytterligare försvårar deras möjligheter till ekonomisk självständighet.⁸

Dalarna står idag inför en stor demografisk utmaning med en åldrande befolkning och brist på invånare i arbetsför ålder. Genom att få fler människor i arbete kan vi bromsa den negativa trenden. Nationellt och regionalt är arbetskraftsreserven störst bland utrikes födda kvinnor. Ett av de nationella fokusområdena för strategiperioden är därför utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

För ökad kompetensförsörjning i länet krävs såväl stora som små insatser. En välkomnande arbetsmarknad där insatser utgår från individen är en förutsättning för att fler ska kunna etablera sig. Analys av befintliga rekryteringsprocesser är också ett sätt att synliggöra maktstrukturer och möjliggöra mångfald på arbetsplatser. Området med störst brist på arbetskraft är inom vård och omsorg, traditionellt kvinnodominerade yrken.⁹ Med höjd status, arbetsvillkor och löner inom branschen skulle inte bara arbetsmiljön för befintlig vårdpersonal bli avsevärt bättre, utan även attrahera fler.

På samma sätt som skolmiljö är avgörande för goda skolresultat är arbetsmiljö betydande för hur vi presterar och mår på jobbet. Sjukfrånvaron är högre i kvinnodominerade yrkesgrupper liksom antalet medarbetare per chef. Detta trots att kvinnodominerade yrken oftare innebär arbete med människor, vilket medför lägre förutsägbarhet och högre emotionella krav. Det gör det svårare att prioritera bort arbetsuppgifter, vilket borde kräva ett närmre ledarskap för att motverka stress och ohälsa¹⁰. Mansdominerade arbetsplatser i sin tur har oftare problem med machokultur och destruktiva manlighetsnormer. Det påverkar arbetsmiljön i form av bland annat risktagande och arbetsplatsrelaterade olyckor.¹¹

⁸ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

⁹ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

¹⁰ *Hur jämställda är arbetsvillkoren i kommuner och regioner?* Länsstyrelserna

¹¹ *Kunskapsamanställning 2017:4 Genusperspektiv på olycksfall och dödsolyckor i arbetslivet.* Arbetsmiljöverket

Fler män än kvinnor i rollen som företagare söker och beviljas företagsstöd och projektmedel på generell nivå. Det kan bero på hur handläggare tolkar ansökningar och omedveten prioritering av branscher som av tradition varit mansdominerade. En annan förklaring är att informationen inte går ut till kvinnor och män i likvärdig utsträckning och att det saknas strategier för att nå underrepresenterat kön.¹²

Delmål

- **Könssegregationen på arbetsmarknaden ska minska och rekryteringsprocesser ska jämställdhetsintegreras**
 - Höja status och löner inom kvinnodominerade yrken
 - Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljö inom kvinnodominerade yrken
 - Minska lönegapet och således pensionsgapet mellan kvinnor och män
 - Kompetenshöjande insatser för HR- personal
 - Se över rutiner vid rekrytering och hur dessa kan förbättras
 - Arbetsgivare ska aktivt arbeta för mångfald bland anställda och möjliggöra flexibilitet
- **Fler utrikes födda kvinnor ska vara etablerade på arbetsmarknaden**
 - Främja arbetsmarknadsetablering oavsett grund för uppehållstillstånd
 - Anpassade och sammanhängande insatser med sikte på en långsiktigt hållbar arbetsmarknadsetablering
 - Se över informations spridning och insatser kopplat till utrikes födda kvinnor
 - Ta vara på utrikes födda kvinnors informella kompetens i större utsträckning
 - Öka den interkulturella kompetensen på arbetsplatser
 - Erbjuder svenskaundervisning anpassat för föräldralediga
 - Normkritisk studie- och yrkesvägledning
- **Arbetsgivare ska aktivt arbeta för kvinnors och mäns likvärdiga villkor för att kombinera hem- och omsorgsarbete med lönearbete**
 - Arbetsgivare ska främja och underlätta uttag av föräldraledighet oberoende av kön
 - Arbetsgivare ska möjliggöra deltidsarbete och flexibilitet

¹² Handbok för perspektivfrågor 2018-2021. Länsstyrelsen i Södermanlands län s.27

- **Öka jämställdheten kopplat till företagande och innovation**
 - Öka möjligheten för kvinnor att starta och driva företag som kan växa och generera inkomst
 - Öka andelen beviljade medel till kvinnoägda företag
 - Ta fram strategier för att nå ut med information till underrepresenterade

- **Arbetsgivare ska föra ett aktivt arbete mot sexuella trakasserier och diskriminering i arbetslivet**
 - Arbeta för bättre fysisk och psykisk arbetsmiljö och färre sjukskrivningar på arbetsplatser
 - Genomför systematiserade lönekartläggningar för att bevaka jämställdhet i lönesättning

Nyckeltal

- Förvärvsarbetande, inrikes- respektive utrikes födda
- Sjukskrivningar i kvinnodominerande arbetsplatser
- Sammanräknad förvärvsinkomst
- Lönestatistik och pensionsstatistik
- De som beviljas företagsstöd
- De som någon gång eller flera gånger de året blivit behandlade eller bemötta på ett sätt som upplevs kränkande

Hem och privatliv

Traditionella könsroller lever inte bara kvar på arbetsmarknaden, utan även i det privata. Föreställningar om män som familjeförsörjare och kvinnor som omsorgsgivare påverkar kvinnors och mäns ekonomi, hälsa, pension samt möjligheter att få och ge omsorg på lika villkor.

I Dalarna är det fortfarande kvinnor som i högre grad ansvarar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet. De tar ut mer av föräldraförsäkringen och lägger mer tid på att ta hand om barn. Kvinnor och män ger omsorg, men på olika sätt. Kvinnors omsorgsarbete tycks dock påverka dem mer negativt än hos män. I hemmet är det främst kvinnor som städar, lagar mat och tvättar medan män klipper gräset, tar hand om bilen och sköter ekonomin.¹³

Intressant är att kvinnor och män ägnar ungefär lika mycket tid till hushållsarbete innan de flyttar ihop eller får barn. Även den största skillnaden mellan kvinnor och mäns sjukskrivningar uppstår efter barn¹⁴ där kvinnor vars partner inte använder föräldraförsäkringen löper störst risk för sjukskrivning.¹⁵ Det ojämna uttaget av föräldraförsäkring och deltidsarbete har stor betydelse för kvinnors och mäns löneutveckling och pension, men även i relation till barnen och hälsan.

Ett sätt att förbättra förutsättningarna för ett jämställt föräldraskap är att involvera män som föräldrar redan från graviditeten. Genom tidiga insatser från mödra – och barnhälsovården kan engagemang i barnets uppväxt grundas hos båda föräldrarna.

Ett större ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet minskar ofta utrymmet för inkomstbringande arbetet och påverkar på så sätt individers livsinkomster. Det kan också skapa ett beroende till en partner med en högre inkomst och i värsta fall utvecklas till ekonomiskt våld, vilket innebär makt och kontroll över en annan människa genom ekonomiska medel.¹⁶

Regional statistik visar att kvinnor har högre självrapporterad sämre psykisk hälsa, sjukskrivningar och stresstal än män. Samtidigt ligger Dalarna i topp när det kommer till suicidstatistik i Sverige.¹⁷ Det behövs mer kunskap om vilka faktorer, utöver kön, som ligger bakom varför så många män väljer att ta sitt liv varje år. Vi vet att ofrivillig ensamhet och destruktiva manlighetsnormer i länet påverkar pojkar och mäns mående negativt. När män förväntas leva upp till traditionella normer för manlighet riskerar deras psykiska mående att

¹³ Skr. 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet - en feministisk politik för en jämställd framtid*

¹⁴ Detta gäller framför allt kvinnor i heterosexuella relationer som tar det största ansvaret.

¹⁵ Skr. 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet - en feministisk politik för en jämställd framtid*

¹⁶ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

¹⁷ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

osynliggöras. Men det är inte bara utbildningsnivå som påverkar medellivslängden utan även boenderelationer, särskilt för män. Män med förgymnasial utbildning som är sammanboende lever i genomsnitt längre än ensamstående män med eftergymnasial utbildning.¹⁸

Delmål

- **Föräldrar får och tar del av föräldrastödande information och insatser i högre utsträckning**
 - Förstagångsföräldrar får stöd i mer jämställd fördelning av hem och omsorgsarbetet efter barnafödande
 - Främja jämlikt och jämställt föräldraskap genom utbildning och reflektion exempelvis verktyget ”En förälder blir till”
- **Mäns uttag av föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning ska öka**
 - Insatser riktade till förstagångsföräldrar för att öka ett jämställt uttag av föräldrapenning
 - Enskilda samtal för blivande pappor hos MVC innan barnets födelse
 - Anhörigomsorg och omvårdnadsbidrag tagna av män ska öka
- **Erbjuda insatser för män som lider av psykisk ohälsa**
 - Erbjud insatser som är förebyggande och bryter ofrivillig ensamhet och isolering
 - Arbeta med suicidprevention

Nyckeltal

- Utbetalda nettodagar av föräldrapenning samt tillfällig föräldrapenning
- Sjuk-och aktivitetsersättning
- Omvårdnadsbidrag
- Enskilda pappa-samtal på MVC innan barnets födelse
- Suicidstatistik

¹⁸ *Kvinnor och män i Dalarna 2023*

Att nå dit tillsammans

För att nå jämställdhet måste vi hjälpas åt, på olika arenor och samhällets alla nivåer. Aktörer som statliga myndigheter, region, länets kommuner, civilsamhälleorganisationer och näringsliv spelar en nyckelroll i strävan att uppfylla de regionala målen. All verksamhet behövs i det långsiktiga arbetet mot ett jämställt Dalarna!

Strategin kan exempelvis användas för att möjliggöra prioriteringar i pågående jämställdhetsarbete, initiera eller fördjupa arbetet med jämställdhetsintegrering och/eller sprida kunskap om den svenska jämställdhetspolitiken.

Alla aktörer som arbetar, eller vill arbeta aktivt med jämställdhet och är verksamma i Dalarna kan ansluta sig till strategin Ett jämställt Dalarna. Genom att ansluta sig kan verksamheter visa upp hur de bidrar till ökad jämställdhet och inspirera andra till att ta sitt nästa steg. Jämställdhet kan också vara en del av verksamhetens hållbarhetsarbete.

Vilken nivå kan göra vad?

Politik och ledning

Fatta viktiga beslut och visa på tydliga prioriteringar, våga hålla kvar långsiktigt över tid. Efterfråga resultat från tjänstepersoner och vara och vara goda förebilder.

Tjänstepersonorganisationer

Föra könsuppdelad statistik och göra jämställdhetsanalyser. Visa på könskonsekvenser inför beslut.

Näringsliv

Fatta viktiga beslut och visa på tydliga prioriteringar, våga hålla kvar långsiktigt över tid. Utmana traditionella rekryteringsmönster och vara goda förebilder.

Civilsamhälle

Opinionsbildande aktiviteter. Uppvakta politiker och ledning och be att få resultat presenterade.

Att ansluta sig till Ett jämställt Dalarna

Länsstyrelsen erbjuder följande till verksamheter som ansluter sig:

- Ta del av lärande exempel kring praktiskt jämställdhetsarbete
- Plats i Länsstyrelsens regionala jämställdhetsnätverk
- Erfarenhetsutbyte med andra verksamheter
- Länsstyrelsen kan förmedla kontakter mellan aktörer som arbetar med liknande insatser och tipsa om framgångsrikt utvecklingsarbete
- Länsstyrelsen kan bidra med övergripande stöd i arbetet med jämställdhet

Förväntningar och ansvar

Länsstyrelsen förväntar oss att verksamheter som ansluter sig ska:

- Ett aktivt arbete med jämställdhet inom någon del av eller hela verksamheten
- Ett ledningsbeslut om att ansluta sig till Ett jämställt Dalarna
- En kort beskrivning av hur verksamheten bidrar till Ett jämställt Dalarna
- Meddela namn på en kontaktperson för arbetet till Länsstyrelsen
- Synliggöra och dela med sig av sitt jämställdhetsarbete till andra verksamheter i länet

Uppföljning av strategin

Ett Jämställt Dalarna sträcker sig över perioden 2024–2027. Under strategiperioden kommer arbetet att följas upp löpande med möjlighet till revidering av strategin. Länsstyrelsens uppföljning av strategin Ett jämställt Dalarna kommer att innefatta nyckeltal och statistik samt anslutna verksamheter och Länsstyrelsens egna insatser. Anslutna aktörer har ett eget ansvar att följa upp arbetet med jämställdhet utifrån sin verksamhet och strategins målsättningar.

Den regionala utvecklingen kopplat till strategins nyckeltal kommer årligen att uppdateras genom den digitala rapporten Kvinnor och män i Dalarna. Rapporten tas fram i samarbete mellan Länsstyrelsen i Dalarnas län och Regionala utvecklingsförvaltningen vid Region Dalarna.

Länsstyrelsen redovisar årligen interna och externa insatser genom regionala och nationella årsredovisningar. Jämställdmyndigheten har i uppdrag att följa upp länsstyrelsernas arbete med länsstrategier för jämställdhet. Detta sker i form av delredovisning till myndigheten 2025 och slutredovisning 2028.

Länsstyrelsens uppdrag och roll inom jämställdhetspolitiken

Länsstyrelsen har sedan 1994 en central roll för att jämställdhetspolitiken ska få effekt på regional och lokal nivå i Sverige. Regeringen beskriver Länsstyrelsens uppgift att stödja, samordna och utveckla arbetet med jämställdhet på regional nivå som grundläggande för genomförande av jämställdhetspolitiken i länen.¹⁹ Länsstyrelsen har uppdraget att ta fram en regional strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering.²⁰

Sedan 2004 har länsstyrelsen även ett särskilt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Ansvaret förstärktes 2017 genom antagandet av en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, i vilken länsstyrelsen tillskrivs en central roll i genomförandet.²¹ År 2022 utfärdade regeringen en särskild förordning för länsstyrelsens arbete med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.²² I förordningen fastställs bland annat att länsstyrelsen ska ta fram regionala och sektorsövergripande strategier och handlingsplaner. I Dalarnas län resulterade detta i strategin ”Ett Dalarna fritt från våld” som specificerar prioriteringar inom området för mäns våld mot kvinnor. Trots att Ett jämställt Dalarna och Ett Dalarna fritt från våld är två strategier, tillhör de samma sakpolitiska område – Jämställdhet.

Andra styrande dokument om jämställdhet

Agenda 2030

Agenda 2030, med de 17 globala målen, antogs av världens länder 2015 för att uppnå en fredlig och hållbar utveckling till 2030. De globala målen i agendan syftar till att, genom ett globalt samarbete, utjämna världens ojämlikheter, förverkliga de mänskliga rättigheterna och utrota extrem fattigdom samt att lösa klimatkrisen. Målen i Agenda 2030 omfattar tre dimensioner av hållbarhet: ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

¹⁹ Jämställdhetsintegrering - Regeringen.se; En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

²⁰ Regleringsbrev 2023 Myndighet länsstyrelserna (esv.se).

²¹ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor - Regeringen.se.

²² Förordning (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

Målen är odelbara och gäller alla människor i alla länder, utifrån sina olika förutsättningar. Ingen ska lämnas utanför.

Att arbeta med Agenda 2030 innebär ett åtagande om att tillgodose mänskliga rättigheter, då agendan tar sin utgångspunkt i FN:s juridiska rättssystem. Därigenom ska även jämställdhet integreras och genomsyras i agendans genomförande för att uppnå de globala målen.²³

Dalastrategin 2030 - tillsammans för ett hållbart Dalarna

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är framtagen av Region Dalarna och har tre målområden - ett klimatsmart, konkurrenskraftigt och sammanhållet Dalarna. Jämställdhet lyfts som ett viktigt horisontellt perspektiv att ha med i arbetet oavsett målområde. Att verka för ökad jämlikhet och jämställdhet är även en av strategins prioriteringar.

”Regionalt utvecklingsarbete främjas av jämställdhet; en kultur som inte är diskriminerande möjliggör för alla människor att utvecklas utifrån sina förmågor och låter rätt person vara på rätt plats.” – ruta?

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR)

är den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. DeklARATIONEN är ett verktyg för jämställdhetsintegrering och omfattar alla aspekter av verksamheten, såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och servicen till invånarna. Den kan skrivas under av kommuner och regionförbund. I Dalarna är det Region Dalarna samt kommunerna Falun, Hedemora och Malung-Sälen som signerat.

CEDAW - FN:s Kvinnokonvention

FN:s kvinnokonvention, The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), är en av nio FN-konventioner för mänskliga rättigheter. Målet med kvinnokonventionen är att eliminera alla former av diskriminering av kvinnor och flickor. Enligt konventionen ska stater som antagit konventionen garantera att kvinnor och män, flickor och pojkar har samma rättigheter och möjligheter.²⁴ Sverige undertecknade och ratificerade konventionen 1980.

²³ Agenda 2030 för hållbar utveckling - Regeringen.se.

²⁴ UN Women Sverige Kvinnokonventionen -The Convention of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW).

Istanbulkonventionen

Istanbulkonventionen är det första juridiskt bindande regionala instrumentet om våld mot kvinnor och flickor i Europa och stadgar att avskaffandet av våld mot kvinnor och flickor är nödvändigt för att kunna uppnå jämställdhet. Konventionens syfte är att skydda kvinnor och flickor mot alla former av våld och att förebygga, lagföra och avskaffa våld mot kvinnor och flickor och våld i hemmet, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Den syftar också till att motverka alla former av våld i nära relationer mot barn, mot HBTQI+-personer samt mot nationella minoriteter. Sverige undertecknade och ratificerade konventionen 2014.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 9

Dnr 2024/00011

Revidering ägardirektiv för Barken Vatten & Återvinning AB

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Reviderade ägardirektiv för Barken Vatten & Återvinning AB antas och lämnas över till bolagsstämman i bolaget för fastställande.

Ärendebeskrivning

Ägardirektiv för Barken Vatten & Återvinning AB har setts över i samband med ägardialogen hösten 2023. Då framkom att säkerhetsfrågor behöver lyftas in i dokumentet bland annat för att harmoniseras med ägardirektiven för Wessman Vatten & Återvinning AB i denna del.

Följande punkt föreslås därför läggas till i ägardirektiven under *1. Ändamål*:

Bolaget ska säkerställa att bolagets anläggningar och system är ändamålsenligt skyddade mot brand, intrång och sabotage utifrån att säkerställa produktion och kärnverksamhet.

Beslutsunderlag

Kommunchefens tjänsteskrivelse

Reviderade ägardirektiv för Barken Vatten & Återvinning AB

ÄGARDIREKTIV FÖR BARKEN VATTEN & ÅTERVINNING AB

Ägardirektiv för verksamheten i Barken Vatten & Återvinning AB, organisationsnummer 559145–4664, nedan kallat bolaget. Antagna av kommunfullmäktige xxx och fastställda av bolagsstämman i bolaget den xxx.

1. Ändamål

Ändamålet med bolagets verksamhet är att:

- Vara huvudman för kommunens VA-verksamhet i enlighet med Lag om allmänna vattentjänster (2006:412).
- Inom, av kommunfullmäktige, fastställt verksamhetsområde bereda vattenförsörjning och avlopp till bostadsbebyggelse eller annan bebyggelse.
- Äga och förvalta verksamhetens fastigheter, anläggningar och utrustning.
- Ansvara för kommunens renhållningsverksamhet.
- Omhänderta, behandla och förvara avfall.
- Bolaget äger del i WBAB WessmanBarken Vatten & Återvinning AB (nedan kallad WBAB) och ska arbeta för samsyn vad gäller vatten, avlopps- och avfallsfrågor.
- Bolaget ska säkerställa att bolagets anläggningar och system är ändamålsenligt skyddade mot brand, intrång och sabotage utifrån att säkerställa produktion och kärnverksamhet.

2. Mål med verksamheten

- Bolaget ska stödja WBAB:s mål att uppfattas som ett miljöföretag som kännetecknas av ett miljöarbete i framkant med stort engagemang i frågorna.
- Bolaget ska säkerställa ett säkert och robust vatten-, avlopps- och avfallssystem som ger bolagets kunder en hälso- och miljömässigt säker produkt med få driftavbrott. Bolaget ska vidare säkerställa avfallshantering som är enkel, tillgänglig och möter både kundernas behov och miljö- och hälsokrav.
- Bolaget ska stödja WBAB:s mål att ha en snabb, öppen och tydlig dialog med både ägare och kunder på de sätt som behövs och efterfrågas och med de sätt och kanaler som finns tillgängliga.
- Bolaget ska tillsammans med WBAB sträva efter att WBAB:s ägarkommuners anläggningsbolag/motsvarande i största möjliga utsträckning har lika regler som ett led i att uppnå största möjliga samverkansfördelar för bolagets kunder.

3. Ekonomi

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer. Bolaget ska skapa de ekonomiska utrymmen som behövs för driften och att långsiktiga finansiera nödvändiga om- och utbyggnader alternativt avvecklingar inom verksamheten. Bolaget ska primärt finansieras genom kundernas avgifter, det vill säga taxekollektivet.

Bolaget ska erlægga en administrativ ersättning för borgen. Den administrativa ersättningen fastställs årligen av Kommunfullmäktige i samband med fastställande av budgeten för kommande året.

§ 10

Dnr 2024/00014

Uppdrag till Bärkehus AB gällande utbyggnad av Solgårdens demensboende

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Bärkehus AB får i uppdrag att genomföra utbyggnad av Solgårdens demensboende med två avdelningar om åtta platser per avdelning.

Ärendebeskrivning

Omsorgsförvaltningen har ett stort behov av fler platser på demensboende. Bärkehus AB har på uppdrag av och tillsammans med omsorgsförvaltningen påbörjat projektering av en utbyggnad av Solgårdens demensboende.

Ett förslag är framtaget som omfattar ytterligare 16 vårdplatser samt ombyggnation i befintliga lokaler.

Bärkehus styrelse beslöt 2024-01-09 att hemställa hos kommunfullmäktige att fatta beslut om ett uppdrag till Bärkehus AB gällande utbyggnad av Solgården med två avdelningar om åtta platser på varje avdelning.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag Bärkehus styrelse 2024-01-09

§ 11

Dnr 2024/00018

Taxor och avgifter inom omsorgsförvaltningens verksamheter

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

1. Debiteringsmodell för hemtjänstinsatser sker enligt 1/3 av maxtaxan per påbörjad timme upp till maxtaxa.
2. Valfärdsteknik som ersätter personalresurs är kostnadsfri.
3. Kostnad för larm ingår i maxtaxa och uppgår till 350 kronor/månad.
4. Kostnad för larminstallation ingår i maxtaxa och uppgår till 1 000 kronor.
5. Avgifterna gäller från och med 1 april 2024 och tillsvidare.

Ärendebeskrivning

Omsorgsnämnden beslöt 2023-12-04 § 115 att föreslå kommunfullmäktige anta taxor och avgifter inom omsorgsförvaltningens verksamheter enligt följande:

1. Debiteringsmodell för hemtjänstinsatser sker enligt 1/3 av maxtaxan per påbörjad timme upp till maxtaxa och omsorgsförvaltningen uppdras att besluta gällande om debitering sker enligt beviljad eller utförd tid, utifrån vad som är mest kompatibelt med nuvarande system.
2. Valfärdsteknik som ersätter personalresurs är kostnadsfri.
3. Kostnad för larm ingår i maxtaxa och uppgår till 350 kronor/månad.
4. Kostnad för larminstallation ingår i maxtaxa och uppgår till 1 000 kronor.

Avgifterna ska gälla tills nytt beslut antas.

Enligt den taxa som gäller idag betalas 1/8 av maxtaxan per timme upp till total maxtaxa, vilket ger 295 kronor/timme.

Beslutsunderlag

Omsorgsnämnden 2023-12-04 § 115

§ 115

Dnr 2023/00135

Taxor och avgifter inom omsorgsförvaltningens verksamheter

Omsorgsnämndens beslut

Beslutar enligt följande:

1. Debiteringsmodell för hemtjänstinsatser sker enligt 1/3 av maxtaxan per påbörjad timme upp till maxtaxa och förvaltningen uppdras besluta gällande om debitering sker enligt beviljad eller utförd tid, utifrån vad som är mest kompatibelt med nuvarande system. Beslutet gäller till dess att nytt beslut tas.
2. Valfärdsteknik som ersätter personalresurs är kostnadsfri till dess att nytt beslut tas.
3. Kostnad för larm ingår i maxtaxa och uppgår till 350 kronor/månad till dess att nytt beslut tas.
4. Kostnad för larminstallation ingår i maxtaxa och uppgår till 1000 kronor till dess att nytt beslut tas.
5. Överlämnar ärendet till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Alternativ 1

Maxtaxa från första besöket. Avgiftsutrymmet avgör hur mycket hemtjänsttagaren betalar.

Ett hundratal hemtjänsttagare har inte maxtaxa idag.

Lättast att hantera i alla led. Information, utförande och fakturering kan automatiseras. Varje individs betalningsförmågan behöver fortsatt justeras manuellt.

Alternativ 2

Nivåer som bygger på den beviljade tid (dvs schablontid i biståndsbeslutet).

Nivå 1	0-2 timme/mån 800 kr
Nivå 2	2-3 timmar/mån 1600 kr
Nivå 3	3 timmar eller mer/mån resulterar i maxtaxa

Kräver att hemtjänsten uppdaterar och avslutar insatser på rätt sätt för att inte den enskilde ska faktureras för mycket. Lättare att hantera fakturering

Omsorgsnämnden

eftersom man inte behöver kolla hur mycket tid som utförts utan endast den beviljade tiden, men behöver läggas in manuellt.

Alternativ 3

Behålla nuvarande system men minska timmarna, det här alternativet gäller utförd tid.

Idag betalar man 1/8 av maxtaxan per timme upp till total maxtaxa, vilket ger 295:-/timme under år 2023.

Förslag att man betalar 1/3 av maxtaxan per timme upp till total maxtaxa, vilket ger 787:-/timme under år 2023.

Vi fortsätter som nu men höjer timpriset. Kan minska antalet som söker hemtjänst för serviceinsatser som kan mötas på andra sätt. Detta frigör tid till de som har störst behov.

Denna modell skulle kunna rensa bort många småuppdrag där den enskilde löst alla andra behov förutom enstaka serviceinsatser, som är möjliga att lösa på andra sätt.

Fakturerering sker för hela timmar.

Följande gäller för samtliga alternativen:

Välfärdsteknik som ersätter personalresurs är kostnadsfria. Detta gäller exempelvis fjärrtillsyn och medicindelning med automat. Detta gäller ej trygghetslarm eftersom dessa inte ersätter personalresurs.

Larmavgifter

Höja månadskostnaden till 350:- per månad. Ingår i maxtaxan.

Installationsavgift 1000:-. Ingår i maxtaxan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, biträdande förvaltningssekreterare, 2023-09-26.

§ 12

Dnr 2024/00021

Överföring investeringsmedel från 2023 till 2024 för mark och exploatering

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kvarvarade investeringsmedel, 3 080 762 kronor, överförs från 2023 till 2024 för mark- och exploateringsinvesteringar.

Ärendebeskrivning

Kvarvarande investeringsmedel från 2023 där arbeten är pågående behöver överföras till 2024 för att kunna slutföras kommande år.

Följande summor gäller för respektive område fördelat per projekt.

Exploatering				
Id	Text	Utfall	Budget	Kvar av budget
93241	Expl industriomr Flatenbergsv, förfrågningsunderlag inkl rivning.	89 724	1 850 000	1 760 277
93242	Expl industriomr Flatenbergsv, förstudie mark o gata	0	150 000	150 000
93243	Expl industriomr Flatenbergsv, avskrivn restvärdet	0	313 441	313 441
93268	Inköp Söderbärke station mark	0	450 000	450 000
93270	Belysning järnvägsstation Söderbärke	0	50 000	50 000
93264	Exploatering Morgården 1:67. Utökad markteknisk undersökning.	46 050	250 000	170 000
93246	Inköp Västerby 6:14, rivning och markarbeten (2022-12-06 § 98) Kiosken	12 956	200 000	187 044
		148 730	3 263 441	3 080 762

För investeringsmedel avseende mark och exploatering föreslår tekniska kontoret att 3 080 762 kr av beslutade investeringsmedel överförs till 2024.

Beslutsunderlag

Tekniska chefens tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Redovisningen av delegationsbeslut godkänns.

Ärendebeskrivning

Kommunchef Susanne Hedman Jensens beslut enligt beviljad delegationsrätt.

- Uppdragsavtal utbildning i lokalt brottsförebyggande arbete
- Avtal gällande webbutbildning inom brottsförebyggande arbete
- Avtal Reklam och profilprodukter 2024 Smedjebackens kommun
- Avtal Annonsering VäsmanRunt 2024
- PUB-avtal Ida Infront AB, e-arkiv
- Kommunchefsbeslut att utse brandskyddsansvariga inom kommunstyrelseförvaltningen

Koncernekonomichef Jonas Källmans beslut enligt beviljad delegationsrätt:

- Avtal om konferens och logi, Wanbo herrgård AB
- Avtal om konferens och logi, J&M Eventgroup AB
- Avtal om konferens och logi Steel Hotel AB
- Rabattavtal Claesons i Smedjebacken AB
- Rabattavtal livsmedel Nicklas Jonsson Livs Aktiebolag
- Rabattavtal livsmedel Matbutiken i Söderbärke AB
- Förlängd anställning vikarierande förvaltningsekonom
- Omsättning lån Kommuninvest lån nr 67800

Beslutsunderlag

Delegationsförteckning ks februari

Diarienummer	Datum	Beskrivning	Avs/Mot	Delegat
2024/00001	2024-01-28	Delegationsbeslut Avtal om konferens och logi, Wanbo herrgård AB	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-28	Delegationsbeslut Avtal om konferens och logi, J&M Eventgroup AB	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-28	Delegationsbeslut Avtal om konferens och logi Steel Hotel AB	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-28	Delegationsbeslut Rabattavtal Claesons i Smedjebacken AB	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-28	Delegationsbeslut Rabattavtal livsmedel Nicklas Jonsson Livs Aktiebolag	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-25	Delegationsbeslut Rabattavtal livsmedel Matbutiken i Söderbärke AB	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-17	Delegationsbeslut Förlängd anställning vik förvaltningsekonom KS	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00001	2024-01-17	Delegationsbeslut Omsättning lån	Ekonomiavdelningen	Jonas Källman
2024/00034	2024-01-25	Delegationsbeslut - Uppdragsavtal utbildning i lokalt brottsförebyggande arbete	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen
2024/00033	2024-01-25	Delegationsbeslut - Avtal gällande webbutbildning inom brottsförebyggande arbete, EMBRACE, delegationsbeslut	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen
2024/00025	2024-01-19	Delegationsbeslut - Avtal Reklam och profilprodukter 2024 Smedjebackens kommun	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen

2024/00024	2024-01-19	Delegationsbeslut - Avtal Annonsering VäsmanRunt 2024	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen
2023/00059	2024-01-16	Delegationsbeslut PUB-avtal Ida Infront AB, e-arkiv	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen
2023/000317	2023-12-20	Delegationsbeslut – kommunchefsbeslut att utse brandskyddsansvariga inom kommunstyrelseförvaltningen	Kansliavdelningen	Susanne Hedman Jensen

Kommunstyrelsen

Meddelanden ks februari

Förslag till beslut

Meddelandena tas emot och läggs till handlingarna

Ärendebeskrivning

Protokollsutdrag 2023-12-05 § 17 Gemensamma servicenämnden –
Detaljbudget 2024

Protokoll 2023-11-30 lednings- och tjänstemannagrupp för Partnerskap
Bergslagsbanan

Protokoll 2023-12-13 Hjälpmedelsnämnden

Protokoll 2023-11-07 Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och
receptfria läkemedel